

BALUARD

INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES

et d'auant lo molt honorable l'aznar pardo dela casta Cauall Conselle
eu guampes dient se' iudich e procurador dela vniuersitat delloch de Guardam
t honorable portant veus de Governador ad e de consell del honrat mirt
is precal requeri al dit molt honorable portant veus d Governador que
e consell del dit honrat miree boniffha fetter ozana eor meses en forma
a de terca que hom comptau' vicesima quarta die Decembre Anno a 1
esent delloch de Guardamar e pssenta a aquell rona lera del molt alt sen
edmis' a Coesce Comesse barthn Rossionis i Veritatis Dilecto Consiliario
tra tenous segntis . Petrus dei gratia Rex Aragon etc Dilecto Consiliario
ia procuratoris dompna marques hitoris loci Dorat honous de Bassien
noie ex vna parte agentem Et vniuersitate de Guardamar ex altera def
abj et ad puctum profferendi sententia deducta Sed tam ppter nem recessu
t vicesima secunda die Octobr anno iustasipto per qua causam predicta
en Supplicans et eis pncipalis qui paupes sunt et miserabiles et dicta
am predicta et quastuz alia luras et prouisiones huy contrarias sobi

ANUARI • 2011

Monogràfic:

PERGAMINS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE GUARDAMAR

BALUARD

**Anuari de l'Institut d'Estudis
Guardamarencs**

2

País Valencià, primavera de 2012

COL·LABORADORS EN AQUEST NÚMERO

Susana Llorens Ortuño. Arxivera de l'Ajuntament d'Alacant

Juan Antonio Barrio Barrio. Universitat d'Alacant

Clara E. Martínez Teva. Llicenciada en Geografia i Història

CONSELL DE REDACCIÓ

Juan Luis Álvarez Caravera

Francesc Felip Aracil i Pérez. Coordinador.

Josep Xavier Carmona Rodríguez

Lola Pérez i Pérez

Miguel Serrano Cañizares

JUNTA DIRECTIVA DE L' INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES

Josep Candela i Quesada (president); Francesc Felip Aracil i Pérez (vicepresident); José García Amorós (secretari); Josep Xavier Carmona González (tresorer). Vocals: Begoña Movellán Quesada, José Pérez Pérez, Clara Eugenia Martínez Teva, José Viudes Amorós, Guzmán Fernández García, Antonio García Menárguez.

BALUARD. Anuari de l'Institut d'Estudis Guardamarencs, núm. 2

EDITA

INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES

Carrer Sant Pere, 9, 2n. 03140 – Guardamar del Segura

institut.estudis.guardamarencs@gmail.com

ISSN: 2174-5668

Dipòsit legal: A-590-2011

Imprimeix: Segarra Sánchez, SL Polígon Vizcarra, nau 4 -

Ctra. Dolores km 1,800 - 03207 Elx

ÍNDIX

	Pàgina
Presentació	
Josep Candela i Quesada.....	7
Estudio de los pergaminos del Archivo Municipal de Guardamar del Segura.	
Susana Llorens Ortuño.....	11
Les institucions municipals forals en la vila de Guardamar durant l'Edat Mitjana.	
Juan Antonio Barrio Barrio.....	15
LOS PERGAMINOS DEL ARCHIVO MUNICIPAL DE GUARDAMAR	
Estudio y transcripción a cargo de Clara E. Martínez Teva	
Consideraciones preliminares.....	23
Bibliografía.....	29
Normas de edición.....	31
Criterios de edición.....	34
Transcripción y catalogación	
Pergamino 1.....	37
Pergamino 2.....	47
Pergamino 3.....	57
Pergamino 4.....	64
Pergamino 5.....	75
Pergamino 6.....	87
Pergamino 7.....	109
Pergamino 8.....	119
Pergamino 9.....	127
Índice onomástico	135
Fitxa soci	144
Normes de presentació d'originals	145

ELS PERGAMINS DE L'ARXIU DE GUARDAMAR

S'ha dit que els arxius són la memòria dels pobles. L'estudi de la història pròpia és una font no solament de coneixement intel·lectual, sinó també d'apreci de persones i fets que els afecten de prop, de sentiments que cohesionen i els donen personalitat. Nosaltres, els guardamarencs, hem perdut prou de la nostra memòria, degut a causes diverses, ja siga espoli de documents, venda, robatoris, incendis, deficient conservació... Açò ha fet que una bona part de la nostra història local quede desconeguda.

Possiblement la fita històrica que puga donar-nos una definició com a poble siga la fundació de Guardamar, el 1271 pel rei Alfons X "El Savi" de Castella. Fins eixa data, Guardamar, com a tal, no existia, segons l'opinió més admesa entre els historiadors. Hi ha documents que parlen d'una població, Almodòver (*Al-muddawir*), a la vora del riu, però d'ubicació desconeguda, que és la referència més certa a un assentament estable que puguera considerar-se antecessor de l'actual.

Endarrerint-nos en la història, les restes arqueològiques ens donen mostres de la civilització àrab, com pot ser el complex de la ràbita califal, i, abans, de la cultura romana antiga, fenícia, ibera... No tenim documentació referent a aquestes èpoques en els nostres arxius, però romanen els testimonis arqueològics que ens estan donant molta i valuosa informació sobre la història dels qui poblaren les nostres terres abans que nosaltres. De tots aquestos no tenim constància que hi haja continuïtat poblacional en els actuals guardamarencs.

A rel de les conquestes, o reconquestes, dels reis cristians, s'anaren establint a les nostres contrades gents procedents d'altres llocs de la Corona d'Aragó, com queda de manifest en els cognoms dels habitants primers de Guardamar (Bonet, Carbonell, Ferrer...). Aquestos són antecessors històrics nostres directes i els qui ens han donat les primeres senyes d'identitat.

No tenim documents que abasten els primers anys des de la fundació del poble, per Alfons X, el 1271, fins la incorporació a la Corona d'Aragó per Jaume II, el 1296. Dels segles següents es conserven als arxius municipals de Guardamar uns pergamins que són l'objecte de la publicació que ara tenim la satisfacció de presentar.

L'Institut d'Estudis Guardamarencs (IEG), fundat l'any 2009, té com a tasca fonamental, òbviament, promoure la investigació sobre assumptes locals i donar a conèixer els treballs que sobre diversos camps d'estudi estiguen fent persones del poble, o bé investigadors de fora els treballs dels quals tracten sobre Guardamar. Dintre dels nostres modestos mitjans, intentem contribuir a la divulgació d'aquests valors de la història, la cultura i l'entorn natural amb la publicació dels treballs que es vagen fent al respecte. Així nasqué la revista BALUARD, de la qual hem editat un primer número, corresponent a l'any 2010 amb contingut divers, i, ara, aquest segon, que té caràcter monogràfic.

Aquest número té com a nucli la investigació duta a terme per Clara Eugenia Martínez Teva sobre nou pergamins que s'han conservat a pesar de les vicissituds que han ocorregut a la documentació històrica local. La va acabar l'any 1990 i no havia estat possible publicar-la per circumstàncies diverses, fins que l'IEG, considerant el seu valor, es va prendre com a compromís la seua publicació. Compta amb un magnífic complement com són els dos articles escrits pels investigadors Susana Llorens Ortuño i Juan Antonio Barrio Barrio. Susana Llorens, doctora en Història i Arxivera Municipal d'Alacant, ens fa uns comentaris tècnics sobre la tipologia dels documents i l'estudi paleogràfic i diplomàtic dels pergamins objecte d'aquest treball. Juan Antonio Barrio, doctor en Història, professor de la Universitat d'Alacant i autor de nombrosos treballs sobre Guardamar, fa una exposició històrica del Guardamar de l'Edat Mitjana que ens serveix per a vore el context dels documents treballats per Clara E. Martínez que, excepte el nº 9, corresponen a aquesta època.

La part més extensa del llibre correspon a l'estudi dels pergamins. Comença amb una explicació de les normes que s'han seguit per a fer la transcripció i edició dels documents. Els capítols següents descriuen cada document amb una petita introducció explicatòria i traslladen en grafia actual el seu contingut, tots en valencià, excepte el 6 i el 8, que estan en llatí. Acaba l'estudi amb un index onomàstic on es fa relació de les persones que apareixen en els documents, on ben segur que trobarem cognoms familiars arrelats a Guardamar i altres pertanyents a llinatges il·lustres ja desapareguts (Aldeguer, Andreu, Ferrer, Mazquefa, Meseguer, Sanxes...).

Cada transcripció ve acompanyada d'una reproducció fotogràfica del pergami corresponent. Malgrat la reducció en la grandària que ve determinada per raons editorials, es pot apreciar la bellesa cal·ligràfica i reconèixer en ells alguns trets dels que exposa Clara en la seua explicació tècnica. El mateix deteriorament físic que s'hi observa pot servir-nos com a recordatori permanent del que suposa la pèrdua dels arxius i la necessitat de la seua protecció i estudi. Amb la fi que es pugui apreciar millor el valor dels documents, hem volgut obsequiar els lectors amb una reproducció d'un dels pergamins, a una grandària major, amb alta qualitat i en un tipus de paper

més consistent. A més, el fet de poder tenir de prop una reproducció tan fidel d'un dels primers documents escrits de la nostra història, segur que ens ha d'emocionar i fer estimar més aquesta part poc coneguda dels inicis del poble. Es tracta del nº 2, fet amb escriptura gòtica cursiva aragonesa, l'assumpte del qual és la sol·licitud de documents particulars que fa un síndic de Guardamar, Berthomeu Ivanyes, al portantveus del governador del Regne de València. A més, conté un document del rei Pere IV sobre el cas.

La part literària es complementa amb les il·lustracions que mostren una peça ceràmica, procedent del museu arqueològic municipal; segell de Joan I; imatges dels reis Joan II i Pere IV "El Cerimoniós", que han signat o emés alguns dels documents estudiats; una representació miniada d'un episodi de la Guerra dels dos Peres a Oriola; mapa del segle XVI on apareix Guardamar; representacions del poble procedents de l'Arxiu de Simancas i l'arca de cabdals municipal de Guardamar de l'època medieval.

L'autora del treball, Clara E. Martínez Teva és llicenciada en Filosofia i Lletres, divisió Geografia i Història, secció Història, per la Universitat d'Alacant (1985). També feu el curs d'aptitud pedagògica (C.A.P.) en l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat d'Alacant. Feu un Curs de Biblioteques, Arxius i Documentació de la Fundació Universitària CEU SAN PABLO de Madrid. Ha cursat un Màster en Ciències de la documentació per la Universitat d'Alacant (1990). Obtingué dues beques de col·laboració per a la realització de treballs tècnics en la Biblioteca Pública d'Oriola, convocades per la conselleria de Cultura, Educació i Ciència el anys 1990-91 i 1991-92. En desembre de 1992 aprovà l'oposició d'Ajudant d'Arxius i Biblioteques de la Generalitat Valenciana.

Professionalment treballà en l'Arxiu de l'Ajuntament de Guardamar del Segura fent tasques de catalogació i classificació de documents i expedients administratius. Actualment és bibliotecària del Centre de Formació i Recursos (CEFIRE) d'Elx. La seua inquietud investigadora queda manifesta en els treballs fets des de ben prompte, com per exemple, el que tingué com a objecte la commemoració del centenari de la concessió del títol de vila a Guardamar, escrit amb col·laboració amb José García Amorós: "Concesión del Título de Real Villa a Guardamar", (1992). A més ha estat autora de diversos articles d'investigació bibliogràfica i coordinadora de publicacions sobre biblioteconomia i arxivística.

Finalment, volem agrair la col·laboració de l'Ajuntament de Guardamar, tant a la Corporació actual com a les anteriors que han fet possible, cadascuna en la mesura que ha pogut, que s'investigara i publicara aquesta part del patrimoni documental del poble. Ens han facilitat l'accés per a la seua reproducció i també han fet l'aportació econòmica que ha permés que puguem tenir aquet exemplar entre les mans. Agraïm també la col·laboració del personal del Museu Arqueològic de Guardamar.

Tenim la seguretat que els lectors apreciaran com cal el treball que ara presentem, fruit d'una investigació que ha estat esperant molt de temps però, per fi, ha vist la llum.

Josep CANDELA I QUESADA,
president de l'Institut d'Estudis Guardamarencs

ESTUDIO DE LOS PERGAMINOS DEL ARCHIVO MUNICIPAL DE GUARDAMAR

Dra. Susana LLORENS ORTUÑO
Archivera Municipal del Ayuntamiento de Alicante

Los documentos que tenemos el honor hoy de presentar han permanecido custodiados en el Archivo Municipal de Guardamar¹ desde 1371, año de la fecha del primero de los diplomas conservados y concluye con el último en 1593.

El corpus diplomático está compuesto por un total de nueve documentos en pergamino que han sido transcritos y analizados por su autora Clara Martínez Teva y contienen datos muy importantes de la historia medieval de Guardamar. El soporte de escritura es el pergamino siendo este muy utilizado durante la época medieval. En este caso su uso ha sido para documentar negocios de importancia como la transmisión por compra-venta, el establecimiento de exenciones o los que dejan constancia escrita de hechos relacionados con Guardamar.

En la manera que fueron emitidos podemos decir que hay existencia de originales y copias. El original representa el grado máximo de autenticidad,

¹ En los documentos de archivo la implantación del soporte en pergamino fue más lenta entre los siglos I al VIII, pero supuso un avance en el arte de escribir al permitir por su lisura y consistencia el uso de la pluma de ave. ROMERO TALLAFIGO, M, *Archivística y Archivos. Soportes, edificio y organización*, 3ª ed., Carmona, 1997, p. 175. Las virtudes de permanencia y durabilidad del pergamino se pueden comprobar no sólo con los de Guardamar sino con los existentes en otros archivos nacionales. El Archivo Municipal de Alicante cuenta con una completa colección de 219 pergaminos de los siglos XIII al XVIII, que son documentos procedentes de las chancillerías reales o notariales, públicos o privados. Entre ellos destacamos el Privilegio de Fernando el Católico, de 26 de julio de 1490 en Córdoba, otorgando el título de ciudad a la villa de Alicante. También son muy interesantes las concesiones de los monarcas de las Casas de los Austrias y Borbones para el estudio de la historia moderna alicantina.

es el instrumento normalmente inmediato al hecho jurídico documentado y consecuentemente el más dotado de credibilidad. Otras son copias, traslados autorizados con las garantías de autenticidad requeridas.

En la categoría de originales hay cinco documentos que corresponden a los pergaminos nº2, nº4, nº5, nº6 y nº9, y de su lectura se desprende la forma genuina que garantiza su validez jurídica y su efectividad real. Los cuatro restantes son los pergaminos nº1, nº3, nº7 y nº8 que han llegado hasta nosotros a través de copias certificadas, son transcripciones posteriores del original pero más o menos próximas a la redacción de éste, siendo directa o indirecta, a través de otras copias.

A la tradición documental ya mencionada se suma la forma en que debían escribirse los documentos. Estos se presentan con las siguientes tipologías:

sentencia², traslado³, orden⁴, venta⁵, ventas de censales⁶, confirmación⁷ y concesión⁸ siendo algunos considerados más solemnes que otros.

Entendemos por sentencia⁹, del latín *sententia*, el dictamen o parecer que alguien tiene o sigue. En el pergamino nº1, Pedro IV dicta una sentencia por la que Guardamar es aldea dependiente de Orihuela.

Se conoce como traslado¹⁰ a la acción o efecto de trasladar y si nos referimos a un documento significaría la copia o reproducción de un escrito. El

² A. M. G. Pergamino nº 1. Este documento está copiado en el Libro de privilegios de Orihuela del Archivo Municipal de Orihuela que está publicado y fue el proyecto de investigación de mi Tesis doctoral. LLORENS ORTUÑO, S, (edit.), *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy real ciudad de Orihuela. Edición y estudio*, Alicante, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, 2001, p.214-217 (AMO. Códice, fol.79-82v). Documento nº 115.- EDIT: BLASCO, Rosa M^a, “Sobre la anexión de Guardamar a Orihuela”, en *Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval*, nº 1, Alicante, p.79-86.

³ A. M. G. Pergamino nº 2. Traslado de un documento público.

⁴ A. M. G. Pergamino nº 3. Existe una copia de este documento en el Libro de privilegios de Orihuela que se conserva en el Archivo Municipal de Orihuela objeto de mi estudio en la tesis Doctoral y que está publicada. LLORENS ORTUÑO, S, *op. cit.*, p.120 (AMO. Códice, fol. 95-96). Documento nº 135

⁵ A. M. G. Pergamino nº 4.

⁶ A. M. G. Pergaminos nº 5, nº 6 y nº 9.

⁷ A. M. G. Pergamino nº 7. Hay una copia de esta confirmación en el Libro de privilegios de Orihuela y que está publicada. LLORENS ORTUÑO, S, *op. cit.*, p.123 (AMO. Códice, fol.123v-126). Documento nº 177 (inserto en documento nº 176).

⁸ A. M. G. Pergamino nº 8.

⁹ Hemos cogido las definiciones que da el Diccionario de la Real Academia Española de las tipologías documentales de los pergaminos por ser muy claras en su comprensión. *Diccionario de la Real Academia Española*, 20^a ed., 2001, pag.1390.

¹⁰ *Diccionario*, *op. cit.*, p.1505.

pergamino nº2 copia o reproduce varios escritos de procedimientos incoados a petición del síndico y procurador de la Universidad de Guardamar.

Otro documento muy frecuente es la orden¹¹ que se la define por la regla que se observa para hacer las cosas. En el pergamino nº3 se lee claramente la orden del monarca Pedro IV prohibiendo la entrada de vino en Guardamar.

La venta¹² es otro tipo de contrato en virtud del cual se transfiere a dominio ajeno una cosa propia por el precio pactado. Esta acción o efecto de vender se refleja en los pergaminos nº4, 5, 6 y 9.

La confirmación¹³ es un instrumento que los reyes lo utilizan con frecuencia. Hay que tener en cuenta que son nueva prueba de la verdad y certeza de un suceso, dictamen u otra cosa. En el pergamino nº7, Juan I, rey de Aragón confirma unas donaciones ya establecidas por Alfonso X a las villas de Orihuela y Alicante.

La concesión¹⁴ se caracteriza por ser un documento cuya acción y efecto es conceder. También es el otorgamiento que una empresa hace a otra, o a un particular. En el pergamino nº8, el rey Juan II de Aragón establece concesiones con el tercio diezmo a Guardamar.

Los instrumentos que se han conservado proceden, unos, de la cancellería real que son los correspondientes a los reinados de Pedro IV, Juan I y Juan II, otros de las oficinas públicas o privadas que dan testimonio escrito de hechos de naturaleza jurídica de cargos públicos o de particulares.

Son documentos reales los correspondientes a la sentencia de Pedro IV de 1371, la confirmación de Juan I de 1395 y la concesión de Juan II de 1460 aunque diplomáticamente presentan diferentes negocios jurídicos. Existen los propios del gobierno municipal como el mandato del síndico y procurador de la villa de Guardamar y las ventas de censales por parte del Consell General de Guardamar a particulares. También se encuentran recogidos los que proceden de particulares como son las ventas de la viuda de Johan Marques y de Francisco Rocamora y Rosell. Todos, documentos muy importantes que son testimonio de las actuaciones municipales ligadas a las atribuciones del momento.

Los temas que tratan están relacionados con exenciones a Guardamar, con los asuntos jurídicos, comerciales (abastecimiento de vino), propiedades, impuestos (tercio diezmo) por parte de reyes o en los que intervienen particulares.

¹¹ *Diccionario*, *op.cit.*, p. 1105.

¹² *Diccionario*, *op.cit.*, p. 1550.

¹³ *Diccionario*, *op.cit.*, p. 420.

¹⁴ *Diccionario*, *op.cit.*, p. 414.

En el aspecto paleográfico hay seis documentos escritos en letra gótica cursiva aragonesa. Se trata de una escritura que se caracteriza por los contrastes entre los trazos gruesos y finos, así como ligera inclinación de las letras hacia la izquierda. Otra letra es la humanística cursiva que se utiliza en tres documentos y presenta una inclinación hacia la derecha de los alzados y del sentido general de la secuencia gráfica.

Desde el punto de vista del análisis diplomático de los documentos, a grandes rasgos podemos decir que guardan la siguiente estructura¹⁵: Protocolo inicial, en el que aparecen además de algunos formalismos, como el saludo y la invocación a la divinidad, la identificación del emisor del documento y del destinatario del mismo. Le sigue el Cuerpo del documento, que contiene el mensaje que se desea comunicar y toda una serie de cláusulas y formulismos con los que éste se justifica, tanto en términos intelectuales como jurídicos. Para concluir con el Protocolo final o escatocolo, que contiene la data y los signos y cláusulas de validación del instrumento.

Finalmente cabe destacar que los pergaminos son una fuente documental muy interesante de estudio. Así se demuestra en numerosas investigaciones de especialistas en el campo de la diplomática que con sus aportaciones individuales¹⁶ van completando y revisando las de diplomatas tradicionales como Floriano Cumbreño¹⁷ para las cancillerías reales de la Baja Edad Media.

El brillante trabajo de Martínez Teva contribuye a proporcionar más datos de estas disciplinas conocidas como la Paleografía y Diplomática a través del estudio documental de estos pergaminos tan valiosos que se guardan con tanto celo en el Archivo Municipal de Guardamar.

¹⁵ Características intrínsecas relativas a la estructura de los documentos y aplicables a cualquier época desde la Edad Media hasta la actualidad. LORENZO, P.L., “Caracteres extrínsecos e intrínsecos del documento”, en *Introducción a la Paleografía y la Diplomática General*, editor Ángel Riesco Terrero, Síntesis, Madrid, 2000, p. 257-284.

¹⁶ CHACÓN GOMEZ-MONEDERO, A, *Colección Diplomática del Concejo de Cuenca (1190-1417)*, Diputación de Cuenca, Cuenca, 1998. PINO REBOLLEDO, F, *Tipología de los documentos municipales (s.XII-XIII)*, Secretariado de Publicaciones de la Universidad de Valladolid, 1991. PUIG I USTRELL, Pere, *Els pergamins documentals*, Generalitat de Catalunya-Departament de Cultura, Barcelona, 1995.

¹⁷ FLORIANO CUMBREÑO A., *Curso general de Paleografía y de Paleografía y Diplomática españolas*, Oviedo, 1946.

LES INSTITUCIONS MUNICIPALS FORALS EN LA VILA DE GUARDAMAR DE SEGURA DURANT L'EDAT MITJANA

Juan Antonio BARRIO BARRIO
Universitat d'Alacant

El creixement econòmic i demogràfic que es va produir a Europa a partir del segle XI, va propiciar el desenrotllament de la ciutat medieval i el naixement del municipi, com a institució que regulava i organitzava les relacions dels habitants dels centres urbans europeus.

La ciutat es va convertir en *Universitas*, i va adquirir amb això personalitat jurídica pròpia, sent el municipi un nou model institucional, que permetia governar de forma autònoma o independent les ciutats medievals.

El notable impuls econòmic i social que va adquirir la ciutat a partir del segle XI, va impulsar els habitants d'aquests burgos, viles o ciutats, a sentir el desig de disposar de la llibertat suficient per a poder decidir, regular i organitzar la seua pròpia vida en comú.

Els dos grans paràmetres sobre els quals es va a organitzar el municipi medieval seran: en la capacitat de *congregare* - reunir-se - i *deliberare* - deliberar - dels seus habitants, que al veure reconeguda la seua autonomia i independència jurídica, adquirien la plena capacitat per a reunir-se i decidir amb llibertat la forma de governar la seua ciutat.

En el segle XIII Jaume I va crear el regne de València, en un moment històric que coincidia amb la plenitud i maduresa del model municipal que portava dos segles funcionant amb gran èxit a Europa.

Tant Jaume I com Ferran III i Alfons X, estengueren les institucions municipals en els centres urbans que anaven conquistant als musulmans a Andalusia, Múrcia, Mallorca i el Regne de València. D'aquesta manera ciutats com València, Sevilla, Múrcia, Mallorca, Alacant i Oriola van ser dotades d'organització municipal, que també van rebre els burgos que anaven fundant, tant Jaume I com Alfons X en els territoris recent incorporats. Vila-real en el regne de València fundada per Jaume I i Guardamar en el regne de Múrcia

fundada per Alfons X, són una bona prova d'aquests noves realitats urbanes.

Guardamar va ser fundada en 1271 per Alfons X que li va concedir el Fur d'Alacant.

Res sabem de les efímeres i breus institucions municipals de la vila de Guardamar entre 1271 i 1296, que coincideix amb el curt període de pertinença de la vila de Guardamar a la Corona de Castella.

Els documents que formen part de l'edició d'aquest llibre publicats per Clara Martínez Teva, corresponen al període que coincideix amb la incorporació de la vila de Guardamar a la Corona d'Aragó i al Regne de València. Per això l'objectiu d'aquest capítol d'introducció històrica, és l'estudi i evolució de les institucions municipals en la vila de Guardamar durant l'època foral medieval.

1. L'ocupació de Jaume II. La incorporació de la vila al Regne de València

Jaume II va conquerir Guardamar el 26 d'abril de 1296. La vila va ser incorporada a la Corona d'Aragó mitjançant el corresponent privilegi d'unió expedit al setembre, en el qual el rei es comprometia a no alienar-la ni separar-la mai de la Corona. En el període comprès entre 1296 i finals del segle XV cal distingir diverses etapes.

Una primera de 1296-1308 a 1329 en la que la vila de Guardamar queda incorporada a la Corona d'Aragó i al Regne de València, rebent una sèrie de privilegis de Jaume II que marcaran el seu futur com a municipi independent, a pesar dels avatars que va patir.

Una segona de 1329 a 1364 en la que, com la resta de municipis del sud del Regne de València, va perdre la seua condició realenga i va passar a ser enclavament senyorial, dependent de l'Infant Ferran. En aquesta etapa es va produir la guerra dels Dos Peres que tan fondes repercussions tindrà per a la història de Guardamar.

El tercer moment s'inicia en 1364 quan Guardamar perd la seua independència política, els seus principals habitants veuen confiscats els seus béns per la seua actuació en la guerra, es produeix la despoblació del lloc i s'inicia un període de crisi de la qual començarà a eixir en la segona mitat del segle XV. En aquesta última fase medieval de la vila de Guardamar, cal destacar els privilegis concedits per Joan I i Martí I en 1389 i 1400 respectivament, que pretenien incentivar la repoblació de l'aldea d'Oriola, en greu decadència econòmica i demogràfica després de les terribles seqüeles de la guerra dels Dos Peres.

Guardamar, que havia estat ocupada per Jaume II el 26 d'abril de 1296 amb la rendició del seu castell sense resistència de consideració, quedava formalment incorporada als territoris de la corona d'Aragó des de 1304

(sentència de Torrellas), 1305 (sentència d'Elx) i des de 1308 es convertia en vila del Regne de València.

El 17 de juny de 1308 Jaume II va realitzar l'annexió formal d'Oriola al Regne de València i la recepció dels furs pels quals es regia la ciutat i el Regne. El dia 25 de juny corresponia a Alacant i Elx i el 25 de juliol a Guardamar. En la concessió realitzada a Guardamar Jaume II li atorgava el privilegi concedit a Alacant un mes abans i confirmava el fur d'Alacant que Alfons X havia concedit a Guardamar.

En la línia de mantenir l'autonomia del govern local i la immunitat dels oficials municipals, Jaume II va concedir un privilegi a Guardamar, a petició del seu *Consell*, pel que no es podia obrir cap inquisició contra el Justícia i altres oficials de la vila durant l'exercici del seu càrrec.

A partir de 1308 en la vila va regir un sistema de govern basat en els furs de València, que en aquesta data havien aqüestablert les bases del que seria el govern municipal valencià fins a la seua abolició a principis del segle XVIII.

Des de la seua incorporació al Regne de València, Guardamar, com la resta de viles de la Corona d'Aragó, comptava des de 1308 amb un Justícia que exercia en nom del rei la jurisdicció criminal i civil en el terme, dos Jurats, un Mostassà, un Sobresequier i un *Consell* o assemblea popular que es reunia en l'església parroquial de Sant Jaume i on s'ajuntaven els caps de família, repartits en els tres braços, major, mitjà i menor, que constituïen la representació veïnal, dels cavallers i ciutadans en els municipis del Regne de València.

Amb aquests privilegis que va rebre Guardamar des de 1308, quedava constituïda com a vila independent amb un *Consell* propi dotat amb capacitat fiscal i impositiva, amb els furs de València com a dret territorial, amb un Justícia que exercia la jurisdicció civil i criminal de forma autònoma i amb la garantia de la Corona de la immunitat de les autoritats locals, que no podien ser pertorbades en l'exercici de la seua jurisdicció pels oficials reials. A més, Guardamar junt amb Oriola i Alacant havia rebut el privilegi de no alienació, pel que Jaume II i els seus successors quedaven obligats a no separar-la mai de la Corona i mantenir-la, per tant, com vila reial.

Guardamar va ser dotada des de 1296 amb una escrivania de la Cúria concedida vitalíciament a Mateu Colom, notari de la localitat. En 1304 a més li va ser concedida al seu substitut Domingo de Fraga l'escrivania del *Consell*. Per tant Guardamar tenia a principis del segle XIV escrivania i cúria pròpia independent de la d'Oriola.

Respecte als oficials reials, Guardamar comptava amb un Batle local propi. Així ho refereix Alfons IV en 1329 quan ordenava al batle de Guardamar que fixara el seu domicili en la dita vila.

La vila de Guardamar, abans de ser incorporada a la veïna Oriola, va tenir representació en les Corts del Regne de València, ja que en 1329 Alfons IV va sol·licitar als jurats i *Consell* de Guardamar l'enviament de síndics a les Corts, per la qual cosa va tenir representació en el braç reial en les Corts del Regne de València, celebrades en la capital del Regne entre 1329 i 1330. Va ser l'única presència de Guardamar en les Corts forals.

2. El Senyoriu de l'Infant Ferran, la guerra dels dos Peres i la pèrdua de la independència municipal

El 28 de desembre de 1329 Alfons IV donava al seu fill Ferran amplis territoris, amb els que constituïria un important senyoriu en el Regne de València. Ferran, fill del rei Benigne en el seu matrimoni amb Lionor de Castella, va rebre Tortosa, Albarrasí, Oriola, Callosa, Guardamar, Alacant, Montfort, Elda, La Mola, Novelda i Asp. Aquests territoris no retornarien al patrimoni reial fins a 1364, un any després de la mort de l'Infant sense fills.

La guerra dels dos Peres, que s'inicià en 1356, va tenir com un dels seus escenaris principals, el sud del Regne de València. Quan va arribar a la seua fi la contesa, en 1366, bastants coses havien canviat en la Governació d'Oriola en el pla polític, econòmic i social.

Amb l'acabament de la guerra s'imposava l'organització del territori que més havia patit els envits bèl·lics. La política de la Corona es va projectar en les principals localitats en detriment de les pròximes a elles i de menor consideració. Pere IV va preferir concedir privilegis a Alacant, València i Oriola, ampliant el seus termes, en detriment de Montfort, Morvedre i Guardamar respectivament.

El lloc de Guardamar, com el de Sagunt respecte a la ciutat de València, passarà a dependre jurisdiccionalment de la vila d'Oriola des de 1364, quan Pere IV va fer donació a Oriola de la vila Guardamar, convertida en lloc i desposseïda de la seua condició de vila.

Des que Guardamar va perdre la seua independència en 1364, al cap del lloc i com principal magistrat se situava un lloctinent del Justícia criminal d'Oriola. El lloc comptava amb Jurats, Mostassà, Sobresequier i amb un *Consell*. A pesar d'aquesta dependència jurisdiccional, els oficials de Guardamar mantenien una certa independència en les decisions que afectaven la gestió del seu territori, per la qual cosa les relacions entre ambdós municipis eren les d'unes autoritats que tractaven amb altres a l'hora de realitzar les seues sol·licituds, queixes i peticions, encara que les d'Oriola mantenien una certa supremacia, en especial a l'hora d'administrar els interessos de tot el terme.

3. La renovació de les institucions

Un apartat important per a recobrar la vitalitat econòmica i demogràfica de la localitat va ser la renovació i millora de les institucions empresa per la Corona en la segona mitat del segle XV.

Junt amb les reiterades mencions en la documentació a la importància que té Guardamar com a espai de frontera amb Castella i el Regne de Granada, i la despoblació del lloc, que havia arribat a perdre fins a un quart de la seua població, es menciona la ubicació fronterera i apartada i l'abandó dels assumptes públics, no existint advocats, notaris, etc. Raó per la qual els veïns per a solucionar els seus assumptes havien d'anar a Elx i Oriola. Per tant, i segons la importància dels notaris en les viles per a escripturar els negocis, era necessari el nomenament d'un notari escrivà per a formalitzar les actes, privilegis i escriptures del *Consell*. Per a tal càrrec es necessitava una persona capacitada. El triat va ser Pere Galbe, notari i escrivà del *Consell* d'Oriola. Alfons V li va concedir l'escrivania del *Consell* del lloc de Guardamar a beneplàcit i podent ser regida per ell o per un substitut. Havia d'aquestar un dia cada setmana vivint ell o el seu substitut a Guardamar per a atendre els negocis de l'escrivania.

En 1455, el don Joan, lloctinent general, a demanda de les autoritats i veïns de Guardamar, va autoritzar diverses modificacions en les eleccions dels càrrecs municipals així com la creació d'un *Consell* general tancat que aquestaria format per dotze *consellers*. La sol·licitud de modificació del privilegi electoral venia motivada per les dificultats per a reunir el *Consell* general que aquestava format per tots els prohoms del lloc, al no existir com a Oriola un *Consell* general tancat.

Les eleccions dels càrrecs municipals es desenrotllaven en dates semblants a les d'Oriola i a la resta de ciutats de la Corona d'Aragó. El diumenge abans de la festa de Nadal s'elegia el Justícia, el Clavari i l'Obrer, el diumenge abans de la festa de Pasqua de Quinquagèsima es triaven els Jurats i el diumenge abans de la festa de Sant Miquel s'elegia el nou Mostassà. En les dites dates el Justícia de Guardamar i els jurats triaven dos veïns del lloc com a electors i junt amb el Justícia, els Jurats, el Mostassà i el Sobresequier triaven els diferents càrrecs municipals.

La novetat més important és la creació del *Consell* tancat, ja que el privilegi facultava al Justícia i als Jurats del lloc per al dia de Nadal triar dotze prohoms veïns del lloc perquè foren els nous *consellers* durant el següent exercici anual. El privilegi autoritzava i donava poder al nou *Consell* perquè, junt amb el Justícia i jurats i a més amb el Mostassà i el Sobresequier, pogueren ordenar tots els negocis del dit lloc.

Per tant el panorama polític de Guardamar en les últimes dècades del quatre-cents és el d'un lloc o aldea dotat amb regiment municipal propi, però dependent de la ciutat d'Oriola encara que aparentment només pel que fa al jurament del lloctinent de Justícia de Guardamar davant del Justícia criminal d'Oriola i també per la superior jurisdicció de l'oficial oriolà. D'altra banda el nivell de dependència política era més destacat en el terreny econòmic, fet que, junt amb altres factors, com les dèbils defenses de la localitat, van impedir un major desenrotllament econòmic i demogràfic de la localitat en la Baixa Edat Mitjana.

BREU BIBLIOGRAFÍA SUCCINTA

- BARRIO BARRIO, J.A., "Jaume II i l'organització institucional de les viles reials incorporades a la Corona d' Aragó el 1296: Alacant, Elx, Guardamar i Oriola", *Quaderns del Migjorn. Revista d'Estudis Comarcals del sud del País Valencià*, 3 (1998), pàgs. 35-42.
- BARRIO BARRIO, J.A., "La villa de Guardamar. 1271-1329", *Alquibla*, 6 (2000), pàgs. 375-401.
- BARRIO BARRIO, J.A., "Guardamar en la Edad Media. De villa a aldea. La recuperación de la "memoria histórica" de un centro urbano portuario aminorado por la Historia", *Guardamar del Segura. Arqueología y Museo*. Alacant, 2010, pàgs. 186-197.
- CABEZUELO PLIEGO J.V., *La Guerra de los dos Pedros en las tierras alicantinas*. Alacant, 1991.
- ESTAL, J.M. Del, *El Reino de Murcia bajo Aragón. (1296-1305). Corpus documental*. Alacant, 1985.
- ESTAL, J.M. Del, "Mercados y ferias medievales en Alicante, Orihuela, Elche y Guardamar", *Revista del Instituto de Estudios Alicantinos*, 35 (1982), pp. 21-55.
- FERRER I MALLOL, M.T. "Les escrivanies públiques d'Alacant, Elx, Oriola i Guardamar". *Estudis sobre la història de la institució notarial a Catalunya en Honor de Raimon Noguera*, Barcelona, 1988, pp. 115-131.
- GARCÍA MENARGUEZ, A. "Sobre la localización del topónimo Almodóvar en la desembocadura del Segura", *Sharq Al-Andalus*, 6 (1989), pàgs. 149-157.
- MARTÍNEZ TEVA, C.E. GARCÍA AMORÓS, J., *Concesión del Título de Real Villa a Guardamar*. Guardamar, 1992.
- TORRES FONTES, J. *Repartimiento de Orihuela*. Murcia, 1988.

LOS PERGAMINOS DEL ARCHIVO MUNICIPAL DE GUARDAMAR

Estudio y transcripción a cargo de
Clara MARTÍNEZ TEVA

CONSIDERACIONES PRELIMINARES

El patrimonio documental de una localidad nos ayuda a comprender su historia. Con este trabajo pretendemos aportar algunos datos que nos permitan tener un mayor conocimiento de la historia de la Baja Edad Media de Guardamar, ya que estos pergaminos son la única documentación, de esa época, conservada en el Archivo Municipal de Guardamar. En este archivo deberían haberse encontrado otros documentos: registros, ordenanzas municipales y libros de cuentas¹ que no han permanecido con los siglos, siendo estos 9 pergaminos la documentación más antigua que se conserva.

La catalogación y transcripción que se ha presentado de los mismos pretende contribuir a la difusión de una parte de nuestro patrimonio documental, necesaria para el conocimiento de nuestro pasado.

La mala conservación que presentan la mayoría de los pergaminos, como queda demostrado en las referencias que hacemos de las roturas existentes en el soporte escriturario, ha dificultado en ocasiones la interpretación del contenido más específico que narra el documento. Ello va unido a la compleja redacción de los mismos, ya que en algunos casos, en un mismo documento se hace referencia a varios emitidos con anterioridad, en otros casos se inserta en un mismo pergamino varios documentos completos, tal como sucede en los traslados y en la venta de censales.

El trabajo paleográfico consistente en la transcripción de los 9 pergaminos se realizó en 1992, cuando el Archivo Histórico de Guardamar estaba situado en el último piso del edificio del Ayuntamiento. Para una mejor conservación se trasladaron posteriormente al Museo Arqueológico de Guardamar, donde permanecen actualmente custodiados en espera de un inminente traslado a

¹ BARRIO BARRIO, J.A., “Guardamar en la Edad Media. De villa a aldea. La recuperación de la “memoria histórica” de un centro portuario aminorado por la historia”, *Guardamar del Segura, arqueología y museo*, Ajuntament de Guardamar i Diputació d’Alacant, Alicante, 2010, p. 184-197.

las instalaciones actuales del Archivo Histórico Municipal, donde podrán ser consultados gracias a una copia digitalizada de los mismos donada por el Institut d'Estudis Guardamarecs.

Desde el punto de vista jurisdiccional resulta de gran importancia el pergamino nº 1 que recoge la sentencia promulgada por Pedro IV de Aragón² en 1371 por la que Guardamar pasa a ser de nuevo aldea de Orihuela, se trata de un traslado notarial realizado en 1439 por el notario Johan de Fontes. Este documento resulta de gran interés³ porque recoge varias sentencias y privilegios otorgados por monarcas anteriores generando una amplia documentación que muestra los continuos intentos por parte de Guardamar de mantener su autonomía con respecto a Orihuela, ocasionando tirantez entre ambas poblaciones. Destacamos la mención que se hace de un privilegio concedido por el rey Alfonso X de Castilla en 1266 “*ab lo qual entre altres coses otorga que el loch de Almodover, lo qual es ara appellat Guardamar fos de la vila de Oriola*” estableciendo que el antiguo nombre de Guardamar era Almodover.

Guardamar perdió su autonomía municipal el 24 de septiembre de 1364 cuando Pedro IV mediante un privilegio benefició a la villa de Orihuela por su comportamiento en la guerra con Castilla y castigó a Guardamar convirtiéndola en aldea de Orihuela, perdiendo así su condición de villa, este hecho generó una polémica vigente a lo largo de la historia del municipio, originando multitud de pleitos hasta que el 29 de agosto de 1692, Carlos II concede un privilegio a la universidad de Guardamar erigiéndola en Villa Real con voto en cortes y separándola definitivamente de la jurisdicción de Orihuela, a cambio de 4.000 ducados⁴.

Para resolver este proceso donde queda reflejado el continuo deseo de los cargos municipales de Guardamar por conseguir su independencia, en septiembre de 1371 se desplazan a Valencia Bartholome Ivanyez, síndico y procurador de Guardamar y Berenguer de Vimbodí, síndico y procurador de Orihuela. En la sentencia definitiva Pedro IV señala que los habitantes de Guardamar deberan de pagar y contribuir como los de Orihuela pero no deberan

² Como monarca de los diferentes reinos de la confederación calatalo-aragonesa, este rey recibe también otras numeraciones, Pedro II de Valencia y III de Cataluña, así como los apodos de “el Ceremoniós” o “el del Punyalet”. En el presente trabajo aparece como Pedro IV, con el ordinal correspondiente al reino de Aragón.

³ BLASCO MARTÍNEZ, Rosa María, “Sobre la anexión de Guardamar a Orihuela”, Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval, nº 1, Alicante, 1982, p. 79-86.

⁴ MARTÍNEZ TEVA, Clara, GARCÍA AMORÓS, José, *Concesión del título de Real Villa a Guardamar*, Ajuntament de Guardamar, Guardamar del Segura, 1992

ser sobrecargados para evitar que se despueble. Respecto a la jurisdicción establece que debía hacerse como Valencia lo hacía con respecto a Sagunto, produciendo en el *Consell* oriolano una gran confusión, tanto es así, que los jurados de Orihuela escribieron una carta a los de Valencia para consultarles sobre el modo en que el justicia de Valencia ejercía su jurisdicción sobre la aldea de Sagunto para aplicarlo a Guardamar⁵.

Podemos encontrar en los pergaminos nº 5 y nº 6 referencias a la composición de los órganos de gobierno del municipio. El pergamino nº 5 es el documento original más antiguo con data del 7 de julio de 1392 dónde aparecen los nombres de los prohombres de Guardamar que formaban el *Consell* general de la población. El máximo poder lo ejercía Alfonso de Galve, lugarteniente del justicia criminal de Orihuela, además aparecen los nombres de los dos jurados, Jacme Carbonell y García de Sesa y el de los 34 consellers. El pergamino nº 6 hace referencia a una nueva convocatoria del *Consell* general que tuvo lugar el 2 de febrero de 1393 eligiendo Berenguer de Vimbodí como síndico del lugar, el lugarteniente del justicia de Orihuela era Petrum Bisbe, los dos jurados Jacobum Carbonell y Garcia de Tessa y en esta ocasión *Consell* general estaba integrado por 33 consellers. En ambos casos fue convocado por Rodrigo, corredor de la localidad en la iglesia de San Jaime que era el lugar dónde habitualmente se reunía. Hasta 1455 el *Consell* fue abierto, a partir de esta fecha pasará a ser cerrado componiéndose de 12 consellers elegidos por el justicia y jurados⁶.

Estos dos documentos, junto con el pergamino Nº 9 recogen la venta de censales⁷. En el pergamino nº 5 el síndico del lugar de Guardamar procede a la venta de un censal de 220 sueldos anuales, cuyo importe iba destinado a la construcción de un puente de piedra en el río Segura. En el pergamino nº 6 la venta del censal fue por valor de 100 sueldos, y el capital prestado se emplearía en la reparación de las murallas que protegían el núcleo urbano y el castillo. Debido a los escasos recursos económicos de las arcas municipales, el municipio se veía en la necesidad de proceder a la venta de censales, una

⁵ LLORENS ORTUÑO, S., *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy leal ciudad de Orihuela. Edición y estudio*, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, Alicante, 2001, documento nº 194.

⁶ BARRIO BARRIO, J. A., *op. cit.*, p. 197.

⁷ Definición de “censal” en la *Gran Enciclopèdia Catalana* (Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1981, vol. 4, p. 810): “dret de cobrar una pensió o cànon anual com a contrapartida d’un capital donat; hom acostumava a garantir sobre béns immobles, de manera semblant a la hipoteca... Fou la forma d’encobrir el préstec usurari o amb interès, prohibit per la legislació canònica compresa dins el dret comú”.

especie de emisión de deuda pública que le permitía realizar obras necesarias para la población.

Guardamar era la plaza más débil de los centros de población de las comarcas meridionales valencianas pues no tenía ni una buena posición estratégica ni una gran muralla⁸. Desde el s. XIV aparece como un núcleo mal fortificado, el castillo y las murallas se encontraban en una situación ruinoso y existía la continua necesidad de fortalecerlas, sus habitantes eran conscientes de ello y el 6 de junio de 1308 el *Consell* de Guardamar escribe al rey una carta exponiéndole la necesidad de hacer obras en la muralla y castillo⁹. Este estado ruinoso hizo que cayera varias veces en poder de los enemigos con relativa facilidad y por ello estuvo apunto de ser destruida por la corona, Pedro IV desconfiando en sus posibilidades de defensa mandó su demolición en junio 1362, tras caer en manos de Pedro de Castilla en 1359, pero el infante Fernando no ejecutó la orden; en 1382 dos mensajeros de Orihuela piden al rey que destruya Guardamar y la construya en Rojales, puesto menos costoso y menos peligroso¹⁰, pero no llegaron a un acuerdo sobre el tipo de construcción, mientras que el consejo real apostaba por la creación de una villa fuerte como era Guardamar, con los gastos que ello suponía, los mensajeros de Orihuela pretendían edificar simplemente un cortijo con una torre fuerte. La continua necesidad de reparar la muralla y el castillo se mantuvo durante todo el s. XIV y el XV, y no tendrían que estar en muy buen estado de conservación en 1460 cuando, el 29 de enero, Juan II de Aragón se ve obligado a conceder al lugar de Guardamar un tercio del diezmo para reparar el castillo y las murallas, debido al estado ruinoso en que se encontraban como vemos en el pergamino nº 8.

Desde punto de vista de vista económico, destaca la importancia que tenía en esta época para la economía de Guardamar la explotación de las pesqueras y las salinas, siendo estos dos recursos la única riqueza de la aldea ya que la ganadería y la agricultura se encontraban en un estado muy incipiente y por otro lado el pescado en esta época era objeto de una gran demanda. Las principales pesquerías del territorio oriolano eran las concejiles de Guardamar y La Daya. Además existían las de Augella, Cabo Cervera, Almarjal y Cala Cornuda¹¹. Los beneficios de las pesqueras, se repartían entre el monarca y el *Consell*, y

⁸ FERRER I MALLOL, M. Teresa, *Organització i defensa d'un territori fronterer. La Governació d'Oriola en el S. XIV*, Consell Superior d'Investigacions Científiques, Barcelona, 1990, p. 155.

⁹ FERRER I MALLOL, M.T., *op. cit.* p. 159.

¹⁰ BELLOT, Pedro, *Anales de Orihuela*, Orihuela, 1956, T. II, p. 171.

¹¹ VILAR, Juan Bautista. "Los siglos XIV y XV en Orihuela", *Historia de la ciudad de Orihuela*, T. III, Murcia, 1977, p. 231.

en ocasiones aparecían interferencias en la administración de las mismas. Ser arrendatario de una pesquera suponía estar en posesión de una considerable potencia económica, el arrendatario pagaba por adelantado al *Consell* una cantidad por el arriendo de la pesquera. La pesquera más importante dentro del término de Guardamar debió de ser la de la Augella. Debido a su gran valor económico suscitó pleitos importantes. En 1400 el rey Martín I cedió a su esposa María las Salinas de Guardamar, pero la reina deseaba también la pesquera de la Augella, a lo que la corporación se opuso¹² no permitiendo que la corona le arrancase el control de la pesca. Pero los pleitos más frecuentes no fueron sobre la propiedad de la pesquera sino sobre los beneficios de su explotación. En el año 1409 Guardamar pleitea con Orihuela por la pesquera de Augella, porque los vecinos de Guardamar querían explotarla directamente a lo que se negaba el concejo orcelitano. El fallo fue favorable a Orihuela y Guardamar tuvo que pagar 2.632 sueldos y 6 dineros correspondiente a las costas y a la gratificación que tuvo que entregar al *Consell*, tenía que pagar esta cantidad en un plazo de 5 años¹³.

En el pergamino nº 2, se inserta una carta de Pedro IV fechada en Tortosa, el 20 de diciembre de 1382 donde aparece dicha pesquera "*vulgariis nuncupata de la Augella*", en relación a un pleito sobre la explotación de dicha pesquera entre Martín Petri de la Guardia, procurador del difunto Domingo Marques, hermano y heredero universal de Johan Marques, por una parte y por otra parte Berthomeu Ivanyes, como síndico y procurador de la universidad de Guardamar. En el pergamino nº 4 también se hace referencia a la pesquera, en esta ocasión Catalina, vecina de Orihuela y viuda de Johan Marques, vende los bienes de su marido entre los que destaca la explotación del "*açarp (azarbe) apellat de Consell o de l'Augella o de altre qualsevol nom, qui es constituït en la orta et terme de Guardamar*" a dos vecinos de Orihuela, Francesc Bisbe y Fernando de la Oronella. Ella y su difunto marido eran los *propietarios* de su explotación por una concesión hecha por el Infante Don Fernando, señor de la villa de Orihuela y del lugar de Guardamar a su marido. Johan Marques fue almocadén de Orihuela, protagonizó episodios de la guerra con Castilla en tiempos de Pedro IV y prestó importantes servicios que fueron agradecidos con donaciones. En el año 1359 fue recompensado con un donativo de 115 sueldos porque su tropa de almogávares con él al frente, consiguieron capturar a un almogávar de Orihuela que estaba en Murcia¹⁴. En este contexto situamos

¹² VILAR, J.B., *op. cit.*, p. 29.

¹³ BELLOT, P., *op. cit.*, p. 173.

¹⁴ FERRER I MALLOL, M.T., *op. cit.*, p. 245.

la cesión que le hizo el infante Don Fernando a Johan Marques del *açarp de l'Augella*.

Otra actividad económica importante en esta época fue el cultivo de la vid. El pergamino nº 3 es un privilegio con data del 3 de octubre de 1383 por el que el rey Pedro IV de Aragón prohíbe la entrada de vino en la villa de Orihuela haciéndolo extensivo a Guardamar como aldea que en ese momento pertenecía a la misma. Esta prohibición se debía al exceso de vino que existía en todo el término de Orihuela por la abundante cosecha producida, excediendo la oferta a la demanda, por ello, a petición del síndico de Orihuela, Berengario de Vimbodí, Pedro IV otorga este privilegio para que nadie pueda introducir vino de otros lugares en la villa, imponiendo severas penas para quienes incumplan dicha orden. Hay constancia de que en Guardamar, algunas veces, no se cumplió dicha orden y en este mismo año el *Consell* de Orihuela tuvo que enviar a un magistrado a la aldea de Guardamar para multar a las personas que habían introducido vino de otros lugares en Guardamar¹⁵

No queremos acabar sin agradecer a Marisa Cabanes Català, su apoyo a la hora de realizar la transcripción de los pergaminos, a Susana Llorens y Juan Antonio Barrio por su colaboración en este monográfico, y por último, y no por ello menos importante, al Institut d'Estudis Guardamarencs por hacer posible la publicación de estas fuentes documentales que permitirán tener un mayor conocimiento de nuestra historia.

¹⁵ BELLOT, P., *op. cit.*, p.171.

BIBLIOGRAFÍA

- ALVOVER, Antoni, MOLL, Francesc de Borja, *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Editorial Moll, Palma de Mallorca, 1985.
- BARRIO BARRIO, J.A., “Guardamar en la Edad Media. De villa a aldea. La recuperación de la “memoria histórica“ de un centro portuario aminorado por la historia”, *Guardamar del Segura, arqueología y museo*, Ajuntament de Guardamar y Diputació d’Alacant, Alicante, 2010, p. 184-197.
- BELLOT, Pedro, *Anales de Orihuela*, Publicaciones del Casino Orcelitano, Orihuela, 1956.
- BLASCO MARTÍNEZ, R. M., “Sobre la anexión de Guardamar a Orihuela”, *Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval*, Universidad de Alicante, Alicante, 1982, p. 79-86.
- CABANES CATALÁ, M. (ed.), *El Còdex d’Elx*, Consell Valencià de Cultura, Valencia, 1995.
- CABEZUELO PLIEGO, José Vicente, “En torno a la creación y funcionamiento de la Gobernación General de Orihuela”, *Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval*, Universidad de Alicante, Alicante, 1988-1989, nº 7, p. 159-180.
- CABEZUELO PLIEGO, José Vicente, *Documentos para la historia del valle de Elda, 1356-1370*, Ayuntamiento de Elda y Universidad de Alicante, Elda, 1991.
- FERRER I MALLOL, M. T., “El justicia a les viles de la governació d’Oriola (S. XIV)”, *Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval*, Universidad de Alicante, Alicante, 1992-1993, nº 9, p. 219-240.

Bibliografia

FERRER I MALLOL, M. T., *Organització i defensa d'un territori fronterer. La Governació d'Oriola en el S. XIV*, Consell Superior d'Investigacions Científiques, Barcelona, 1990.

Gran Enciclopèdia Catalana, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1981-1982.

Hinojosa Montalvo, José, “Comercio, pesca y sal en el Cap de Cerver (Orihuela) en la Baja Edad Media”, *Investigaciones geográficas*, Universidad de Alicante, Instituto Universitario de Geografía, Alicante, 1995, n° 14, p. 191-204.

LLORENS ORTUÑO, S. (edit.), *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy leal ciudad de Orihuela*, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, Alicante, 2001.

MARTÍNEZ, Martina, “Se ha de fer un molló per a divisió de dits tèrmens”: els límits entre Elx i Guardamar a través de tres sentències arbitrals, *La Rella: Anuari de l'Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó*, Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó, Elx, 2011, n° 24, p. 83-97.

MARTÍNEZ TEVA, Clara, GARCÍA AMORÓS, José, *Concesión del título de Real Villa a Guardamar*, Ajuntament de Guardamar, Guardamar del Segura, 1992.

PONT, Antonio Ramón, “El infante don Fernando, señor de Orihuela en la guerra de los dos Pedros (1356-1363)”, *Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval*, Universidad de Alicante Alicante, 1983:, n° 2, p. 63-92.

VILAR, Juan Bautista, “Los siglos XIV y XV en Orihuela”, *Historia de la ciudad de Orihuela*, Patronato Angel García Rogel, Obra Social de la Caja de Ahorros de Alicante y Murcia, Murcia, 1977, T.III.

NORMAS DE EDICIÓN

Para la transcripción de estos nueve pergaminos, hemos tenido en cuenta los criterios de edición de los documentos elaborados por la Comisión Internacional de Diplomática¹ y de otros trabajos² que nos han ayudado para establecer nuestra propia normativa de la forma más clara y sistemática posible.

1. Transcripción

- Los pergaminos se han transcrito sin introducir correcciones en los mismos, se ha respetado la ortografía del texto, aunque las grafías sean defectuosas y presenten formas diferentes para palabras y expresiones iguales.
- Las mayúsculas y minúsculas se han utilizado siguiendo los criterios actuales.
- Los signos de puntuación se han usado siguiendo la normativa actual.
- Las palabras se han reconstruido en su propio contexto, separamos las que aparecían juntas y unimos las palabras o sílabas que aparecían separadas.

¹ COMISIÓN INTERNACIONAL DE DIPLOMÁTICA, *Normes Internationales pour l'édition des documents médiévaux*, Folia Cesaraugusta 1, Zaragoza, 1983, p. 13-168.

² BROTONS BOIX, A. I LLORENS ORTUÑO, S, *Estudi del llibre de La Confraria de nostra Senyora de Loreto de Mutxamel*, Caja de Ahorros del Mediterráneo, Alicante, 2007, p. 47-48; CABANES CATALÁ, M., *El Còdex d'Elx*, Ajuntament d'Elx, Consell Valencià de Cultura, Valencia, 1995, p. 61-62; CABANES CATALÁ, M., *El "Llibre del Mustaçaf" de la ciutat d'Alacant*, Ayuntamiento de Alicante, Alicante, 1989, p 45-46; CABEZUELO PLIEGO, J.V., *Documentos para la historia del valle de Elda, 1356-1370*, Ayuntamiento de Elda, Universidad de Alicante, Elda, 1991, p. 21-22; LLORENS ORTUÑO, S., *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy leal ciudad de Orihuela. Edición y estudio*, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, Alicante, 2001, p. 137-138.

- Las consonantes dobles iniciales las hemos reducido a una, aunque las mantenemos en el interior de la palabra.
- Hemos regularizado el uso de las letras *i-j* y *u-v* según criterios modernos, aunque en los documentos latinos se ha usado generalmente la *i*, a excepción de gentilicios y toponímicos, en los que el uso generalizado de la *i* habría deformado algún nombre.
- El signo *z* se ha transcrito como et.

2. Establecimiento del texto

- Se ha transcrito el texto desarrollando las abreviaturas con todas sus letras.
- Las líneas van numeradas de 3 en 3, esta numeración se refiere a la línea del pergamino.
- Hemos utilizado dos barras oblicuas \ / para indicar los textos interlineados, tanto de frases como de palabras o letras.
- Usamos los corchetes [] para indicar las adiciones de letras, sílabas y palabras que faltan en el texto y que no se pueden leer debido al estado defectuoso de los pergaminos, pero que se han podido reconstruir.
- Aparecen entre corchetes con puntos suspensivos [...] las letras o palabras que suponemos que faltan por lagunas de lectura o por mala conservación del texto y que no podemos descifrar.
- Utilizamos el paréntesis para indicar algunas incidencias del texto, que se expresan subrayadas en su interior. Cuando el soporte se presenta deteriorado hemos escrito (*roto*) y cuando no hay posibilidad de reconstrucción (*ilegible*).
- Se aplica el paréntesis en la existencia de (Signum, Signo) en las suscripciones de autores, testigos y notarios que aparecen en los pergaminos.

3. Texto en valenciano

- En las contracciones directas se ha usado el apóstrofo.
- Los pronombres enclíticos se han unido por medio de un guión.
- No hemos regularizado el uso de *c* y de *ç*.

4. Siglas usadas

A.M.G. = Archivo Municipal de Guardamar

5. Índice onomástico

Hemos confeccionado este índice con el nombre de las personas que aparecen en los nueve pergaminos. Está ordenado alfabéticamente por el apellido seguido del nombre, cuando nos ha sido posible, hemos puesto el cargo, la profesión u otros datos de interés, remitiendo al lector al número del pergamino ó pergaminos dónde estos aparecen.

CRITERIOS DE EDICIÓN

Los pergaminos aparecen ordenados cronológicamente, del más antiguo al más reciente.

El estudio de cada documento va precedido de la fecha cronológica reducida al cómputo actual y de la fecha tópica, utilizando siempre las formas actuales en los topónimos. A continuación se ha realizado la regesta de cada pergamino y un estudio de sus datos externos, donde hemos incluido, en primer lugar, la tradición documental de los mismos designando la letra A para los originales y la B para las copias, seguido de su signatura. Las indicaciones bibliográficas señalan las ediciones que se han publicado sobre algunos de ellos.

Los documentos que se insertan en los pergaminos los hemos señalado con comillas.

En nota a pie de página hemos señalado las anotaciones que aparecen en valenciano en el dorso de cada pergamino, como son los resúmenes del contenido del documento y la signatura antigua, *olim*.

El *olim* indica, con referencias numéricas, anteriores signaturas que tuvieron los pergaminos para su localización, quedando demostrado que en la Baja Edad Media existía en Guardamar una incipiente organización archivística de la documentación municipal.

**TRANSCRIPCIÓN
Y
CATALOGACIÓN**

Escena de la Guerra de dos Pedros (1356-1369): la ciudad de Orihuela asediada por las tropas castellanas. Cartulario Oriolano, documento del s. XVI, conservado en el Archivo Histórico Nacional.

Pergamino N° 1

1371, septiembre, 6 y 18. Valencia.

Pere (Pedro IV), rey de Aragón, dicta una sentencia por la que Guardamar pasa a ser de nuevo aldea de Orihuela. Añade una corrección a la sentencia primitiva realizada el día 18, donde establece que la ciudad de Orihuela no tendrá obligación de conservar, ni mantener los muros, fosos y fortalezas de Guardamar y los hombres de Guardamar, tampoco tendrán obligación de contribuir en las obras del castillo, muros y fosos de Orihuela, tal como se hacía antes de que Guardamar fuese aldea de Orihuela.

B—A.M.G. Documento n° 7. Pergamino de 610 X 845 mm. Tinta marrón rojiza. Lengua: valenciano y latín. Escritura humanística cursiva. Pautado. Mala conservación.

Copia certificada hecha por Johan de Fontes, 1439, abril, 29.

Edit:

a.- BLASCO, Rosa Maria. *Sobre la anexión de Guardamar a Orihuela*, en *Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval*, N° 1, pp. 79-86.

b.- LLORENS ORTUÑO, S, *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la a la muy noble y muy real ciudad de Orihuela. Edición y estudio*. Alicante, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, 2001., pp. 214-217 (AMO. Códice, fol. 79-82v.) Documento n° 115.

Aço es transllat be et feelment pres et translladat en la ciutat de Oriola, dimecres a vint et nou dies del mes de abril del any de la Nativitat de nostre senyor mil quatrecentos trenta nou, de huna sentència donada et promulgada per lo molt alt et de loable memoria lo senyor En Pere, quondam rey de Arago, de huna s[entència] donada et promulgada entre la dita ciutat, qui la donchs era vila, et la universitat/ del loch de Guardamar, la qual es de la tenor següent:

“In Dei nomine. Pateat universis quod nos Petrus, Dei gratia rey Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardine et Corsice, comesque Barchinone, Rosilionis et Ceritanye. Actendentes diversas questiones seu controversias fuisse exortas inter universitatem ville Oriole ex [una parte], et universitatem loci de Guardamar, ex altera, racionibus inferius declaratis/³ tandem recognitis privilegiis utriusque parti, concessis et procesibus super hiis habilis et in nostro consilio recensitis ac super eis tam in nostri presentia que coram aliquibus de nostro consilio ad hoc per nos deputatis, habitis collacionibus in quibus interfuerunt doctores et iurisperiti solemniter et parciū advocati dietisque privilegiis (*roto*), et racionibus utriusque propositis plenarie et diligenter discussis die presenti/ partibus ad audiendum sententiam assignata sententiam super hiis ferimus in hunc modum: [Nos] Petrus et cetera.

Vista, primeramen, una sentència per En Johan Martinez d'Esllava, axi com a procurador la donchs de la vila de Oriola, XII^a dia septembris anno millesimo trecentesimo sexagesimo tercio, promulgada.

Vist en apres, hun privilegi o concessio que (*roto*) [vil]la de Oriola atorgat, per vigor del qual nos haviem declarat, donat et/ novellament atorgat quel loch de Guardamar en molts altres, en special ibidem expresats, fos de terme et territori de la dita vila de Oriola, segons que per lo dit privilegi, quarta die septembre anno millesimo trecentesimo sexagesimo quarto, atorgat clarament se demostra.

Vist ulterius com per vigor del dit privilegi, lo justicia de la [dita vila] de Oriola, en nom de la universitat de aquella, fon mes en possessio del loch/⁶de Guardamar, terme territori et pertinences de aquell per lo nostre governador de Oriola, segons que per carta publica d'aquell, feta VIII die marcii anno millesimo trecentesimo sexagesimo octavo, appar pus largament.

Reconeguda encara huna comessio per nos al nostre procurador de Oriola, XVII die marcii anno millesimo trecentesimo septuagesimo primo feta, per vig[or] de] la qual lo dit governador priva, et qita realment et de feyt la vila et/ universitat de Oriola de la possessio del loch de Guardamar, termens et pertinencies sues, et lo dit loch de Guardamar reintegra et reduy en la sua primera et prestina possessio, segons que per lectura del proces d'aquella actitud clarament se demostra.

Vist deinceps un privilegi del rey N^o Alfons de Castella [ab lo] qual entre les altres coses, otorga que loch de Almodover, lo qual es ara/ appellat Guardamar

fos de la vila de Oriola, ab tots sos termens, fons et pastures, lo qual fon donat sub era millesima trecentesima quarta.

Item, hun altre privilegi del rey En Sancho de Castella confirmatiu in efe[ctu] lo sobre dit privilegi, sub era millesima trecentesima XXII^a, atorgat.

Item, apres una executoria de les damunts dits privilegis per vi (*roto*) de la qual, lo adelantat la donchs del regne de Murcia mes en possessio/⁹ realment et de feyt a la vila de Oriola del loch de Guardamar senyaladament, lo qual antigament era nomenat Almodover, segons que appar clarament per una carta publica, quarta die juli sub era millesima trecentesima vigesima d'aquest feta.

Vists deinceps, molts privilegis et confirmacions de aquells, axi per nos/ com per [lo] infant Don Ferrando, a qui per tunc, los dits lochs se pertanyen sots diverses/ calendaris atorgats.

Vistes ulterius, moltes de diverses coses per part del loch de Guardamar proposades, produides et allegades, et signater una sentència per lo dit infant, sobre la particio et limitacio de termens entre la vila de Oriola et loch de Guardamar sobredits, XXIII° die junii, anno millesimo trecentesimo cinquagesimo, et donada et promulgada.

Vista denique, una altra sentència, entre lo loch de Guar-/damar et lo loch d'Elx per la universitat de Oriola, jurats et regidors de aquella, per via general o de compromes sobre la particio dels termens de aquells, XIII^a die juni, anno millesimo trecentesimo vigesimo tercio, promulgada.

Item, res no menys, un privilegi del rey N^o Anfos de Castella, les particions et fites de termens antigament fet, a X^aVIII^a die octobris, sub era millesima trecentesima duodecima, confirmant.

Vista, etiam, una concessio/¹² per lo dit rey de Castella, de les salines majors d'Oriola, exceptant les salines m[en]jors de Guardamar a la dita vila de Oriola, feta quinta die marci, sub era millesima trecentesima vigesima prima, atorgada.

Vista enc[ar]ja, una altra confirmacio del dit infant per lo loch de Guardamar, sub calendario XVII^a die madi anno a Nativitate [Domini M^o CCC^o L^o millesimo trecentesimo cinquagesimo] tercio, obtenguda.

Vistes in super, moltes, et diverses rahons et impug-/nacions per part de Guardamar contra la sentència d'En Johan Martinez d'Esllava de super nomenada, fetes et proposades.

Vistes ulterius, moltes et diverses rahons, excepcions et replicacions per la huna et l'altra part, vistes et donades, posades et allegades segons que, per lo proces, largament, d'aquen actitud appar d[el] qual davant la nostra circunspeccio real, et de nostre gran consell, et presents los/ procuradors et sindichs de la dita vila de Oriola et loch de Guardamar, es stada feta relacio plenera, per l'amat conseller et oydor de la nostra cort, Johan Ximenez de Salanova, cavaller et licenciat en leys.

Actenents signater que la decisio et determinacio del present plet et questio, solament penja esta en nostra mera voluntat et total disposicio pre maxime, com en disposicio et¹⁵ franch poder de tot gran rey et princep, sia et stiga de crear o, novellament, induir ciutats, castells, villes, et altres lochs et a termenar, mollonar o limitar aquells, et molt mes fer constituydes o constituys renovellar, mudar o alterar, nec non, etiam, quod est maius fer et introduir, novellament provincia o provincies et de una dividir et constituirne dues o moltes, et enconverso/ dues provincies o moltes tornar et reduirles a huna, et longe fortius in pluribus civitatibus villis seu locis maxime aliquibus parum insignibus exiscentibus, segons que en lo present cas [ma]nifestament es trobat. Considerada ulterius la declaracio, et encara liberal concessio del dit loch de Guardamar (*roto*) ses pertinencies, per la nostra magnificencia, a la dita vila de Oriola, diu eser fetes et atorgades, et les causes et rahons en aquelles contengudes et expresades, prospecto pro maxime que reduir lo dit loch de Guardamar, sots terme et iudicicio de la vila de Oriola, [es] expedient et profitos al Regne de Valencia et a la cosa publica, et molt magor tuicio et defensio del dit loch de Guardamar, et per consequent major servir nostre et dels nostres regnes. Per tal moguts per¹⁸ les dites rahons, et per moltes altres que poden, et deven moure et induyr voluntat et coratge de tot gran rey, princep o senyor, presents los procuradors et sindichs de la vila de Oriola et del loch de Guardamar sobre dits, et suplicants et instants, diligentment, cascu per si et part sua, sentencia o declaracio, sobre lo dit pleyt et questio per part sua esser donada stants com a rey, princep o senyor et/ en loch abte et conivent a jutgar, et havents los Sants Evangelis de Deu davant nos et lo nom seu homilment appellat, pronuncian, declaram et volem la donacio et concessio del dit loch de Guardamar, termens et pertinencies de aquell a la dita vila de Oriola, per nos jam diu est feta esser ferma, et valida et de inceptis in omni tempore per mansura justa sa continencia et tenor. Et per consequent, la/ dita vila de Oriola, realment et de fet esser mesa, tornada et reduya en la possessio del loch de Guardamar, termens et pertinencies sues juxta la forma et tenor de la dita nostra concessio de la qual era estada privada.

Retenim, empero, et expresament ordenam, et volem et sots tal manera et condicio lo dit nostre privilegi et donacio, confirmam et validam, que la vila de Oriola, universitat et singulars de²¹ aquella sien tenguts de tenir, conservar et mantenir lo castell, murs, valls et fortalets del dit loch de Guardamar, segons que a conservacio et tuicio del castell et forces sobre dites fer convendra.

Volem et ordenam, encara, que en temps de guerra o de altra necessitat evident, la universitat de la vila de Oriola sia tenguda fornir et bastir lo dit castell et vila baxa del dit loch de Guardamar, axi de gents com de viandes et altres coses que a defensio de les dites fortalees seran vistes necessaries.

Volem et manam, axi matex, quels habitants qui a present son en lo dit loch de Guardamar et los qui d'aquí havant hi seran, sien axi be et favorablement per tractas com los vehins et habitants de la vila de Oriola.

Retenim, empero, et volem que per la present sentencia et/ coses en aquella contengudes, no sia fet ni engendrat algun prejuhi, lesio o derogacio alguna a nostres drets et emuluments, rendes o altres qualssevol regalies, a nos per qualque raho o [manera] pertanyents. Ulterius tamen quatenus a les messions del present plet et questio, la huna et l'altra part executoria em les mesions ab la present absolvem.

Lata fuit hec sentencia per dictum domini re-²⁴gem et per Johannem Eximini de Salanova, militem, in legibu licenciaturum, consiliarum et auditorem curie dicti domini regis, qui mandato ipsius domini regis ipsam sententiam ordinaverat. Lecta seu poblecata die sabbati, sexto die septembris, circa hora vesprorum, anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo septuagesimo primo, in civitate Valencie, videlicet, in ospicio nobilis Petri Boil, militis in quo dictus dominus/ rex et dona regina ospitabant. Presentibus, pro parte fisti dicti domini regis, Laurencio Terrats, regente thesaurariam ipsius domini regis, pro Petro Vallo dictam thesaurariam pro domino rege regente, et pro parte dicte ville Oriole Berengario de Vimbodi, sindico et procuratore universitatis ipsius ville Oriole ex parte huna, de quo syndicatu fidem fecit per quodam publicum instrumentum fac-/-tum Oriole, clausumque et subsignatum per Franciscum de Podio, notarium publicum, vicesima secunda die februarii, anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo; et pro parte dicti loci de Guardamar, Bartholomeo Ivanyes, sindico et procuratore universitatis dicti loci de Guardamar, ex altera, de quo syndicatu fidem fecit per quodam aliud publicum instrumentum, factum in locis de Guardamar, clausumque²⁷et subsignatum per Johannem de Fontes, notarium publicum, quarta die madii, a Nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo primo. Nec non Raymundo Castellano et Emanuele d'Entenca, militibus, et Petri Catalm, in legibus licenciaturis, ac Francisco Castilionis, scriptore memorati domini regis, ad hoc protestibus specialiter evocatis/de quibus predictus syndicus et procurator dicte universitatis ville/ Oriole requisivit, et utique dictus dominus rex mandavit et dicte ville Oriole fieri publicum instrumentum. In testimonium rex geste presentibus dicto syndico et procuratore loci predicti de Guardamar et testibus supradictis.

Set postea, cum inter dictas partes Oriole et de Guardamar noverit questio seu debatum, de vel super aliquibus verbis positus in dicta sentencia ex quibus utraque pars se/ oneratam plurimum reputabat, pariter at gravatam, dictus dominus rex auditis per eam seu per deputatos ab eo iam dictis partibus et per eundem dominum regem, informacione ac deliberacione p[re]s[en]t[is] habitata super eis, constitutus personaliter in dicto ospicio dicti nobilis Petri Boil, et

presentibus pro parte dicti domini regis, dicto Laurencio Terrats, et pro parte dicti ville Oriole, dicto Be-³⁰rengario de Vimbodi, in absentia, tamen, dicti Bartholomei Ivanies, sindici et procuratoris loci predicti de Guardamar, qui mandatum habuerat quod instaret continue, et esset presens pro audienda decl[aracion]e subscripta ac pro testibus nobili Raymundo Alamani de Cervilioni, milite, gerentevices gubernatoris regni Valencie et Petro de Marginibus, scriptore parcionis ac consiliaris dicti domini regis.

Die jovis, XVIII° die septembris, anno predicto anno domini milesimo trecentesimo septuagesimo primo, fecit et promulgavi et inter dictas partes declaracionem sequentem: corregim la sentencia damunt dita et milloram aquella, declaram la dita universitat de Oriola et singulars de aquella no eser tenguts, obrar, conservar, tenir en con dret,/ maintenir o en alguna manera fornir lo castell, murs, valls et fortalets del dit loch de Guarda-/mar, et ans aquestes coses se aien a fer, segons que era acostumat, abans que nos fahesem aldea lo dit loch de Guardamar, exceptat que dels terratinents se faça, segons que per nos es estat declarat en les corts, ne ay tant poch, los dits hommes de Guardamar sien tenguts obrar, pagar et contribuyr en la obra et reparacio del castell, ne dels murs et³³ valls de Oriola, ans aço se haia a fer, segons que era acostumat que ans que fahesem aldea lo dit loch de Guardamar. Empero los dits hommes de Guardamar sien tenguts en per tots temps, pagar et contribuir ab los hommes de Oriola, en tots dons et altres qualssevol carrechs reals [et v]eynals axi com aldea de Oriola. Aço retengut et declarat que en alguns/ deutes et carrechs et fets, tro al present dia de huy per la universitat de Oriola, los hommes de Guardamar no sien tenguts pagar o contribuir alguna cosa. Et declarar enc[ara que la u]niversitat de Oriola se age devers los hommes de Guardamar, per tal manera en la contribucio que [en] ella auran a fer, que non sien sobrescarregats, ne sia donada materia a aquells/ de despoblar lo dit loch com ho fahien seria cosa que nos no soferriem, et [qu]ant al fet de la jurediccion et justiciat del dit loch de Guardamar, volem et declaram que sia ex (*roto*) de tot en tot, segons que[s] exerceis en la vila] de Morvedre per lo justicia de Valencia, et no res menys que en cas de guerra o de evident necessitat, la dita universitat de Oriola³⁶ sia tenguda de ajudar et defendre lo dit loch de Guardamar, segons que la vila [es] tenguda de ajudar et defendre sa aldea a coneguda del governador de Oriola, et totes les altres coses (*roto*) [contengudes] en la dita sentencia exceptades aqui aquestes [coses que] ara habiem corr[egides per la present declara]cio (*roto*) anguen en sa força et valor.

Que declaracio lata fuit per dictum dominum re-/gem, die proxime, dicta, presentibus partibus et testibus supra proxime nominatis, quamque declaracionem dictus dominus rex hic inseri, et continuari mandavit et voluit in omnibus robur sententie obt[inere]. Et de predictis omnibus et singulis, memo[ratus]

Berengarius de Vim[bodi nomine] (*roto*) dicte ville Oriole, requisitis et dictus dominus rex mandavit [fieri sibi] et dicte ville/ Oriole publicum instrumentum.

In testimonium veritatis, quare ad mandatum dicti domini regis, et dicti sindici ac procuratores ville predictae Oriole instancian fuit factum, de predictis sententia ac [de]claracione et alis premisis presens publicum instrumentum, per me Bernardum de (*roto*) eiusdem dominis regis secretarium et notarium infrascriptum, et parti ipsius villa Oriole traditum, quod³⁹ fuit actum loci diebus et anno prefixis.

Signum (*signo*) Petri Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comitisque Barchinone, Rosilionis et Ceritanie, qui predictam sententiam (*roto*) [imus], et inde hanc cartam fieri et ei sigillum nostrum apponi iussimus in pen[denti].

Sig(*signo*)num mei Bernardi de Bonastre, dicti domini regis secretarii, eiusque auctoritate notariis publici, per totam/ terram et dominacionem suam, qui premisis interfui et hoc scribi feci. Cum raso et correcto in linea secunda “in nostri”, et in XVII° “Oriole”, et in XIX° “mes ja cons”, et in XXXVI “memorati et clausit”.

S(*signo*)enyal del honrat En Alfonso Monyoz, justicia de la ciutat de Oriola en lo civil, qui vist la originas sentència, de la qual lo present transllat autentic es stat be et feelment pres et translladat, en la (*roto*) la sua auctoritat et decret presta et dona.

Senyal (*signo*) de mi Pere Volpelleres, per autoritat [reial notari public] per tot lo regne de Valencia, et de la ciutat d’Oriola et regent les scrivanies de les corts criminal et civil de la dita ciutat, en l’any present et deius scrit (*roto*), en la qual lo present transllat autentic, be et feel-/ment es stat pres (*roto*) dit transllat de manament del honrat Alfonso Monyoz, justicia civil de la dita ciutat, la sua auctoritat et decret de la mia propia ma scrivi et (*roto*) lo meu signe acostuma posar en cartes publicques.

Senyal (*signo*) de mi Johan de Fontes, per autoritat real [notari] public per tot lo regne de Valencia et scriva del molt honorable consell de la ciutat de Oriola, qui vist la original sentencia d’on lo present transllat es stat pres et translladat, et lo dit transllat (*roto*) qual feelment comprovi et traure et escriure fiu. Ab sobre-/posat en lo noven reglo on diu “nos”, et ab ras smenat en lo tretzen reglo on diu “visicim”, et atresi ab ras smenat en lo vint et hun reglo, on diu “d’ell” et a cloy ab loch, dia et any damunt dits¹.

¹**En el dorso del pergamino:** Sentencia donada entre la vila de Oriola et lo lloch de Guardamar sobre les particions dels termens.

(Cruz). Sentencia entre Oriola y Guardamar en raho de la particio de el teme.

Olim 16.

Cerámica tardomedieval encontrada en el Castell de Guardamar
(cedida por el Museo Arqueológico de Guardamar del Segura)

Pergamino N° 2

1383, enero, 10. Valencia.

Berthomeu Ivanyes, síndico y procurador de la universidad del lugar de Guardamar, solicita de Aznar Pardo de la Casta, portanteus del gobernador del Reino de Valencia, le expida documento público de los procedimientos incoados ante él sobre la pesquera de la Augella. Contiene además un documento de Pedro IV sobre este extremo.

A.--A.M.G. Documento nº 4. Pergamino de 433 X 435 mm. Tinta marrón clara. Lengua: valenciano y latín. Escritura gótica cursiva aragonesa. Pautado. Mala conservación.

Anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo octogesimo tercio, die sabbati, hora vesperorum, decima die januarii, comparech davant lo molt honorable N' Aznar Pardo de la Casta, cavaller, conseller del senyor rey, portantveus de governador en lo regne/ de Valencie per l'alt senyor infant En Johan, primogenit del dit senyor rey, et en tots sos regnes et terres general governador, En Berthomeu Ivanyes, dient-se sindich et procurador de la universitat del loch de Guardamar, / et dix de paraula que com ell en lo dit nom hagues/³ feyts alguns procehiments et actes davant lo dit molt honorable portantveus de governador, los quals eren estats provehits per lo dit molt honorable portantveus de governador ab et de consell del honrat micer Boniffaci Ferrer, doctor en decrets, assessor en los dits/ procehiments reebut, et lo dit En Berthomeu Ivanyes hagues mestre en forma publica los dits procehiments ab les provisions d'aquells feytes, per tal requeri al dit molt honorable portantveus de governador que li manas metre et reduhir et liurar en forma publica per lo/ notari de la sua cort, los dits procehiments et provisions, et lo dit molt honorable portantveus de governador, hoides les dites coses ab et de consell del dit honrat micer Boniffaci Ferrer, mana esser meses en forma publica los dits procehiments et provisions en aquells feytes,⁶ et aquells mana liurar al dit en Berthomeu Ivanyes per lo notari de la sua cort, los quals son ut sequitur:

Et en apres, dimecres, en hora de tercia que hom comptave vicesima quarta die decembre, anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo octogesimo se-/ cundo, comparech davant lo dit molt honorable portantveus de governador, En Berthomeu Ivanyes en nom de sindich et procurador de la universitat del loch de Guardamar, et presenta a aquell una letra del molt alt senyor rey en paper escrita, uberta, et el dors de aquella ab lo/ sagell comu del dit senyor rey en cera vermella sagellada, la qual es de la tenor seguent:

“Petrus Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, dilecto consiliario nostro Aznario¹ Pardo de la Casta, militi gerentivices guver-/⁹natoris in regno Valencie vel eius locumtenenti, salutem et dilectionem pridem ab importunitatem maximan aliquorum vobis comissionen fecimus cum littera nostra tenoris segentis: Petrus Dei gracia, rex Aragonum et cetera, dilecto consiliario nostro Aznario Pardo de la Casta, militi gerentivices guber-/⁹natoris in regno Valencie vel eius locumtenenti, salutem et dilectionem.

¹ **En el texto:** Açenarrio

natoris in regno Valencie vel eius locumtenenti, salutem et dilectionem. In humili supplicacione nobis reverenter oblata pro parte Martini Petri de la Guardia, procuratoris, Dominici Marques habitatoris loci dotal honoris de bassaran et montaneis iacce, et heredis universalis Johannis Marques, fratris/ sui, almugaveri incliti infantis Ferdinandi, quodam fratris nostris vidimus contineri, quod lis seu questio ducta fuit interdictum supplicansem predicto nomine, ex una parte, agentem et universitatem de Guardamar, ex altera, defendentem super quadam açarp, sive pesqueria vulgariis nun-/¹²cupata de la Augella et termino loci predicti de Guardamar situata, que questio collecta fuit pridem in civitate Valencie nobis inibi existentibus, et ad punctum profferendi sentenciam deducta sed tam propter nostrum recessum [quam] propter infirmitatem comisarii qui inde relacionem debe-/ bat facere ne quivit proferri, nec causa predicta terminari quodque pars dicte universitatis noviter a nostra obtinuit curia quandam litteram. Datam Valencie, vicesima secunda die octobris, anno infrascripto. Per quam causam predictam gerentivices gubernatoris ville Oriole et eius locumtenenti/ comisimus decidendam et fine debito terminandam, quam litteram pars dicte universitatis obtinuit et maximun dampnun, preiudicium ac periculum dicti supplicantis et eius principalis, qui pauperes sunt et miserabiles, et dictam vilam Oriole et locum de Guardamar ex certis causis coram/¹⁵nobis propositis et iuramento averatis medio parorrestium quamobrem debito a nobis justicie, auxilio implorato revocantes ex narratis superius litteram predictam, et quascumque alias litteras et provisiones huic contrarias vobis dicimus, comittimus et mandamus quatenus vocatis, evocandis et eorum/ racionibus ab plenum auditis, ac resumtis processibus inde actitatis in puncto que sunt, quos vobis per eorum detentorem tradi iubemus assumptoque per nos, in assessorem ex causa, Boniffacio Ferrarii, decretorum doctore, cui iam de dicta causa per nostrum carissimum primogenitum commissio facta fuerit, quem-/ quo ad hec vobis adiungimus de dicta causa et eius m[...]tis cognoscatis eamque fine debito terminetis procedendo breviter simpliciter sumarie et de plano, sine strepitu et figura iudicii sola facti veritate actenta maliciis et diffugiis, omnibus repulsis prout de foro et racione fuerit, faciendum/¹⁸ comittentes vobis, una cum dicto assessore super hiis cum [...] dentibus, emergentibus, dependentibus et conecsis vices nostras plenarie cum presenti, per quam dicto gerentivices gubernatoris Oriole inibemus ne de dicta causa se aliquatemus incomittat. Datum Dertuse, vicesima quinta die novembris, / anno infrascripto. Ferdinandum cancelliarum verum. Qui de dicta comis[...] is littera nostra contra dispositionem iuris comunis,

nec non contra forum Valencie,/ ac contra privilegium habitatoribus infra terminos ville Oriole indultum fuerit impetrata, e[...] per consegens debeat revocari et decisio cause predictae gu-/ bernatori Oriole vel eius locumtenenti cui iam de predi (*roto*) missio facta extiterat cum alia littera nostra. Datum Valencie, vicesima secunda die octobris, anno subscripto. Tanqua ordinario remitti ideo revocantes ex certa sciencia et expresse (*roto*) am preinsertam, et quitquid vigore ipsius fuerit enantatum,²¹ vobis dicimus et mandamus expresse sub pena mille auri (*roto*) bonis vestris quociens secus faceritis fisco nostro, applicandorum quatenus de premissis nos intromittere nullatenus presumatis, immo siquid et quitquid per vos processum extiterit (*roto*) inus revocetis sicut nos huius serie revocamus remittentes/ procesum inde habitum, nec non partes iamdictas exam(*roto*) ns vices gubernatoris in partibus Oriole seus eius locumtenentis cui nos per eandem comittimus et mandamus quatenus super predictis iusticiam faciat expeditam iuxta comissionis sibi (*roto*) e seriem plenioram, nec non revocet et annullat quitquid per/ vos, vigore preinserte comissionis processum vel pro (*roto*) fuerit super ipsis, ni si nos vigore huiusmodi mandamenti illud duxeritis revocandum.

Datum Dertuse, vicesima die decembris, anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo octogesimo secundo. Guillermus de Vallesec².

Et feta presen-²⁴tacio de la desus dita letra, encontinent lo dit en Bertho[meu Iv]anyes, en lo dit nom requeri lo dit molt honorable portantveus de governador, que la dita letra et coses en aquella contengudes li degues ensequir et complir segons la continent [e] tenor de aquella. Et lo dit molt honorable portantveus/ de governador dix que reebia la dita letra ab humil et d (*roto*) encia et honor, et que haut acord et delliberacio ab son assessor que era prest et appellat de fer sobre les dites coses, ço que per fur et raho atrobaria esser faedor.

Et e[n ap]res dilluns, en hora de tercià, que hom comptava cinch/ dies de jener del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil [trecent] huytanta tres, comparech davant lo dit molt honorable portantveus de go[vernador] lo dit en Berthomeu Ivanyes, et posa per scrit ço que segueix: et lo dit en Ber[thomeu Ivan]yes, sindich de Guardamar, perseveram en la presentacio/²⁷ en la presentacio² de la dita letra real, per ell a vos (*roto*) aquella revoquets totes les coses per vos a instancia del procurador (*roto*)

² **En el texto ha repetido:** en la presentacio.

ingo [...] contra ell procehides et enantades, et contra sa part et speci[al] (*roto*) es diu sentencia, per vos donada contra sa part al/ protesta contra vos de la inobediencia et transgressio (*roto*) al et de dans et messions protesta, encara, que en de falta de justicia salvo pro nou en vos atrobada segons forma de la dita letra real, a vos presentada, recorrera al governador de les parts de Oriola que li revoquen axi la ques diu/ sentencia, com totes altres coses per vos procehides et enantades, requirent de les dites coses, si mester sera, carta publica a conservacio de son dret. Fon interrogat per sagrament lo dit proposit per lo notari de la cort, qui havia dictades les dites coses, et dix que ell mateix, et lo dit molt honorable/³⁰ portantveus de governador, contradien a totes et sengles [coses] dessus contra ell dites et protestades, et en alguna manera no assinten a aquelles, dix que haud acord sobre les dites coses ab son assessor era aperperellat fer sobre aquelles, ço que per justicia, fur et raho sera faedor. Presents testimonis/ foren a les dites coses, En Pere Pascual, En Francesch Canonge, notaris de Valencia.

Post vero die sabbati, hora terciè que fuit, decima die, mensis januarii, anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo octogesimo tercio. Comparech davant lo dit molt honorable portantveus de governador, lo dit en Berthomeu Ivanyes, el dit nom appellat de hoir lo dit acord de sus retengut haut ab et de consell del honrat micer Boniffaci Ferrer, doctor en decrets, donat per lo dit senyor al dit molt honorable portantveus de governador, sobre les dites coses en/³³ assessor seu, enanta a publicar lo dit acord en la forma seuent. Et lo dit molt honorable portantveus de governador et jutge damunt dit, vista et regoneguda la dita letra o provisio, haut acord et delliberacio ab son assessor donat en lo dit feyt, atenant que la comissio a ell feta estan per lo dit sen-/yor rey per certes et justes causes en aquella expressades, per vigor de la qual, ell ha pronunciat be et justament apres promulgacio, de la qual sentencia li es estada presentada la dita letra car si abans li fos estada presentada, ell hi hagra provehir segons per justicia fora tengut quant es a la revocacio/ dels actes, diu que allo es interese partis, et no es ver semblant que lo dit senyor rey en perjudici de part, aquella no hoida, vulla procehir a alcun acte ans aparria la dita provisio subrepticia et tacita veritate impetrada, per que diu que hoida la part en son dret es appellat fer justicia a cascuna/³⁶ de les dites parts, tant com a ell se pertanga o fer puxa de fur et raho latio pronunciacio per lo dit molt honorable portantveus de governador, present lo dit en Berthomeu Ivanyes, el dit nom en lo dia et any desus. Dits presents testimonis foren a les dites coses: En Pere Pascual et En Francesch/ Calonge, notaris, ciutadans de Valencia.

Et en apres, en hora de vespres del present dit dia de dissapte, a deu dies del dit mes de jener del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil treents huytanta tres, comparech davant lo dit molt honorable portantveus de governador, lo dit En Berthomeu Ivanyes,/ el dit nom et per scrit, posa ço ques segueix: et lo dit En Berthomeu Ivanyes dicto nomine diu, que no consent en la dita pronunciacio ay tant sens ans com sie vista perjudicial de sa part, et requer carta publica de totes les dites coses, per ço que puxa haver regres a quis pertanga. Et lo dit molt hono-³⁹rable portantveus de governador dix que com ell hagues pronunciat, et enantat en lo dit feyt ab consell del dit honrat micer Boniffaci Ferrer, lo qual li era estat donat per assessor, sobre lo dit feyt per lo dit senyor rey, per ço que renuntia les dites coses a aquell per provehir sobre aquelles, ço/ que fos faedor et qualsque cosa per aquell hi sera provehit era appellat de enseguir. Presents testimonis foren a les dites coses N'Andreu Guardiola [...], [En] Pere Rabaça, ciutadans de Valencia.

A pech instant, en lo dit dia de dibsapte, a deu dies del present mes de jener del any de la Nativitat/ de Nostre Senyor mil CCC° LXXX° tres, comparech davant lo dit honrat micer Boniffaci Ferrer, assessor desus dit, lo dit En Berthomeu Ivanyes, en lo dit nom, requirem de paraula a aquell que sobre les coses per ell supra proxime proposades li fos provehit com lo dit molt honorable portantveus/⁴² de governador loy hagues remes per fer la dita provisio, et encontinent lo dit honrat micer Boniffaci Ferrer, assessor desus dit, vista la dita scriptura et aquella lesta, dix et repos que perseverava en la dita pronunciacio et coses en aquella contengudes, manant que de totes les dites coses, fos/ feta carta o cartes publiques al dit En Berthomeu Ivanyes en lo nom sobre dit ay tantes com ne volgues.

Presents testimonis foren a les dites coses En Bernat de Ripoll et En Jacme Vallseguer, notaris,ciutadans de Valencia.

Sig(signo)num mei Leonardi Gomici auctoritatem regia notari publici Valencie, scribe curie gubernacionis regni Valencie, pro honorabili Guillermo Jaffer, domino dicte scribanie, qui hec omnia predicta de mandati honorabilis gerentisvices gubernatoris scriptoris nominati,/ ad instancian dicti Bartholome Ivanyes nomine, quo supra a libris judicialibus dicte curie abstrahi et scribi in [...] que publican formam redigi, feci et clausi in civitate Valencie, diebus et annis sumus a nominatis constat, autem

michi et rasis et correctis/ in limes XIX^a “forum” et XXVII^a “Marques”, et XXXIII^a “fon fecta duplicanturque”, in limes XXVI et XXVII “dicciones en la presentacio”.³

³ **En el dorso del pergamino:** Carta de En Berthomeu Ivanyes, sindich de Guardamar. Die lune, 9 januarii, anno M° CCC° LXXXIII°. Sobre la carp de la pesquera de la Ugell. [Ambgella]. Privilegi de la Pesquera.

Olim 16

Olim 31

Escultura de alabastro de Jaume Casal, conservada en la catedral de Girona, y conocida como “Sant Carlemany” correspondiente al rey Pedro IV de Aragón “el Ceremonioso”.

Pergamino N° 3

1383, octubre, 8. Monzón.

Pere (Pedro IV), rey de Aragón, prohíbe la entrada de vino en la ciudad de Orihuela y en su término, debido al aumento de su producción, sancionando a los que lo introdujeran, salvo que el consell de la licencia oportuna.

B.—**A.M.G. Documento n° 1.** Pergamino de 270 X 560 mm. Tinta marrón. Lengua: valenciano y latín. Escritura gótica cursiva aragonesa. Pautado. Mala conservación.

Copia certificada hecha por Martín de Castanesa, 1392, noviembre, 9.

Edit.: LLORENS ORTUÑO, S, *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy real ciudad de Orihuela. Edición y estudio.* Alicante, Instituto de Estudios Juan Gil-Albert, 2001, p.120 (AMO. Códice, fol. 95-96).Documento n°135.

[The text on this page is extremely faint and largely illegible due to fading and damage. It appears to be a continuation of a legal or historical document.]

Aço es transllat be et felment pres et translladat, [de una] carta et privilegi donat et atorgat al consell et universitat de la vila de Oriola per lo molt alt senyor rey En Pere de Arago, al cual Deu don santa gloria, aquell tinguei, escrita en pergami et segellat ab lo segell de la sua mages-/tat, pendent en vetes de seda real la tenor de [la qual] es aytal com se segueix:

“Nos En Pere, per la gracia de Deu rey de Arago, de Valencia, de Mallorques, de Cerdenya et de Corcega et compte de Barchinona, de Rosello et de Cerdanya. Per tal que la vila nostra de Oriola constituïda en lo³ fy del Regne de Valencia, la qual es insigne et notable [...], la qual per nostre servey apres grans dampnatges en temps pasat, aja alcuna reparacio dels dans que rebuts ha et los habitants, los quals de alguns temps aenca an fetes tan gran multitud de vinyes en los termes de la/ dita vila que si per ventura les gents y podien metre vy a sa volentat, los habitants¹ de la dita vila aurién allexat les dites vinyes hermar per rao de la gran abundancia del vy que y es qui nos pot acabar de bendre [...]/ jam auria mes si a cascu era permes de metre vy a sa vol-/ entat, per ço nos entenents axi com se pertany en lo be et voluntat de la cosa publica de la dita vila et dels habitants de aquella, ab tenor del present privilegi per tots temps valhedor a homil suplicacio a nos feta per En Berenguer d[e] Vinbodi, sindich et procurador de vosaltres, jurats, consellers, et pro-/⁶ homens de la universitat et singulars de aquella, statuim [et orde]nam que qualsevol persona de qualque ley, stament, condicio o prehinencia sia, axi de la dita vila com de qualsevol altres parts, no gosne puga met[re] ne fer metre d'aquí avant vy en la dita vila et aldees ho/ termens de aquelles per vendre \ne/ en altra manera.

Et aquell [que] contrafara perda lo vy et les besties ab les quals portara lo dit vy, et aço cascuna vegada que sera contrafet, partidora la dita pena en aquesta forma, es a saber, que la terça part sia adquisida o guanyada/ a vos, et la terça part al acusador et l'altra terça part sia [repart]ida a la obra dels murs et valls de la dita vila.

Et si per ventura, lo governador del Regne de Valencia, della Saxona, o qualsevol oficials nostres o jurats de la dita vila, qui ara son o per temps seran, donaran⁹ llicencia, de metre vy estrany en la dita vila [et] en los termens de aquella, que encorreguen per cascuna vegada en pena de vint

¹ **En el texto:** ahitadors

morabatins d'or guanyadera, et adquisidora et de partidora per la forma damunt dita.

Volem, empero, statuim et ordenam que si ses deven dar evidentes/ cas de necessitat, que vosaltres dit consell de la dita vila, tan solament, puscats llicenciar de metre vi en la dita vila et termens de aquella, tota vegada, que aço atrobarets eser expedient et fahedor a vostra bona conxença, sens perjudici del present privilegi. Manants, ab/ lo present privilegi per tots temps valedor, al alt infant En Johan, molt car primogenit et governador nostre general en tots los regnes et terres nostres et a son portant veus en lo dit Regne de Valencia de Sexona enll[a, et] a tots sengles ofiçials nostres et comisaris et sotsmesos/¹² a la nostra juridicçio et als lochtinents dels dits oficials, presents [et] devenidors, que lo dit privilegi et novela conseçio a la dita universitat, graciosament, per nos feta tinguen fermanament et observen et facen observar segons sa continencia et tenor, et non contraveiguen, ne al-/gu contravenir lexen per alcuna causa o rao.

En testimoni de la cual cosa, fem-vos fer la present carta de previllegi ab lo segell de la nostra magestat en pendent segellada.

Dada en la vila de Montso, VIII dies del mes octubre, en l'any de la Nativitat de Nostre/ Senyor Mil treents huytanta tres, et del nostre regne quaranta huyt.

R. Cancellarius. Senyal (*signo*) d'En Pere per la gracia de Deu rey de Arago, de Valencia, de Mallorques, de Cerdenya, et de Corcega et compte de Barcelona, de Rosello, de Cerdanya.

Testimonis son: frare Johan,¹⁵ archabisbe de Torres; mosen d'Almau de Queralt, mosen Bernat Forcia, camerlenchs; mossen Arnau d'Archau, mossen Huc d'Anglosa, majordomens.

Sig(*signo*)num Petri Senyerii scriptori dicti domini regis, de mandato eiusdem domini hoc scribi, fecit et clausit./ Constant, autem, de raso et correcto in linea VI^a, ubi d[icitur] “statuim et ordenam que qualsevol persona”, et in a X^a linea “Valencia della Saxona o qualsevols”.

S(*signo*)enyal del honrat En Remir Alvarez d'Espejo, justicia de la vila de Oriola en lo [civil], lo [qu]al privilegi, don lo present transllat es estat translladat, en lo dit transllat la sua autoritat/ [et decret prestita].

Sig(*signo*)num domini Jacme Ortiz, aurtiritat real notario public en (*roto*) [...] de la escribania de la cort de la vila de Oriola en l'any present desus escrit

qui demanament [..]/ En Remir Alvarez d'Espejo, justicia de la vila de Oriola en lo civil e[...] (*roto*), autoritat et decret pose escrivi de la mia propia ma, a nou dies de novembre en [l'any de la Nativitat]/ del Senyor mil et tresent noranta dos.

Senyal (*signo*) de mi Johan Martin de Castanesa, notario publich de la vila de Oriola, es scriva del molt honorable consell de la dita vila, qui aquest transllat scrivi et ab la sua original carta, d'on es [es]tat treyt conprove et an sobreposat en la/ sete reglo on diu "ne", et a cloy a IX dies de novembre en l'any de la Nativitate de Nostre Senyor mil tresen noranta et dos.²

² **En el dorso del pergamino:** Aco es trellat de priviletgi que no meten vi en la ciutat de Oriola, aldees et termens de aquella.

Privilegi per a que no poguen vedar lo vi a Guardamar per pena que te el ametra.

Olim. 17

Guardamar en el mapa de la península ibérica
 de Paulo di Fornali Veronese (1565)
 (imagen cedida por el Museo Arqueológico de Guardamar del Segura)

Pergamino nº4

1383, diciembre, 24. Orihuela.

Catalina, viuda de Johan Marques, vende a Francesch Bisbe y a Fernando de la Oronella, el azarbe de la *Augella* y todos los bienes heredados de su marido por 3.100 florines de oro.

A.—**A.M.G. Documento nº 5.** Pergamino de 440 X 680 mm. Tinta marrón negruzca. Lengua: valenciano. Escritura gótica cursiva aragonesa. Mala conservación.

Sia a tots coneguda cosa com yo Dona Catalina, muller que fuy d'En Johan Marques, defunt, vehina de la vila de Oriola, de gratia de certa sciencia, no forçada, ni engenada ans de bon cor et bona voluntat, per mi et per tots los meus, ven et de present corporal-/ment liure o quasi liure a vos En Francesch Bisbe et En Ferrando de la Oronella, vehins de la dita vila, presents et reebents marmesores, tots et qualsevol drets, veus, rahons, accions et demandes, reals et personals, utils, mixtes, varies, directes et persecutories, et altres/³ qualsevol que yo he a mi pertanguen et pertanyer puxen per qualsevol manera, dret, causa o raho en aquell acarp, apellat de Consell, o de l'Augella o de altre qualsevol nom, qui es constituhit en la orta et terme de Guardamar, lo qual acarp lo dit En Jo-/han Marques et yo, en vida d'aquell teniem et posehiem comunament per gracia et concessio, qui del dit acarp fon feta per l'alt senyor infant Don Fernando, qui Deu perdo, qui la donchs era senyor de la dita vila d'Oriola et del dit loch de Guardamar, al dit En Johan/ Marques. Atresi, nos ven en la dita forma et manera tots aquells drets que yo he, et a mi pertanguen et pertanyer puxen et dien per qualsevol manera, dret, causa o raho en aquells tres millia et cent florins d'or comuns d'Arago, qui foren ajutgats an Domingo/⁶ Marques, hereu et suceydor dels bens et drets, qui foren et romasseran apres fy del dit En Johan Marques, per raho del dit acarp, per sentencia arbitral donada entre la part del consell et universitat del dit loch de Guardamar et lo procurador del dit hereu/ per micer Giner Rabaca, arbitre et arbitrador entre los damunts dits elet, axi per raho del agermanament fait entre mi et lo dit marit que fon meu, com per la legitima que a mi pertany, segons fur mort de Madalena, filla mia et del dit En Johan, com/ encara per raho de les lexes per lo dit marit, que fon meu, a mi feites en son testament, axi del usufruyt que agues de tota ma vida dels bens de aquell, com encara per qualsevol altra manera, dret, causa o raho que dir et nomenar se puxa, per qualse-/⁹vol verb o paraules, aquesta empero venda purament et absoluta, desembargat de totes questions, obligacions et demandes, et ab totes ses integritats, propietats entrades et exides, milloraments et acreximents en aquella feits et fahedors, et ab totes altres coses universes/ et sengles a la dita venda pertanyets et pertanyer, devents per qualsevol manera, dret, causa o raho, a vos et als vostres fas em per tots temps [que e]rem, de doent cinquanta florins d'or comuns d'Arago, franchs et quitis de totes menssions et despeses, lo qual preu de vos a-/ torch aver aut et reebut a la mia voluntat.

Renuncia a execucio de la moneda no nombrada et no rebuda de vos et de la (*ilegible*) per mi a vos no feta de com dites, et a engan et a execucio

de menor preu [roto] doble engan, et aquella ley, dret o fur que ayuda/¹² als enganats, oltra la meytat del just preu, et a tots els altres dites contra aço vinents, donant et rebellant a vos et als vostres, si alguno posa esta venda ara mes val o valria d'aquí a avant del preu damunt [dit, per] pura perfecta donacio feta et acabada, et no revo-/cable entre vius; sobre la qual donacio renuncio expresament et de certa sciencia, a aquella ley, dret o fur, dient que donacions sobre pujant suma de cinchcents diners d'or o sous, sens autoritat del jutge se poden revocar, partent la dita donacio en tantes parts que cascuna convin-/ga a la dita suma, perque non sia necessari insinuacio de jutge et alcuna altra ley, dret o fur, dient que donacions per rao de minva o desgrat se poden revocar, de la qual dita venda ab tots ses drets a pertinencies sengules et universes vos ab aquesta present/¹⁵ publica carta ferma et en tot loch valedora met en corporal possessio et teneo, la qual de fait d'aquí a avant reebre puscau con a nos plaura, et per titol d'aquesta venda do et atorch a vos et a vostres, tots lochs, drets, veus, rahons et accions, demandes re-/als et personals, utils, mixtes, varies, directes et persecutories, a mi et als meus pertanyets et pertanyer, devents en les dites coses constituits [...], fahen d'aquen a nos et als vostres, en les dites coses axi com en la [co]sa vostra propia vers senyors, actors et poderosos per a/ dar, vendre, cambiar, alienar et transportar, et d'aquen fer a totes vostres voluntats franchament, axi com de cosa vostra propia [....]mele contrast, reteniment o enbarch de mi, et dels meus et d'altra qualsevol contra vinent persona, exceptant empero quel dret/¹⁸ realench no puxats vendre, ni en altra manera alienar a ecclesia, ni a sants, ne a persones de relegio.

Et axi, promet la dita venda ab tots sos drets, et pertinencies, et ab tots los milloraments et acreximents en aquella, fet et fahedors, a vos et als vostres/ salvar et defendre, et fer, tenir, aver, posehir et espletar en per tots temps, en sana pau contra totes persones, et esser aquet et leal ancora, guirent et defenedora en juhi et de fora, et en tot altre loch, et so tenguda d'aquen a vos et als vostres de fer-/ ma et leyal eviccio, et guarencia, et de tot dan, et interese de pleyt, et de fora segons fur de Valencia. En axi, que si per aventura alguna questio o demanda, en tot o en partida d'aquesta venda, a vos o als vostres era feta o moguda per algu o per alguns,²¹axi per oferta de libell com en altra manera qualsevol, encontinent et defeit, promet-me preparar, davant vos et els vostres, en juhy o fora juhy, et cort et fora cort, et en tot altre loch, personalment et no per procurador, et per vos et els vostres, et per et satisfer et nos et els/ vostres et tots los bens

vostres, per tots temps, de tot dan, greuge, messio et interrese, de tot en tot guardare; et d'aquell pleit, questio, contraversia, o libell, o lit o contesa quant que quant et aytantes veguades com a mi sera denunciati, et, encara, no esperada/ denunciacio en mi reebre aquell pleit et la defensio de aquell, et de la dita venda et en lo pleit o pleits, axi principals com de apellacions, estar et preservar ab les messions mies propies tro a difinitiva sentencia, de la qual, d'aquí a avant hom nos pusca apellar,/ ho vos si us volrrets puscats per vos matexs los dits pleits, menar et tractar sobre aço a vos et als vostres eleccio servada, rellexant a vos et als vostres per expresa convinenca, la necessitat de la denuncia et de la apellacio, et si vos et els vostres los dits pleits/²⁵ tractar elegirtes, et sobre la eviccio sera pronunciat contra vos, et algunes messions despesses haurets sostengudes o sostendrets, o alguna cosa a vos o als vostres de la dita venda o de partida d'aquella la tolta et minvada sera, per forca maior o menor, a vos/ et als vostres instituir et esmenar, o promet de fait sens allongament algu a les vostres volentats, de les quals messions despesses, dans et interreses, et de tot ço que de la dita venda, en tot o en part d'aquella, a vos et als vostres fos tolc forçat o even-/cut, per força maior o menor, siats creeguts per vostra sola et simple plaura, sens alguna provacio sobre aço, migancant sacrament, lo qual sacrament, axi ara com lavors, et lavors com ara, en fe vostra et de les vostres, de et rellex, et per donat et rellexat/²⁸ unull esser haut, et he et tot ço que vos o els vostres, per sacrament, direts que haurets sostengut de dampnatges, et feites messions, et tolc o evencat de la dita venda, en tot o en part, que sia procehit contra mi et bens meus a fer a vos pagua satisfacio, esmena/ entregament et complida, de totes les coses desus dites et de cascuna de aquelles, be axi do si fos d'aquen per sentencia deffinitiva otra [...] donada, condepnada et enseguit d'aquen reclam et manament executiu.

Encara, vull et acorch, expresament et de certa sciencia,/ per convinenca special, que no puscats dir, posar, ni allegar que a vos dits compradors, ne als vostres, sia feta injuria, si la dita [...] alguna partida d'aquella a vos et als vostres era et vençuda, tolta o [minuada], per força maior o menor, ne que per colpa de vos, ho/³¹ dels vostres, o per negligencia, o per inpericia de jutge, o de advocat o de procurador sia evençuda, ans, si contra vos sera [dona]da, et promulgada sentencia et despuys que a mi sia denunciati, o sens encara denunciacio, entregament qualsevol cosa de la dita/ venda, tolta, et evençuda o minuada sera, per força major o menor, restituyr et esmenar, o promet de convinent sens allongament algu a les vostres

volentats, ensemps ab tots dans, messions, menys camptes et interresses, segons que damunt es dit ex-/presat he declarat.

Encara provint per convinenca especial entre mi et vos feta que yo, per ço, ques fos tenguda pagar per [...] rahons damunt dites o per alguna d'aquelles no fare, ne fer fare alguna oferta de bens seents, com yo vull et a-/³⁴torch per la dita convinenca, que vos ne els vostres, ne puscats esser forçats, ne constrets pendre per la dita raho bens a estimacio, ans vull que per fer a vos pagua de qualsevol cosa que yo per les dites rahons o per alguna d'aquelles, vos/ fos tenguda, sien venuts tants de mos bens realment et de fait, afurats et priviletgiats, vullas sien dins casa o de fora casa, et altres qualssevol que cunplen et basten a fer a vos et als vostres compliment de pagua de totes les dites/ coses et sengles.

Com yo renuncie sobre aço a oferta de bens seents et a estimacio de aquells, et a bens afurats et priviletgiats, dins casa o fora casa, et als furs et priviletgis qui parlen et tracten d'esta raho, les quals venda o ven-/³⁷ des, qui dels meus bens sien feites, vull et atorch que sien feites de continent, et de fait sens que condepnacio alguna contra mi no sia enseguida et sens algun terme assignats, et admonestacio que a mi no sia feta, donada ne assignada. Com/ yo a totes les dites coses renuncie, et sots pena del delme en pagar et conplir les dites coses me oblich et condepne, et per obligada et condepnada vull esser auda et presa, be axi com si sentencia difinitiva fos contra mi donada, et ab aquella/ condepnada, et aquella fos pasada en cosa jutgada, et seguit d'aquen reclam et manament exsecutori, renunciant al priviletgi donat et atorgat en raho de les condepnacions fahedores de les cartes publiques, et al terme arbitrari en aquell expre-/ssat et a totes admonestacions, termens et assignacions a mi sobre aço fahedores, per fer a vos complida pagua esmena et satisfacio de les dites coses.

Encara promet em oblich, de certa sciencia, en la dita compra vostra, a vos et als vostres fer, estar/⁴⁰ primers en temps et millors en dret que algu altre, et aquella posehir en per tots temps com a cosa vostra propia, prometent, encara, que alguna cosa no he fait, dit, procurat, ne enatant tro aci ne fare, dire, procurare, ne enantare d'açi a avant,/ perque la present venda o part de aquella, menys ferma fos o esser pogues en esdevenidor, ans si en aquesta carta algunes coses defallen que ha utilitat, profit et salvament de vos et dels vostres esser poguessen, vull et atorch que en aquesta/ carta per posades et messos sien haudes, et tanta força et vigor obtinguen quant obtendrien sy en aquesta carta scriptes o posades fosen, et si coses o paraules obscures o dudtoses en aquesta carta scriptes son,

vull et atorch que a increpare/⁴³tratus, utilitat et salvament de vos et dels vostres, sien interpetrades et enteses o a arbitre vostre comanades, les quals coses o paraules, axi ara com lavors et lavors com ara, en arbitre vostre et dels vostres ley, et coman, et per rellexades/ et comanades vull a ver axi que tota hora sia interpetrat a dan meu et a profit vostre et dels vostres, sens algun engan.

Renunciant, sobre aço, a qualsevol carta de gracia, merce o remissio del senyor rey et de tota altra qualsevol persona/ poderosa, ecclesiasticha o seglar, qui aquella agues o aja poder de donar gracia o merce, axi guanyada com per guanyar, per la qual dita venda o partida d'aquella pogues esser revocada, en axi que promet que aquella no ho gua-/⁴⁶nyada, ne guanyare tro aquí, ne d'aquí a avant guanyare, ne guanyar fare null temps, en tot ni en part, et si ho feya que de aquella non puxa alegrar en alguna manera, encara, quel dit senyor o aquell qui poder o agues de fer-la/ agues donada et atorgada, o donas et atorgas de son propi moviment et de plen poder, ab pena o sens aquella, per primera e segona jussions, com yo de present renuncie a aquella ley, dret o fur dient que algu en esdevenidor de la carta/ de gracia et merce de senyor, et appello renunciar no puscha, et a totes altres rahons, allegacions, furs, drets, constitucions [...], costumes contra aço vinents, et per aço, axi attendre, et fermament complir, et sens corrompiment observar, et no venir, ne/⁴⁹ fer venir contra, et per eviccio et tota altra lilegitima guarencia d'aquesta venda, et per tots encara dans, menys[captes] que vos o els vostres farets et o sostendrets, en les damunt dites coses et o qualsevol de aquelles, en et per examinar, et/ menar pleits jutges, advocats, procuradors et salariis de aquelles escriptures et en altres coses, oblich a vos et als vostres tots mos bens, seents et movents, auts et per aver, en tot loch, jurant sobre lo senyal de la Creu et les Sants Quatre/ Evangeliis de Deu, davant mi posats et de les mies mans corporalment tocats, et jurats. Que contra esta carta, ni [c]oses en ella contengudes no vendre, ni venir fare en tot ni en part [null] temps per alguna manera, dret, causa o raho.

Fey-/⁵²ta carta en Oriola, a vint et quatre dies de decembre, en l'any de la Nativitate de Nostre Senyor mil tre[ce]nt[s] huitanta et tres.

S(*signo*)enyal de mi Dona Catalina, damunt dita qui aquesta carta atorch, lleu, ferm et jur./

Testimonis foren presents a les dites coses: En Johan de Fontes, notari, En Jacme Benet, clerigue, et En Johan de Galbe, perayre, vehins de Oriola.

Senyal (*signo*) de mi Bernat Carbonell, notari publich en la vila de Oriola, qui aquesta carta escriure fiu, ab ras et esmenat en la XVIe reglo on diu "directes", et ab letres rases et esmenades en lo XXXIIIe reglo on se lig "he", et yo acloy-la ab loch, dia et any damunt dits et fuy present a totes les damunt dites coses.¹

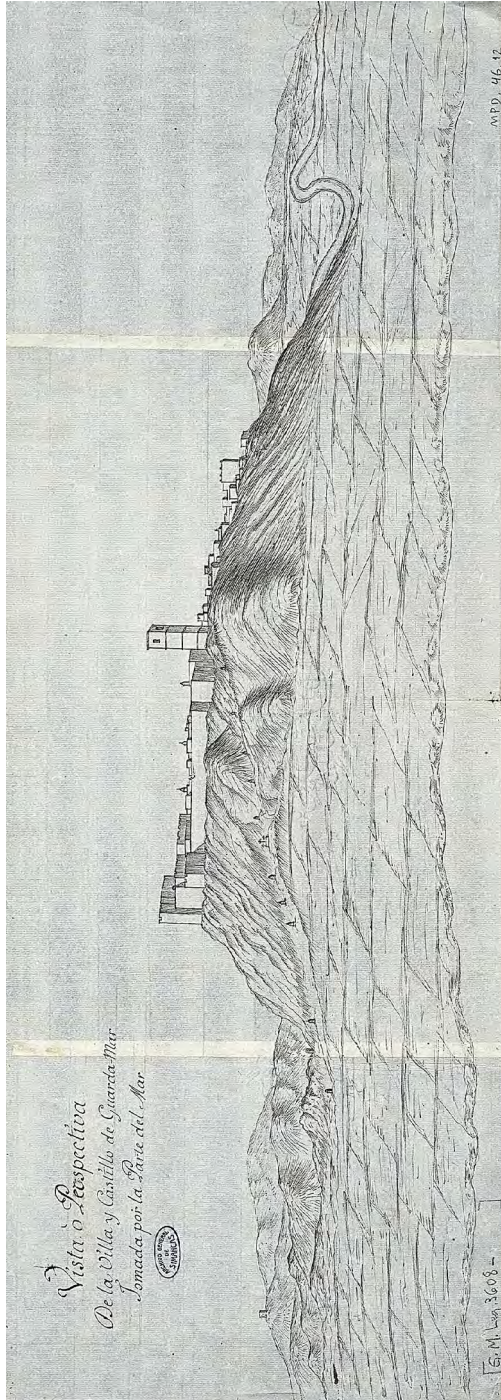
¹ **En el dorso del pergamino:** Carta ca com En Francesch Bisbe et En Ferrando de la Oronella comperem de Na Catalina que fon d'En Johan Marques, los bens et drets que aquella avia en los bens de son marit.

(Cruz). Carta de com guardania compra la pesquer[a] Dona Catalina, muller que fon de En Johan Marques.

(Cruz). Sobre la peixquera de la salars de la [...] de Guardamar.

Olim 14

Olim 16

“Vista o Perspectiva de la Villa de Guardamar tomada a la Parte del Mar” .
Archivo de Simancas MDP, 46, 12.
(fotografía cedida por el Museo Arqueológico de Guardamar del Segura)

Pergamino N° 5

1392, julio, 7. Guardamar.

El Consell General elige a Bernat Mazqueffa síndico y procurador del lugar de Guardamar, el cual vende a María mujer de Pero Ferrández de Mesa, un censal de 220 sueldos anuales para construir un puente de piedra en el rio Segura, cerca del lugar de Guardamar.

A.-- **A.M.G. Documento n° 6.** Pergamino de 475 X 617 mm. Tinta marrón verdosa. Lengua: valenciano. Escritura gótica cursiva aragonesa. Mala conservación.

Sia a tots coneguda cosa que nos N'Alfonso de Galve, lochtinent de justícia en lo loch de Guardamar per l'onrat N'Andreu Miro, justícia de la vila de Oriola en lo criminal; En Jacme Carbonell, En Garcia de Sesa, jurats; Francesch Bisbe, En Jacme Esteve, En Pero Velez, En Berenguer Serc, Ferrando Oronella/ et En Sancho de Oronella, Rodrigo Martínez, Pere de Vilareal, Matheu Andreu, Martín de Sesa, Martín Ferrer, Anthoni Martínez, Pero Melendez, Dominguo Peret, Guerau Oliver, Gines Meseguer, Johan Magastre, Johan de Cadalso, Miquel Dalmau, Ramiro Pont, Bernat Daygues, Johan del Castiello, Arnau Bonet, Domingo³ Lorent, Pere Cubelles, Miquel Peret, Pero Sanchez, Miquel Valls, Ferrando Valls, Alfonso Caro, Pero Ferrandez, Martin Peret, Jacme Ivanyes, Johan de Josa, vehins et habitants del dit loch de Guardamar, essent en lo dit loch de Guardamar congregat, appellat et ajustat consell jeneral per veu de Rodrigo⁴,/ corredor publich del dit loch ab so de naffil o trompeta en la ecclesia de Senyor Sent Jacme del dit loch, hon es acostumat en lo dit loch juscar, et apellar et tenir consell essent en la dita ecclesia los dessus dits et prenomins de la ma major, mijana et menor del dit loch, fahents consell, conscientment et de/ certa sciencia aconselladament et delliberada, certificats et infformats plenerament de tot lo dret nostre et de la dita universitat et habitants et singulars del dit loch, et per la auctoritat et potestat a nos atribuhida axi com a officials del dit loch, et en nostres noms propis tots en semps et en los dits nostres noms propis et cascum⁶ de nos per si et per lo tot, et en nom de la dita universitat, sigulars et habitants de aquella axi majors com menors, et axi presents com absents, et axi dels que axi hic son com dels que per temps hic seran, presents ho esdevenidors, axi homens com fembres, sens revocacio empero de altres procuradors nostres ara de nou fem./ constituhim, cream, elegim et ordenam sindich et procurador et actor nostre, et de la dita universitat et habitants del dit loch axi com en la cosa vostra propia a vos En Bernat Mazqueffa, vehin del dit loch, present.

Et aquesta procuracio et sindicat reebent a vendre, atorgar, transportar et liurar et alienar o quasi liurar, en a em per tots/ temps en noms propis nostres, et en nom de la dita universitat, et dels habitants et singulars de aquella per si et per lo tot, en semp o separadament segons que a vos hen vist, hen vist sea fahedor, per a obs de fer lo pont en lo riu de Segura, appro lo loch de Guardamar, lo qual es de gran neccesitat al dit

loch, a la dona Na Maria,⁹ muller quondam d'En Pero Ferrandez de Mesa, docents et vint sous reals de Valencia, censals, rendals et annuals sens loisme et fadiga, empero ab tot altre plen, dret emphiteotic et dret de reebre aquells segons fur de Valencia, franchs, quitis, liures et immunes de totes peytes, subsidis, questes, servicis, hosts, cavalcades et redemp-/ cions de aquells sises, almoynes, imposicions, morabatins, monedatges, prestechs, dons, ajudes, promissions, et qualssevol altres exaccions reals, dominals et vehinals que dir ho nomenar se puxen, et de totes et qualssevol altres jeneracions et linyatges de servituts que dir et nomenar se puxen, et franchs de totes et qualsquer/ altres mesions per aquell preu o preus que a vos sera ben vist fahedor. Et los \dits/ docents vint sous censals havedors, et reebadors \et assignar/ a la dita dona Maria et als seus successors per seu frach, quiti et liure et immune alou de totes les dessus dites coses et de totes altres carregues de deutes et de servituts et inquietacions, empires/¹² ecclesiastiques et seglars, pagadors a ella et als seus successors o aqui ella voldra\ en lo dia, any, mes et festa/ que vos ab ella convenirvos portes; et lo dit,cens, puxats en nom nostre, et de cascun de nos, et de tota la dita universitat et singulars de aquella, obligar-vos pagar a ella et als seus o a qui ella voldra, sots los pactes, condicions/ et cauteles que a aquella promesses haurets possats dins la vila d'Eltg, en la casa o alberch et habitacio de aquella o de qui ella voldra, salvus et segurs a la dita dona et als seus a propia messio, et messions et despesses de nos et dels nostres et de la dita universitat, habitants et singulars de aquella et al nostre et de aquells, visth perill/ et fortuna.

Et los dits docents vint sous censals, rendals, annuals et perpetuals a la dita dona et als seus, assignar et carregar sobre tots, et sengles bens, et drets nostres, et dels nostres et de cada hun de nos, per si et per lo tot et de la dita universitat del loch de Guardamar, et termens de aquella, et habitants et singulars/¹⁵de aquella et sucesors nostres, et de aquells presents et esdevenidors, mobles et no mobles, licits et prohibits, privilegiats et no privilegiats, et hauts et per haver, hon quet que sien; et los dits bens a la dita dona et als seus et sucesors de aquella, per vigor del dit censal, obligar expressament tot frau et engany apart po-/ssats en carta de venda dels dits CCXX sous censals, rendals et annuals sens loisme et fadiga, empero ab tot altre plen dret emphiteotich [...] dona compradora, et als seus et successors de aquella en noms nostres propis et de la dita

universitat del dit loch, et habitants de aquell per si et per lo tot fer, haver acoxen efferment et sots aquelles penes, pecunies c[...]ques com altres cauteles, promissions, renunciacions, estipulacions, submissions, homenatges, ostages en [...] pecunias que la dita dona Maria conpradora et los seus, voldran estipuladors et prometedors en tots aquelles formes que a vos dit sindich et procurador nostre sea o sera ben/¹⁸ vist fahedor, et ab la dita dona conpradora convenir et concordar-vos portes a la sua propria volentat. Et a la dita conpradora et als seus en corporal posesio o quin del dit censal metre, et possar et possada en aquella mantenir et deffendre, et per evictio simple o expressa, breu o larga, et per attendre et complir totes les/ coses que reebudes haurets, et qualssevol de aquelles et per nos dessus expressades, neccesaries et oportunes a la venda per vos, en nom et loch nostre, et de la dita universitat, et singulars et habitants de aquella, del dit censal a la dita dona fahedora tots los nostres bens et de qualsevol de nos et de la dita universitat del dit loch/ et habitants de aquell, majors et menors, presents et esdevenidors, axi homens com de fembres, singularment et jeneral, et per si et per lo tot obligar et yppotecar, et aquella dita venda et carta de censal en noms nostres, et per nos et per la dita universitat et singulars de aquella al beneffici de menor edat,²¹ et de restitucio inintegrum et al beneffici del savi senat et aconsellat velleya et al dot esposalici de les dones, mullers de nos dits et prenomnats et dels altres vehins et habitants del dit loch et termens de aquell et al beneffici de la departida accio et a la nova et vella constitucio, et a la epistola d'en divi Adria et/ aquella ley o fur dients que ans deu esser convengut lo preu \ al/ que la fermaran et a totes cartes de gracia, privilegi, allongament, letres, manaments, prechs, cominacions, remissions, inhibicions, absolucions inpetrades o impetradores axi en jeneral com en special, atorgades o per atorgar, demanades o per demanar, per qualsevol/ causa, cas o necessitat per urgent que sia, per vigor de la qual o de les quals, lo dit censal o pagues d'aquell per vos en los dits noms, a la dita dona et als seus allongar, coldre o mudar, impedir o transportar poguessen per qualquier cas, manera o rao renunciar, con de certa sciencia et sots virtut de sagrament en animes nostres et de qual-²⁴sevol de nos et dels singulars de la dita universitat per vos dit sindich et procurador fahedor hi renunciem. En axi que vos

¹ **En el texto ha repetido:** vos

² **En el texto:** carda

vos¹ puxats en nom nostre et de la dita universitat et singulars de aquella et de cada hun de nos per si et per lo tot, obligar que si nos les dites coses inpetrant o inpetrar feiem,/ ho haviem ja impetrat, que siam encorreguts en totes aquelles penes pecuniaries en les quals en la dita venda del dit censal vos seets obligat, donant et otorgant.

Encara a la dita dona conpradora et als seus, en la dita carta² de venda de censal licencia et facultat et plen poder, que en cas quel/ dit censal en lo terme o dia en lo qual ab aquella nos vos serets convengut no li pagantes et la paga de aquell li retardantes que en cont[ras]t, passat lo dit terme o dia, la dita conpradora et les seus successors haien en aquell dit censal auctoritat et potestar propia que sens licencia et requisicio nostra, et dels nostres et/²⁷ de la dita universitat et singulars seus et sens, encara licencia, volentat, auctoritat, decret et potestat de cort de justicia, officials et procuradors o governadors de Oriola, et o de ciutat et Regne de Valencia et o de sos lochtinents et o de qualssevol jutges o persones, axi per la retardacio de paga del dit censal com per penes comesses/ et messions puxen penyorar penyorar³ fer-nos et bens nostres, et de la dita universitat, et singulars de aquella et o de qualquier de nos axi en lo dit loch de Guardamar et termens de aquell com en altres lochs, et axi dins casa com fora casa totes et qualssevol besties, axi de cavalcar com de laurada de qualquier condicio, sien/ besties et bestiars, vestimentes, armadures, ostiles de casa, robes de llit et de casa et de cambra, arreaments de cuyna et de celler, fornements et altres artificials coses de ferre et fust o de fil neccesaries per qualsquier obres a fer per mans de homens, et tots et qualssevol altres bens mobles o semovents, licits o prohibits, privile-³⁰giats ho no privilegiats hon ques puxen esser atrobats et les dites penyores et qualssevol bens nostres et dels singulars del dit loch, et de cada hun de nos, axi dels sobre nomenats com encara dels altres seents, mobles o semovents, ensenys o separadament sens publica et privada subastacio o preconinzacio de X dies ho/ de mes ho menys et libre de cort escripta et altra qualquier acostumada manera puxa vendre et alienar. Et aquell o aquells conpradors ques voldra et per aquell preu o preus que a ella et als seus ben vist sera fahedor, et al conprador o conpradors de les dites penyores, bens et coses et part de aquelles, carta o cartes de venda fer et fer-/mar et a aquell o aquells conpradors per eviccio simple o expressa,

³ **En el texto ha repetido:** penyorar

et per fer-los attendre et conplir les dites coses per ella venudes et per vos permeses tots los bens nostres et de la dita universitat et singulars et habitants de aquella et de qualquier de nos o de aquell, per si et per lo tot, jeneralment o singular obligat. Et los/³³dits conprador o conpradors, en vera et corporal posesio o qui de les coses venudes metre et possar, et de aquelles la dita dona et los seus lo dit preu puxen reebre et haver, et de les coses reebudes appoques absolucions los puxa fer et fermar com a la dita conpradora et als seus en les dites coses façam et constituescam et/ substituescam principal procuradrium et procuradors, la qual procuracio nos ne la dita universitat nunquam puxam revocar, demetrem, empero, que al dit censal siam ascrets et obligats et del qual preu o preus de les dites penyores o bens de la dita universitat et singulars de aquella nostres et bens axi venuts, la dita conpradora et los/ seus successors puxen si mateix, satisffer et integrar sobre lo dit censal degut, et penes comesses, et messions dampnatges et despeses sostenguts per la dita conpradora o per los seus successors, per raho et occasio de retardacio de la paga del dit censal et per qualsevol altra causa, manera et rao sots-/³⁶metren nos, et qualsevol de nos, et los nostres et la dita universitat et singulars de aquella et los seus, et los bens nostres, et de aquells et de cada hun de nos et de aquells per si et per lo tot al for, loch, juhii, destret, exhament, cohercio et juridiccio del procurador o justicia de la dita vila d'Eltg ho de qual/ sevol persona seglar dins Regne de Valencia axi d'ella com d'èça Sexona constituïda que a la dita conpradora et als seus sera ben vist fahedor o elegit voldran, eleccio a aquella et als seus servada.

Renunciant al nostre propri for, loch, costum, juhii et juridiccio, et a tots altres privilegis de les quals/ alegrar et gojar-nos puxam nos et la dita universitat et singulars de aquella als quals de grat et de certa sciencia, [renun]ciam Et si lo dit (*roto*) entregament en semps ab les penes comesses et messions cascuns anys et sengles en lo terme, ho termens, dia o dies de les pagues de/³⁹ aquella, que passat lo dit terme cascan any tan tots puxa [per] dita dona et per los seus, per part et special convinenca, per sola demostracio del dit contracte axi [com] dit censal, com per penes comesses, messions, esser feta execucio contra nos, et bens nostres, et de la dita universitat et singulars de aquella o de qualquier/ de nos o de aquells per si et per lo tot, licits o prohibits, privilegiats \o no privilegiats,/ de fur, privilegi o de dret per sola ostensio o demostracio de la venda

del contracte del dit censal fahedora, sens alguna escriptura et figura de juhii et condempnacio del delme o de pena de quart o de altra acostumada manera, segons/ ques fa et es acostumat fer, de sentencia o de manament de rey passats en cosa jutjada et legitimament transportats.

Nos, empero, ara per llavors et llavors per ara, entercambiadament fer tenor de la present carta veu de epistola portant en aquesta part, per nos et per tota la dita universitat et sin-/⁴²gulars de aquella, loam, aprovam, ratifficam, emologam en totes aquestes coses et confirmam la venda per nos a la dita dona Maria et als seus dels dits CCXX sous censals, segons dir es fahedora et volem que haia et obtinga em per tots temps ay, tanta efficacia, valor et fermetat/ con si per nos o per qualquier de nos et per la dita universitat et singulars de aquella principalment, et personal era feta et fermada et lo dit preu de la dita venda del dit censal, puxats demanar et reebre et de la cosa reebuda, appoqua o appoques et diffinicions fer et fermar et aquell dit preu en la obra del/ dit pont, et en nostres negocis et de la dita universitat et singulars de aquella despendre et destribuir sagradament qualsevol en anima nostra et de cada hun de nos et dels singulars de la dita universitat fer et prestar et procurador o procuradors en lo dit feyt substituhir et jeneralment totes altres universes/⁴⁵ et sengles coses sobre lo que dit es fer et, liberalment exerar puxats que lo present negoci et causa de manament et requeren en son necessaries et oportunes et que nos, et la dita universitat et singulars de aquella fer podrien personalment constituïts. Et encara si tals coses eren que manament requerissen major,/ ho pus fort jeneral o especial, nos a vos comanam totes les nostres veus, et de la dita universitat et singulars de aquella ab lliure et jeneral administracio donant a vos sobre les dites coses plenisima facultat en axi que qualesquer coses que hic sien necessaries, aci volem que sien haudes et vaïen per/ possades et escriptes axi com si de paraula a paraula hic fossen ordenades, prometem per ferma et solempne estipulacio haver per fermes totes les sobre dites coses, et encara juram per Deu et los Sants Quatre Evvangelis de aquell de les mans nostres et de cascun de nos corporalment toquats, et jurat-nos et la dita universitat et/⁴⁸ singulars de aquella ferm et agradable segur haver, et em per tot temps observar qualquier cosa que per vos dit sindich et procurador nostre, et o per qualsevol substituhit a vos en et sobre les dites coses feyt, procurat, promes, estipulat, atorgat et fermat sera, et null temps revocarem sots obligacio de les bens nostres, et de cada/ hun de

nos et de la dita universitat et singulars de [aquella], per si et per lo tot, mobles et no mobles, hauts et per haver en tot loch.

Et per attendre et complir totes les dites coses, obligam en nos nostres et de cada hun de nos et de la dita universitat et singulars de aquella per si et per lo tot en ma et poder del notari/ inffrascrit com a publica persona en [nom] de quis pertany ho pertanyer se pot, ho pora en esdevenidor estipulacio, reebent tots nostres bens et de cada hun de nos et de la dita universitat et singulars de aquella per si et per lo tot, segons dit es mobles et no mobles, hauts et per aver en tot loch.

Renunciant, de grat et⁵¹ de certa sciencia sobre les dites coses ab beneffici de menor edat et de restitucion integrum et al dot esposalicii de les dones et al beneffici del savi senat consult velleya et encara al beneffici de la de partida accio et a la nova et v[ella] constitucio et a la epistola d'En divi Adria, et al dret/ de Maçadonia, et al fur et ley, decret qui ans deu eser convengut lo principal que la fermança et a tots altres furs, drets, leys, benefficis, constitucions et ajudes contra les dites coses vinents o alguna de aquelles repugnants per algun dret, causa, manera o raho.

Feyt fo aço en Guardamar, a set/ dies de juliol anno a Nativitate domini milesimo trecentesimo nonagesimo secundo.

Se(37 signos)nyals de nos dits N' Alfons de Galbe, tinentloch de justicia; En Jacme/⁵⁴ Carbonell, En Garcia de Aesa, jurats; Francesch Bisbe, En Jacme Esteve, En Pero Veliz, Berenguer Serc, Ferrando Oronella, Rodrigo Martinez, Pere de Vilareal, Matheu Ander, Marti de Ciesa, Martil Ferrer, Anthoni. Martinez, Pero Melendez, Domingo Peret/ Guerau Oliver, Gines Meseguer, Johan Magiastre, Johan de Cadalso, Miguel Dalmau, Ramiro Pont, Bernat Daygues, Johan del Castiello, Arnau Bonet, Domingo Lorent, Pere Cubells, Miguel Peret, Pero Sanchez, Miguel Valls, Ferrando Valls, Alfonso Caro, Pero Ferrandez, Martin Peret/ Jacme Yvanyes, Johan de Yosa, qui totes les dites coses loam, atorgam, fermam et juram.

Testimonis son de [...] En Pero Barbastre, clerigue de Sent Jacme, del dit loch, et En Simon Beltra, vehi de Oriola.

Dezbordellat⁴, notari publich del loch de Guardamar qui aquest sindicat et procuracio en aquesta publica forma scriure reduir fiu, ab sobre posat en

lo honze reglo en diu “d (*roto*)/ festa”, et ab ras et esmenat en la XVI^a linea on hia hun forat on diu “et ca”, et ab ras esmenat en la XXIII^a linea on diu “ar cor”, et ab sobreposat en la XL^a line en d[iu] (*roto*).⁵

⁴ El pergamino aparece mutilado en los dos márgenes del texto, habiendo sido recortados los signos del notario. **En el pergamino nº 6** aparece el nombre completo del notario: Gondisalvi Gonçalvez Dezbordellat.

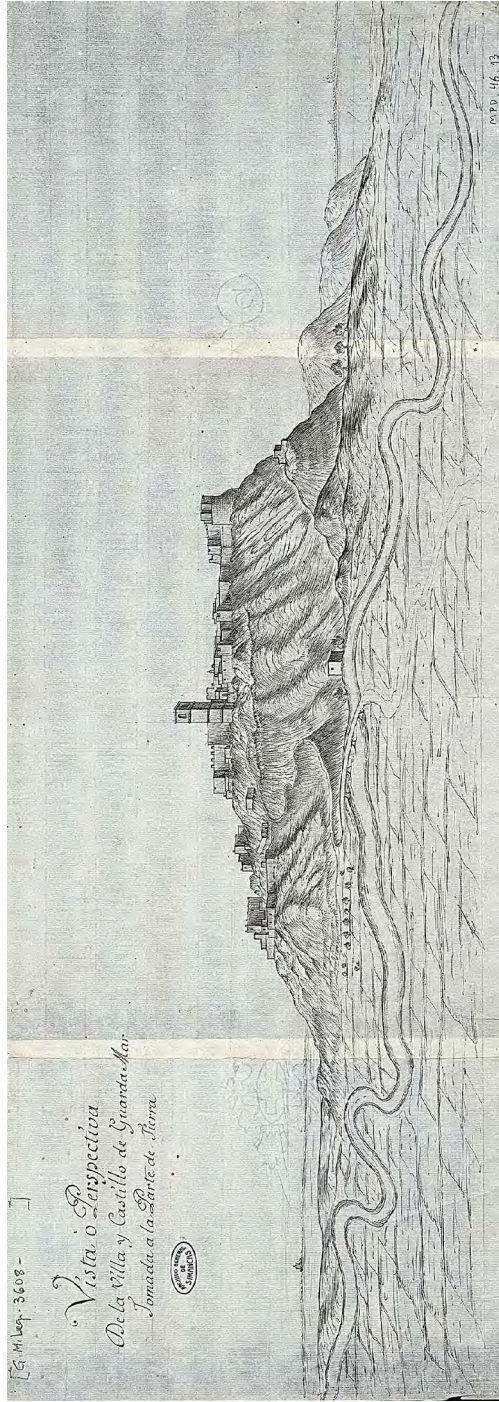
⁵ **En el dorso del pergamino:** Sindicat del conseil de Guardamar dels CCXX sous censals que veneren a dona Maria, muller de Pere Ferrandez de Mesa.

Sindicat de Guardamar de CCXX sous censals que veneren a dona Maria, muller de Pere Ferrandez de Mesa.

Fa renta CCLII sous salvat paga sindicat que fa Guardamar per a carregarse 220 sou per a fer lo pont del riu de Zigura de pedra picada.

Olim 13

Olim 16

G. Milner. 3608 -

Vista o Perspectiva
De la Villa y Castillo de Guardamar.
Tomada a la Parte de Tierra.

CASTILLO DE GUARDAMAR DEL SEGURA

“Vista o Perspectiva de la Villa de Guardamar tomada a la Parte del Tierra” .
Archivo de Simancas MDP, 46, 13.
(imagen cedida por el Museo Arqueológico de Guardamar del Segura)

Pergamino N° 6

1393, mayo, 8. Valencia.

Berenguer de Vimbodi, síndico y procurador del lugar de Guardamar, vende un censal de 100 sueldos anuales, para armas y reparación del castillo, a Peyrone, mujer de Petri Suavi, que fueron cargados por un precio de 60 libras. Contiene el àpoca¹ de la misma fecha.

A.-- **A.M.G. Documento n° 9.** Pergamino de 828 X 730 mm. Tinta marrón clara. Lengua: valenciano y latín. Escritura gótica cursiva aragonesa. Mala conservación.

¹ Definición de “àpoca” en la Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1981 vol. 2, p.294: “*Carta de pagament, rebut o qualsevol altre document en el qual el creditor declara que el deutor ha pagat la quantitat deguda*”. En este pergamino aparecen dos documentos diferenciados con sus respectivas datas y signos de validación de notarios y testigos, la venta del censal y el àpoca de dicha venta.

[The main body of the manuscript contains dense Latin text in a Gothic script, organized into several columns. The text is highly legible and covers most of the page area.]

[The right-hand page contains a continuation of the Latin text, with a large initial letter 'S' at the top left. The text is dense and fills the page.]

[The bottom section of the manuscript features a large, decorative initial letter 'S' in red and blue, followed by a block of text in a different script or a specific section of the work.]

Noverint universi quod nos Berengarius de Vinbodi, vicinus ville Oriole, et Petrus Tora, curritor et civis Valencie, nominibus nostris propriis nomine, ego dictus Berengarius tanquam syndicus, actor et procurator universitatis loci de Guardamar et singularium eiusdem, constitutus et ordinatus per venerabiles et discretos Petrum Bisbe, tenentem locum iusticie in dicto loco de Guardamar, pro venerabili Guillermo/ Perez de Xavello, iusticia dicte ville Oriole in criminali, Jacobum Carbonell et Garciam de Tessa, juratos eiusdem loci, Bernardum Mazquefa, Berengarium Serç, Franciscum Bisbe, Jacobum Yvanyes, Petrum de la Torre, Alfonsum de Galbe, Bartholomeum Tortosa, Dominicu Lorent, Simonem de Horrena, Guillermum Giruas, Petrum Malendez, Jacobum Stephani, Dominicum Segura, Nicholaum d'Almerara, Johannem Josa, Antho-³num Martinez, Rodericum Martinez et Michaelen Petri, Berengarium Lobet, Dominicum Johannis, Marteu Lopez de Aladreny, Petrum Ferrandez, Alfonsum Caro, Raymundum Poncii, Alfonsum Martinez, Johannem de Cadals, Johannem Magestre, Petrum Sanxes, Geraldum Oliverii, Dominicum Perez, Bartholomeum Sanxes, Petrum Cubells et Michaelen de Moya, vicinos consiliarios ac probos homines loci iam dicti de Guardamar, ad generale concilium pro gerendis infrascriptis specialiter convocatos, sono tube sive de nafil ac voce Roderici Garcie, curritoris et praconis publici dicti loci de Guardamar, protenendo dicto consilio iustus ecclesiam Sancti Jacobi eiusdem loci, specialiter congregatos prout moris est in eodem loco generale concilium convocari, congregarique et teneri asserentes superius nominatos ac tactis per eorum quemlibet Sacrosanctis Dei Quatuor/ Evangeliiis, corporalicer iurantes, confitentes et concedentes ipsos existem in dicto generali concilio duas partes et multo amplius consiliariorum et electorum per universitatem eiusdem loci ac faciencium universitate loci eiusdem et ipsius singularium habitantium consilium que tenentes ac universitatem facientes et tanquam duas partes et multo amplius ipsius universitatis, ut permittitur existentes, firmantes, laudantes et concedentes per se ipsos⁶ nominibus promissis et per alios omnis dicti universitatis maiores et minores, tam masculini quam femeni generis, presentes, absentes et futuros et per tota etiam universitate loci de Guardamar premisi et singularium ipsius simul et quemlibet eorum insolidum, cum publico instrumento, acto, concesso et firmato in dicto loco de Guardamar, secundo die febroarii, anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo nonagesimo/ tercio, presenti et infrascripto, clausoque et subsignato auctoritate Gondisalve Gonçalvez Dezbordellat, notari publici loci de Guardamar.

Havens, in dicto sindicatu et procuracionis instrumento, facultatem plenarum subscripta faciendi, ut in eo expressatur, de quod notario succentento plena extitit facta fides, ex certa sciencia et consulte ambo in simul, in utque nostrum insolidum dictis nominibus et utroque eorum insolidum et dictos principales iuri eiusdem Berengarii/ de Vinbodi, universitatem et homines singulares et suos ac quem libet nostri et eorum insolidum pro solvendis et tradendis certis peccunie quantitibus, quas universitas dicti loci de Guardamar et ipsius singulares, debere ac solvere tenentur, in et pro expensis per dictam universitatem noviter factis, et que cocidie facere non cessat in alia valde magna questione, que nunc vertitur inter dictam universitatem, loci predicti de Guarda-⁹mar seu eius singulares de una parte, et manumissorem ultimi testamenti sive ultime voluntatis Martini Perez de la Enguarda, ex parte alia, vendimus ac titulo pure proprie, perfecte ac irrevocabilis vendiciones, concedimus tradimus seu quasi tradimus vobis venerabili domine Peyrone, uxori venerabilis Petri Suavis, senioris, civis dicte civitate, licet absenti, ut presenti, in posse et manu infrascripti notarii ut pu-^{blice} persone, loco vestri a nobis dictis nominibus et a dicta universitate legitime stipulantis et recipientis et vestris perpetuo, centum solidos monete regalium Valencie, censuales, rendales, annuales et perpetuales, sine laudimio et sine fatica, verum cum toto alio pleno iure inphiteotico, et percipiendi ipsos, secundum forum Valencie, franchos, quitios, liberos et inmunes ac penitus expeditos ab omnibus/ portis, subsidiis, questiis, talliis, morabatinis, serviciis, donis, auxiliis, graciis, guerris, marchis, responsaliis, hostibus et cavalcatis, ac redempcionibus eorumdem armis, operibus et reparacionibus castri fortaliciarum, murorum, vallorum et viarum dampnis, penis, victualibus, firmamentis, custodii, emparis, sequestris, inhibicionibus, mandatis, edictis, induccionibus, preciiis, sisis, elemosinis, impositio-¹²nibus et exanccionibus quibus nomines nuncumpatis, regalibus et vincinalibus, usis et utendis, impositis que et a imponendis, raticis et emergentibus, et ab omnibus, etiam, generibus servitutum et missionibus quibuscumque, etiam, si per vos vel successores vestros ipsi centum solidis censuales, simul vel pluries, integre aut particulariter, seu alios venderentur, alienarentur vel transportarentur quovismodo pro/ quibus, si quid vos vel vestros solve aut bistrahere contigerit vi seu gratis illud vobis et vestris solvere, restituere et emendare, haveamus atque teneamur dictis nominibus simul et insolidum de facto et realiter omni obstaculo quiescente quos vobis et vestris pro franco et libere alodio, ac inmuni a premissis universis et ab omnibus etiam oneribus debitorum, et aliarum quarumvis obligacionum seu inquietudinum penitus/ expeditos oneramus nominibus iandictis et havendas colligendos

atque percipiendos, assignamus anno quolibet termino sequenti incipientes solvere a die presenti intitulata octava, mensis madii in unum annum primo venturum et continue completum et inde singulis annis parpetuo censualiter in dicto termino, videlicet, octava die mensis madii, ipsos vobis et vestris dare et solvere teneamur ac promitimus¹⁵ dicto loco de Guardamar ac ipsius termino, universisque etiam et singulis hospiciis, domibus, turribus, alchareis/mansis, furnis, macellis, molendinis, vineis, ortis, terris cultis et incultis, planis, montibus et ilius garrigiis, possessionibus et hereditatibus, franchis et censualibus, fructibus, redditibus et expletis/censibus, proventibus, emolumentis ac ceteris bonis et iuribus, mobilibus et sedentibus ac, etiam,/ semoventibus nostris, dictis nominibus et principalium mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitatisque et eius singularium, nunc inhibi in terminisque ipsius et imposterum etiam habitancium, residencium et vicinantium cuiuscunque generis legis gradus, status et condicionis sint vel fuerint presencium et futurorum et cuiusque insolidum habitis nunc et imposterum havendis presentibus et futuris, privilegiates et non privilegiatis,/ dicto loco de Guardamar et eius termino que ubique etiam ipsa sint et potero nunc et pro tempore reperiri aut nobis dictis nominibus et ipsis pertinere, vel expectare debere quovis iure modo, causa vel etiam rationem. Volentes, nominibus iamdictis, ex pacto speciali et expresse, hic aponito ac vobis et vestris firmiter concedentes quod presens contractus sic imphiteoticarius vimque robur et efficaciam imphiteotica-/¹⁸rii contractus in omnibus suis clausulis, et in omni curia loco et iudicio habeat et obtineat pleno iure quibuscumque foris, legibus, iuribus, glosis et oppinionibus adversantibus ad premissa cessantibus omnino et pro non validis remanentibus nam ipsis omnibus, renunciamus ex pacto penitus et expresse et ipsum censum franchum et liberum, ut premittitur, et ab universis etiam emparis eccle-/siasticis et secularibus expeditum, promittimus nominibus quibus supra simul et insolidum, anno quolibet, in dicto termino, propriis nostri et eorum quorum ego dictis Berengarius, nominibus utor, in hac parte misionibus paritulo et expreis portare, salve et secure, dareque et extraere realiter, et cum efectum vobis et vestris aut cui volueritis loco vestri, intus civitatem Valencie et hospicium habitacionis vestre, ac in dicto censuali succes-/sorum seu alium quemcunque locum, ubi vos aut, in censuali ipso, successores fueritis domiciliat, vel residenciam feceritis personalem absque vestri vel vestrorum requisicionem vel monicionem dampno, interesse et expreis ac querela curie sive clamo, quod nisi fecerimus volumus nominibus quibus supra et vobis et vestris per huiusmodi speciale pactum concedimus in continenti lapso, quolibet anno, dicto termino, nos et/²¹ nostros, dictis nominibus, et per

expresos principales nunc dicti Berengarii de Vinbodi, universitatemque, et eius singulares et suos, simul et insolidum, incidisse at iucidem penam quinquaginta solorum dicte monete vobis et vestris pro pena, dampno et interesse vestri dandorum et solvendorum.

Et, si continerit vos vel vestros mittere nuncium vel procuratorem aliquem ad dictum locum de Guardamar, preditem vel equitem termino solucio-/nis transacto, pro dicto censu penis comis, habendis hostagiis requirendis ac aliis etiam succententia, ultra dictam penam et sortem, ac misiones aliquas protere fiendas, promictimus et teneamur, nominibus quibus supra solvere et dare eidem, per vos vel vestros, destinando tunc confestim eundo, stando, accedendo pro suis suntibus et salario, si fuerit nuncius vel procurator eques quimdecim/ solidos, et si pedes octo solidos, pro quolibet die quandium eum vacare contigerit, circa exanccionem omnium supra et infra, etiam, contentorum quibus pena, interesse et salario exactis sive solutis, vel non que peci per vos seu alium loco vestri exhigique ac levare valeant, quociens ipsa pena comissa fuerit et ipsum salarium, ut super solvi et prestari contigerit simul, cum cesum dedito vel semp/²⁴acum auteur vel post cum execucione que fieri possit, tanquam de suma transacta in rem iudicatam, ut inferius expressabitur, nichilominus rato remanente pacto cenamur, premissimus nominibus vobis et vestris, sub dicta pena et sive disminuacione aliqua in sana pace, dictos centum solidos censuales franchos et quicios a premisis omnibus, ut prefertur dare in dicto termino solvere ac/ etiam delliberare. Promittimus in quam nominibus prelibatis, bona fide et pacistentes, sub pena infrascripta, convenimus vobis et vestris et, nichilominus, iuramus in alias nostri dictis nominibus et dictorum principalium, mei dicti Berengarii de Vinbodi, et singularium dicte universitatis et cuiusvis eorum insolidum per dominum Deu et eius Sancta Quatuor Evvangelia, manibus nostris dexteris corporalite/ tacta, quod nos seu mei dicti Berengarii, principales universitas, vel eius singulares aut aliquis vestri et eorum sive nostrorum vel suorum, per nos, vel ipsos aut personam aliam interpositam pro nobis, vel ipsis aut nomine nostri vel nostrorum aut eorum ac suorum non impetravimus, impetrarunt, impetrabimus, impetrabunt, seu impetrari fecimus, aut fecerunt faciemus vel facient ab illustrissimo domino rege Ara-/²⁷gonum, seu cuius serenissima consorte, aut filiis vel filiabus, ipso primogenito, domino infante Martino, eiusdem domini regis fratre, sive ab aliquibus aliis illustribus et gregiis vel reverendis dominis, seu nobilibus aut honorabilibus, personis ecclesiasticis, seccularibus vel religiosis aut officialibus quibuscumque vel aliis habentibus, super hiis locum potestatem, licenciam seu/ auctoritatem, aliquam cartam gracie privilegium, elongamentum, editum litera seu

mendatum preces indi (*roto*) vel super sedimentum nec vos rogabimus, rogabunt, aut rogari faciemus aut facient per ipsum dominum regem, vel reginam, vel per aliquem seu aliquos ex suis filiis antedictis, aut facte aut per aliquem aliam personam interpositam, palam vel occulte, verbo, vel scripto, vel aliquam pertinentem, aut con-/grum seu ineptam personam, aut impertinentem petitionem, excepcionem apellationem seu man[...]
 m iuris que facti proponemus, aut proponi faciemus vel facient, propter quas que vel quod possemus, vel possent dictum vestrum censum ultra dictum terminum, modo aliquo in toto vel parte dilatate seu etiam differre aut executionem de predictis vel infrascriptis fiendam aliquo modo obstare, impe-³⁰ dire, cassare seu etiam mudare et littera ea vel earum aliqua, motu proprio, concessoris [.....] [cont]ra liberalitate aut alia quacumque ratione, occasione sive necessitate, regni, vel universitatis loci predictis de Guardamar, vel pro restauracione casalis aut alia quavis causa, expedienti favorabili, utili vel necessaria principi, aut rei publice vel aliis, ex secunda penali, vel alia iussione aut alia, in/ ingenerali vel speciali, rogata vel facta fuerint seu concessa, de allis ullomodo non (*roto*) possent, ne que modo aliquo iuari, aut gaudere vel consentire presentari ea per aliquem vice regii fisci adversus, vos vel vestros, ratione contentorum in hoc instrumento quod si fecerimus, fecerunt, fecerimus vel fecerint quod absit, volumus quibus super nominibus et vobis et vestris/ concedimus, que pro qualibet vice qua de ipsis graciis et dictis elongamentis privilegiis et nos (*roto*) rogacionibus, excepcionibus, apellationibus et diffugiis vel maliciis, aliis quibuscumque nos prefacis nominibus invabimus, utemur, seu hoscendemus aut ipsi invabunt, uentur seu hostendent contra hunc presentem censum et huiusmodi instrumentum ac contenta in eo, vobis vel vestris, ultra dicti terminis³³ (*ilegible por pliegue*) ac contra ipsam (*ilegible por pliegue*) (*roto*) seu etiam annullandam ultra penam periurii incidamus prefacis nominibus at incidant penam vel quinquaginta librarum monete predictae vobis empatrici pface, et vestris pro pena sua vestri etiam interesse adquirendarum, dandarum et solvendarum, et ipsa pena comissa et exacta ac soluta/ sine non que peti, exhiigi ac levare valeat sinil cum dicto censu debito et alio pre (*ilegible por pliegue*) autem, seu etiam vel post cum executione que fieri possit, tanquam de sententia (*roto*) iudicatam ut inferius expressabitur nichilominus ut tenea [...] (*roto*) (*ilegible por pliegue*) privilegio elongamentum (*ilegible por pliegue*) preces inducciones supse, nun,/ tum excepciones et apellationes vel alia quelibet difugia, in curia vel extra curia, seu alibi estenderetur pro irritis cassis nullis penitus et incongruis habeantur quicque non possint, (*roto*) ut aliis predictis quorum in presenti utimur nominibus prodesse nec

vobis vel vestris in aliquo obesse, cum ipsis et cuilibet ipsorum, nunc ut extunch, ut exnunc et etiam sede ins-³⁶sioni et cuicumque dilationi et omni inter proferimento penitus et expresse.

Renunciamus sictis (*roto*) de presentis preterea nisi fuint vobis et vestris, fuerit solucio quolibet anno, in dicto termino, de vestro censu memorato et aliis super et infra contentis, promitimus nominibus sepe dictis ac vobis et vestris fide bona, convenimus virtute iuramenti predicti nec non et sub pena infrascripta/ pacistimur que anno quolibet, dicto termino, transacto iusticie, iurati dicti loci de Guardamar, qui nunc sunt vel pro tempore fuerint, et quatuor vel sex homines eiusdem loci, per vos vel vestros eligendos, intra sex dies continue computandos a die qua a vobis seu nuncio aut procuratore vostro, verbo, vel scriptus seu alio quovismodo monici fuint seu etiam requisiti accedent ad hac/ Valencie civitatem, intrabuntque monasterium fratrum maiorum civitate eiusdem seu aliud quodcumque monasterium, intus dictam civitatem existentem, ad vestri electionem eligendum, et in dicto monasterio hostagia tenenbut, et ab ipso monasterio dicta hostagia continue tenendo propriis eorum pedibus vel alienis aliqua arte, ingenio, machinacione, sine fraude, absque vestri³⁹ vel vestrorum, special licencia vel permissu, vivi vel mortui, non egredientur sive exient, donech fuerit vobis et vestris plenarie per solutum satisfactum et integratum, de et super toto dicte censu debito, ac salario, etiam, nuncii vel procuratoris vestri penisque, dampnis, missionibus interesse inde comissis, et factis, etiam, et sustentis et si contigerit licencia vel permissu vestri vel vestrorum/ eos, vel ipsorum aliquem vel aliquos, semel vel pluries ac quociens, vobis vel vestris placuerit a predictis hostagiis, egredi vel exire ipsi idem², sub pena infrascripta at virtute iuramenti, premissi teneantur termino, sive terminus per vos eisdem assignandis tornare redire ac intrare monasterium antedictum, et ibi dicta hostagia tenere, et ab eo ullo tempore non exire donech de predictis omnibus/ vobis et vestris solutum et satisfactum fuerit, ut prefertur. Et si forte dicti iusticia, iurati ac quatuor vel sex hominus per vos sic, ut permittitur, electi predicta hostagia tenere recusaverint, vel ea cum efectum tenere et adimplere noluerint in modi et forma de super contentis et expressatis, volumus, iamdictis nominibus, ac vobis et vestris concedimus nos, prefatos nominibus et dictos principales, mei eiusdem⁴² Berengarii de Vinbodi, universitatem et ipsius singulares et quemlibet insoludum per speciale pactum, incurrere

² **En el texto:** iidem

simul et insolidum, penam centum solidorum dicte monete dandorum et solvendorum vobis et vestris, totiens quociens dicti iusticia, et iurati ac quatuor vel sex homines supredicti vel aliquis eorum predicta hostagia tenere recusaverint, vel ea cum efectum non tenuerint et compleverint, ut/ superius enarratur quaquidem pena sic comissa semel pluries, et exacta vel ne que peti valeat, simul cum censu debito et aliis, etiam, precontentis vel separatim aunt, etiam, vel post exhigique ac levarii, cum execucione ius fienda in continenti tanquam de sententia in rem iudicanta transacta, prout inferius fuerit expressum, tenendoque dicta hostagia vel ne nichilominus possitis, nos et/ omnia bona nostra, dictis nominibus et dictos principales, nunc prefaci Berengarii de Vinbodi, universitatie, ipsis singulares nostros que et suos, simul et insolidum, eorumque bona convenire et compella facere ad complendum, tenendum et observandum vobis et vestris omnia supra et infrascripta, et nisi etiam anno quolibet, in dicto termino, fuerit, vobis et vestris, plenarie persolutum satisfactum et integratum/⁴⁵ super dicto vestro censu, et salarii nuncii vel procuratoris vestri, penisque comissis ac aliis omnibus separatis, ex certa sciencia, nunc ut extunc, et extunc ut exnunc, vice ac nominibus quibus supra per speciale pactum hic aponitum, donamus et concedimus vobis, dicte domine Peyrone et vestris, plenariam licenciam, auctoritatem et facultatem quod anno quolibet, dicto termino transacto, vestra propria auctoritate licencia, auctorite/ et decreto curie, iusticie, baiuli vel eorum locatenencium procuratoris seu gubernatoris per domino rege seu regno Valentie, vel eius vicegerentes, aut ipsius locumtenentis, vel suplentis, vel alterius cuiuslibet iudicis, seu persone ullacemus expectate seu etiam requisite pessicis, et sic vobis licitur anno quolibet pignerare seu pignerari facere nobis, dictis nominibus, aut dictis principalibus/ mei dictis Berengarii de Vinbodi, universitati, et eius singularibus et cuilibet, insolidum, tam in dicto loco de Guardamar, et eius termino, et intra domos mei eiusdem Berengarii dictis nominibus, et ipsorum principalium meorum et singularium dicte universitate, quam alibi extra ipsum locum, et eius terminum et extra ipsas domos quascumque bestias equitature seu culture, et alterius cuius-/cunque nature et condicionis existentes pecora, pecudes vestres, arma, hostilia super letitiam et domorum camere, lecti et penoris operatus merces, et alia quecunque bona sedentia, moventia et semoventia, licita, vel forum privilegium aut consuetudinem prohibita tam in civitate Valencie, quam alibi ubicunque et quodcunque ipsa in veneritis, seu invenire capere vel accipere poteritis/ et bona pignerata quecunque sint, et cuiuscumque conditionis existant, postquam per vos, seu ad instanciam vestri vel vestrorum pignerata fuerit possicis vestra propia auctoritate, licencia,

voluntate et potestate, nostri, dictis nominibus, et dictorum principalium mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitatis et eius singularium et requisicione, etiam, licencia, voluntate et potestate, decreto, auctoritate et mandato/ curie, iusticie, baiuli, procuratoris ac gubernatoris regni Valencie, vel eorum seu alterius ipsorum locatenencium, aut alterius cuiuslibet persone nullatemus, exceptatis seu etiam requisicis, et sine publica vel privata preconizacione vel subastacione, triginta vel decem dierum, plurium vel minorum, et libri curie scriptura et aliquo more solito vendere vel aliis alienare/⁵¹ impignerare, seu alio quovismodo distrahere, cuicumque et quibuscumque, et pro quecumque precio seu impigneramento vobis visum fuerit faciendum, et emptori vel emptoribus, impigneratario seu impigneratariis instrumentum vel instrumentam vendicionum et impigneracionum fieri facere, et pro vobis dictis nominibus et dictis principalibus mei eiusdem Berengarii de Vinbodi, universitate, et eius singularibus, aut nostri/ vel eorum quolibet concedere et firmare, et in ipsis pro eviccione ac quavis alia obligacione seu cautela, omnia bona nostra, dictis nominibus et eorum et cuiusvis, insolidum, obligate et emptore, vel empetores seu impigneratarios in posesionem corporalem rei vendite seu impignerate inducere, et (*roto*) cia seu impignoramenta petere et recipere exhigere et habere, et apocam seu apocas de/ soluto facere et firmare.

Nos, enim, prelibatis nominibus per nos et dictos principales mei Berengarii de Vinbodi sepetacti universitatem et eius singulares de presenti laudamus, aprobamus, ratificamus et confirmamus quascumque vendiciones, alienaciones et impigneraciones quas de predictis bonis, et rebus et pigneribus duxeritis faciendas, et volumus et, expresse prelibatis nominibus, concedimus que tales/⁵⁴ vendiciones, impigneraciones et alienaciones, per vos vel vestros, in modo predicto facte vel fiendo obtineant roburis firmitatem, ut si a nobis, prefacis nominibus, et a dictis principalibus universitate, et eius singularibus, personaliter, essent, facte de quo quident precio seu impigneramento passicis, vobis met satisfacere et integrare de dicto censu vobis de tempore preterito/ debito, simul cum penis, salario nuncii vel procuratoris vestre dampnisque, missionibus et interesse, per vos vel vestros racione previa fiendis et substituendis; et si quid inde superaverit nobis per facis nominibus aut dictis principalibus mei eiusdem Berengarii de Vinbodi seu universitate per dicte restituatis, si vero aliquid de fuerit super id vobis met solvere, integrare et satisfacere pacifice, in mo-/do et forma superius contentis et declaratis in aliis bonis nostris, dictis nominibus, et principalium mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitatem singularium predictorum et

cuiuslibet, insolidum verum si dicta pignera postquam per vos, vel vestros, seu ad instanciam vestri vel vestrorum, et requisicionem facta extiterint quocumque modo, morirentur, distruerentur, amicterentur seu consumarem-^{/57}tur culpa vestri vel vestrorum, vel non culpa volumus prefatis nominibus; et de presenti, per speciale pactu, hic apositum vobis et vestris, concedimus quod non imputentur, vobis vel vestris, nec imputari possint ullo modo nec dicere, exponere aut declarare teneamini quo modo vel qualiter sint mortua, distructa seu consumata nec aliquod signum eorum hostendere, ymmo ipso facto, nobis/ et nostris, dictis nominibus, et principalibus mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitati, et eius singularibus supradictis, et eius imputetur ac imputari omnino debeant, quoniam nos supradictis nominibus de presenti, vos et vestros, et omnia bona vestra et vestrorum, inde ad omni actione, questione, petitione et demanda, realibus et personalibus, que contra vos et bona vestra/ racione premissa proponi, infligi moveri seu incentari possint, in curia ecclesiastica vel seculari, nunc pro tunc, scienter, et ex certa scientia, et mera liberalitate et spontanea voluntate liberamus, absolvimus et quitamus pro absolutis liberis, quitis et expeditis habeamini in omni curia iudicio et loco ecclesiasticis et secularibus, sic quod nos per expressis nominibus aut eorum altero nec dicti principales,^{/60}mei eiusdem Berengarii de Vinbodi, universitas vel eius singulares contra predicta vel aliquod [.]pporum non possimus aliquid dicere, exponere, arguere, excipere seu allegare, verbo vel scripto, nec possint alibi ullo modo quod si fecerimus, aut fecerint vel fieri fecerent, statim vobis et ipsis ipso facto sempiternum scileanum aponatur tum, in forma predicta omnia et singula pre contenta per specialem pactum sint vobis promissa, ulterius volumus prefatis nominibus, ac vobis dicte emptrice et vestris, firma et solemnem stipulacione in hiis interveniente et ex pacto premissa, concedimus quod ad fiendam vobis et vestris, anno quolibet, solucionem dicti census et penarum, si conmutatur, ac salarii nuncii seu procuratoriis vestri, missionum, dampnorum et interesse si quem, quas et que nucti fieri et paci contingit, ac aliorum/ omnium supra et infra etiam contentorum, et cuiuslibet eorum per se sola hostensione presencis publici instrumenti in continente realiter, et de facto absque oblacione aliqua libelli, et licis contestacioni seu inde per ferimento ac sinen prolacione vel inscriptis requisicione, sed dum taxat ad solam midam verbalem requisicionem vestri vel vestrorum, nobis que ac nostris nominibus perfixis ac dictis principalibus, mei dicti Berengarii^{/63}de Vinbodi, universitate, et eius singularibus ac suis citatis, vocatis, monitis seu, etiam, expectadis aut, non ymmo pro monitis, vocatis, citatis, contumacibus et confesis, habitis et reputatis ex [.]t pacto procedatur, personaliter et realiter, contra nos, dictis nominibus, et dictos

principales mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitatem, et eius singulares nostrosque et suos et quelibet nostri no-/ minibus, per expressis, et eorum per quencumque iudicem seu officialem secularem, tamen, ordinarium vel delegatum, aut delegandum et asignandum, eligendumque seu requirendum per vos seu alium loco vestri et in loco seu lotis quibus vobis placuerit, pro libito voluntatis districtui, cuius iuridiccioni que foro processii cognicioni et examini nos, dictis nominibus, et ipsos principales mei eiusdem/ Berengarii de Vinbodi, et universitatem, et eius singulares et quemlibet, insolidum, cum nostris prefixis nominibus, et suis bonis omnibus prorsus sumintimus, de presenti, et in eum consentimus et ipsius iuridiccionem in nos, dictis nominibus, et ipsos, totaliter, prorogamus et foro ac iudici ordinario nostri, dictis nominibus et ipsorum et eius iuridiccioni hoc casu.

Renunciamus eiusdem nominibus super hiis/⁶⁶ ex pacto penitus, et expresse procedique possit ac fiat et fieri valeat pro premissis et infrascriptis, ac quolibet eorum execucio et vendicio de omnibus, et singulis bonis, et iuribus nostris, pertactis nominibus, ac dictorum principalium mei dicti Berengarii de Vinbodi, quovis nomine predictorum universitatisque, et eius singularium, mobilibus, et sedentibus ac etiam semoventibus, licitis et probibitis, privilegi/ et non privilegiatis, intus vel extra domos, siscentibus, prout in subdito domini regis pro iuribus regalibus et fiscalibus in personas et bona proceditur, et fit et en actemus procedi et fieri asuetum et vel, etiam, prout fit, et est solitum fieri de sententia vel regio precepto in rem iudicatam legitime per transactis vel de condempnacione pene quarti, de qua est factum retrocla-/mum, quoniam [...] procesi compulsioni distritui et execucioni nos, dictis nominibus, et dictos principales, universitatem et eius singulares et quemlibet insolidum, cum omnibus nostri nominibus eiusdem et ipsorum bonis, sunmictimus et volumus presens instantem in omnibus suis clausulis, et in omni curia loco et iudicio vim robur et efficaciam pacti solemniter stipulati ac processus, pro iuribus/⁶⁹ regalibus et ficialibus fieri, usati et privilegii satisfacciones sive consuetu[din]is, quo ipse est fundatus, ac sententie, et regii precepti, que in racione iudicatam legitime transinerunt, ac condempnaciones pene quarti, de qua secutum extitit retroclamum, ex pacto omnimode obtinere nec observari oporteat in hiis aliquam preconizacionem vel iudicii solemnitatem; ymmo, dicti processus/ compulsio et execucio fiant, realiter et de facto, ut premittitur, omni ordine iudiciario pretermisso, nec valeamus nos vel nostri premis nominibus, aut dicti principales mei dicti Berengarii de Vinbodi, universitas vel eius singulares admicti valeant ad aliquam dilacionem, defensionem vel

apellacionem, nec ad aliquam oblacionem bonorum immobilium habendo, bona mobilia vel semo-/vencia, etiam, privilegiata; ymmo, istud sic ad vestri et vestrorum eleccionem, etiam, voluntatem adicientes ex dicto pacto quelibet incepssecis vel inceperitis convenire, vel procedere auct procedi facere contra nos, vel nostros nominibus eisdem, aut dictos principales mei eiusdem Berengarii de Vimbodi, universitatem, vel eius singulares aut suos aut nostre vel nostrorum, aliquem vel ali-^{/72} quos, aut omnis ratione contentorum in hoc instrumento vel eorum cuiusvis nichilominus, tamen, possicis et sic vobis licitum, iam, conventum vel conventos ac modum convencionis, compulsionis vel execucionis incepte dimittere, et ab inceptis desistere, et contra alio vel alios nostri vel ipsorum aut omnis et per alium modo procedere vel procedi facere, et ad vestri libitum variare/ sine incurso amissionis vel solucionis de vestro proprio missionum, tunc, propterea factarum et sine ullo dampno vestri vel vestrorum.

Nos, enim, dictis nominibus ex certa sciencia et expresse per pactum et stipulacionem, ut super, renunciamus privilegiis, foris, iuribus et usibus quibus seu quorum vigore fiunt vel fieri solent, libelli, oblaciones, condempnaciones sub pena quarti,/ asigmaciones vel prefuciones terminorum ad solvendum concessiones, deffensionum subastaciones, solemnitates et processus ordinarii omnibusque aliis foris, et iuribus ac aliis quibuslibet contra hoc venientibus quovismodo, ut si coram nobis, dictis nominibus, litera essent posita hostensia, ac, etiam, declarata, et legi etiam dicenti generalem renunciacionem non valere, cum sic licitum cuilibet suo ^{/75} proprio iuri vel in sui favorem introducto penitiis renunciare, demun, nominibus ac vice iamdictis promictimus, vobis, virtute iuramenti premissi et ex pacto et stipulacione iamdictis fide bona, convenimus, ex mandato executorio, seu alio quovis actu vel processu, contra nos vel nostros, dictis nominibus, aut dictes principales mei dicti Berengarii de Vimbodi, universitatem, et eius singula-/res vel suos, aut nostri vel eorum aliquem, anno quolibet pro premissis, vel infrascriptis aut eorum quolibet fiendo transuptum, non potere vel recipere, aut peti, vel recipi facere aut permittere ulla ratione neque adversus ipsum mandatum executorium, actum vel processum vel aliquam eorum partem ulla allegaciones, posiciones, rationes sive excepciones, iustas vel frivolas, proponere/ vel proponi, facere aut consentire, neque, etiam, pro premissis vel infrascriptis aut quovis ipsorum vobiscum vel cum vestris aqualiter causare vel litigare, aut causari vel litigari fi[eri], aut permittere in iudicio vel extra, palam vel occulte aliqua ratione, et si contra fuerit factum quod absit, volumus nominibus sepe dictis ac vobis et vestris,

concedimus quod in et pro quolibet casu et^{/78} capitulo, ac vice qualibet quo et qua in predictis vel eorum quolibet fuerit contra factum incidamus nominibus, aut facis at incidant, simul et insolidum, penam quinquaginta monete superius nominate vobis et vestris pro pena, dampno et interesse vestri dandarum et solvendarum, qua pena soluta vel ne que peti ac levare valeat quocias comissa fuerit, cum execucio-/ne inde fienda, ut superius expressatur, nichilominus, rato remanente pacto dictus execucio actus et processus fiant at perficiantur, realiter et de facto, et dicte allegaciones pos (*rota*) ies, rationes et excepciones sunt case irritae acque valie, ita quod non possint nobis nuc nostris, dictis nominibus, aut dictis principalibus mei dicti Berengarii de Vimbodi, universitati et eius/ singularibus, prodece nec vobis vel vestris in aliquo obesse, ymmo ipsis et cuilibet ipsorum, nunc ut ex tun, et ex tunc ut ex nunc. Renunciamus dictis nominibus penite expresse iamdicto itaque centum solidos censuales, rendales et annuales sive laudimio et sine fatica, verum, cum toto alio pleno iure imphiteotico, et percipiendi ipsos, secundum forum predictum,^{/81} et cum omnibus iuribus, vocibus, rationibus et accionibus, realibus et personalibus, utilibus et directis, variis sive mixtis, ordinariis et extraordinariis nobis et nostris, nominibus precontentis, ac dictis principalibus mei eiusdem Berengarii de Vimbodi, universitati dicti loci de Guardamar, et eius singularibus et suis, in predictis centum solidis censualibus, rendalibus et annualibus/ vel pro ipsis competitibus et competituri, quo quomodo causa vel, etiam, ratione de quibus omnibus et singulis, vobis et vestris, facimus nominibus eiusdem cessionem, concessionem, et transportacionem, et de quibus, etiam, possitis vos et vestri uti experiri et exercere vosque et vestros, iuvare, deffendere et fieri, iudicio et extraiudicium, quemadmodum nos, dictis nominibus, et principales/ mei dicti sindici universitas, et ipsius singulares poteramus seu facere poterant, autem, huiusmodi vendicionem, alienationem, concessionem et transportacionem instituentes vice et nominibus quibus supra inde vos et vestros, ex causa venditionis, alienationis, cessionis, concessionis et transportacionis presencium, actores, dominos et potentes ac procuratores, ut in rem vestram^{/84} propria, ponentisque eisdem nominibus vos et vestros, in locum nostrum, et dicte universitatis ac ipsius singularium ad habendum, tenendum, possidendum et explecandum pro vestro proprio, franco et libero alodio, predictam vendicionem cum omni suo melioramento, facto et faciendo, eiusdemque dandum, vendendum, alienandum, impignandum, obligandum, excanbiandum et ad omnis vestros vestrorumque/ voluntates inde cuiuscunque voveritis perpetuo faciendum, exceptis clericis, et personis religiosis ac militibus, qui de foro Valencie non existunt, vobis

dicte domine Peyrone, emprice, que supra et vestris perpetuo vendimus nominibus iamdictis et concedimus, tradimus seu quasi tradimus precio, videlicet, sexaginta librarum regalium Valencie, quas omnis a vobis munerando habuimus et recepimus ac de ipsis inde bene vestri paccati sumus ad tota nostram voluntatem, renunciando, scienter, omni excepcioni vendicionis premissa per nos vobis non facte, peccuniqua iamdicte non numerate et a vobis pro precio dicte vendicionis non habite et non receptere, ut predicatur, et doli, ac beneficio, etiam, minoris precii et duplicis decepcionis, et foro ac iuri subvenientibus deceptis⁸⁷ ultra dimidiam iusti precii, et omni ali cuilibet iuri contra hec venienti, dantes dictis nominibus et concedentes vobis et vestris perpetuo quitquid hec vendicio predicta modo amplius valet, aut imposterum valebit precio ante dicto promittentes, simul ambo et uterque nostrum insolum nominibus iam dictis, et utroque eorum insolidum ac fide bona convenientes, predictam venditionem cum/ omni suo melioramento facto, et faciendo vobis et vestris perpetuo pro vestro proprio francho ac libero alodio deffendere, et salvare, ac facere, havere, tenere, possidere et expletare quiete, potenter et in sana pace, contra omnis personas conquerentes vel aliquid perturbantes, ad forum Valencie, et tenemur, simil ambo et uterque nostrum insolidum, pre insertis nominibus et utroque eorum insolidum,/ inde vobis et vestris perpetuo de firma et legali eviccione huius vendicionis, et ab omni dampno, ac etiam interesse, ita quod si forte de inde aliquo tempore ab aliquo sive ab aliquibus, in totum vel partem, huius vendicionis fieri vel moveretur, vobis vel vestris, questio, aliqua peticio vel demanda, tam per oblacionem libelli quam per alium quecumque modum et ratione, quacumque vi maio-⁹⁰ri, pari vel minori in continenti, facta nobis vel nostris, dictis nominibus aut principalibus mei dictis sindici universitati, et eius singularibus, denunciacione seu, etiam, non expectata denunciacione quam denunciacionem ex pacto speciali et expresso, in hoc contractu aponito, vobis et vestris, remittimus nominibus eisdem foro Valencie dicenti, quod si vendicio evicerentur emptori auncque evicantur,/ debeat denunciari venditoribus minime obsistente cui ex pacto.

Renunciamus, eiusdem nominibus penitus et expresse, autem, dampnum, datum et in vos habitum et susceptum, et post, etiam, in quacumque curia et loco conventa fueritis, prometimus, nominibus prefixis et utroque insolidum, atque teneamur nos autem, vos et vestros ponere, in iudicio et extra iudicium, ac pro vobis et vestris respon-dere, satisfacere et integrare, inde que vos et vestros et omnia bona vestra et vestrorum perpetuo, ab omni dampno, gravamine, missione, interesse et expesam penitus custodire, ac ipsam licem, questionem, libellum, controversiam et totam causam in nos suscipere ab

integro ac penitus acceptare, ac in eadem causa et ipsas rei defensionem nos offerre in causaque⁹³ et causis, tam principalibus quam apellationis, sistere nostras que nostris sumptibus et expensis nostri et eorum quorum nominibus utimur ducere tantum et tamdiu quosque per difinitivam sententiam, a qua ulterius appellari vel supplicari non liceat, fuerint terminare ac etiam diffinite vel vos volveritis per vos seu procuratores vestros possicis, dictas causas agere, deffendere, ducere et tractare/ vobis et vestris, tamen, super hoc eleccione servata renunciandi, quibus supra nominibus inde vobis et vestris, per specialem pactum, omnem modum denunciandi, appellandi, supplicandi et appellaciones prosequendi, et si vos dictas causas tractare, elegeritis et super eviccione pronunciari contigerit contra vos seu bona vestra, vel missiones aliquas, seu expensas quoquomodo vel causa/ inde feceritis aut dampna gravamina vel interesse sustinueritis (*ilegible*), aliquid a vobis vel vestris, de maiori pari vel minori seu, etiam, alias evictu ablatum forciatum sive diminutum fuerit de vendicione predicta, totum illud quantumcumque sit vel fuerit, vobis et vestris, restituere et emendare, promittimus dictis nominibus et vestroque insolidum, acque teneamur confestim, ex dicto speciali pacto.⁹⁶ Volumus, etiam, nominibus memoratis et expresse vobis et vestris concedimus, per nos, vel dicti principales mei dicti sindici universitas, seu eius singulares nostris, aut sui, aut nostri vel eorum aliquis nequeamus aut nequeant dicere, vel modo aliquo allegare vobis dicte emprici seu vestris que facta fuerit, vobis vel vestris, iniuria vel iniusticiam, si tota dicta vendicio, aut aliqua/ eius pars eviterentur a vobis vel vestris, aut quod vestri vel vestrorum culpa seu necligencia, vel iudicis impericia culpave, procuratoris seu advocati sit evicta, ymmo, si contra vos seu bona vestra, super eviccione fuerit lata sententia, postquam nobis vel nostris, eisdem nominibus, aut dictis principalibus mei eiusdem Berengarii de Vimbodi universitati, vel eius singularibus aut suis,/ aut nostri vel ipsorum alicui fuerit denunciatum seu, etiam, non expectatam denunciacionem quam denunciacionem, ex pacto speciali et expresso, in hoc contractu aponito, vobis et vestris remittimus nominibus pre expressis, ut superius est, dictum totum id quitquid et quamcumque evictum ablatum forciatum, sine diminutum fuerit de vendicione predicta restituemus et emendamus, nominibus⁹⁹ sepetactis, simul et insolidum, integriter, vobis et vestris una cum dampnis, gravaminibus, interesse et expensis que et quas pro predictis habendis et obtinendis, sustinueritis ac feceritis vestre omnimode voluntati super quibus omnibus et singulis supradictis, credatur, ex hoc pacto ac tredi, volumus inde vobis et vestris, solo sacramento, quod nunc pro tunc et contra vobis et/ vestris defferimus, et pro delato experatto pacto licitatur sine testibus, et alia probacione quibus testibus, et probacioni ali

ducimus ex pacto penitus, renunciandum pro quibus omnibus et singulis, in casu inivicionis, sola exhibicione presentis publici instrumenti, vestraque aut vestrorum verbali requisicione, ac premissorum declaracione, averacione proprio iura-/mento sic ut permittitur fienda vel tunc facta, quod instrumentu et ipsam verbalem declaracionem et averacionem cum iuramento ut prefertur, volumus vim obtinere sententie deffinitive in rem iudicatam trasactem ut supra valeat, fieri dicta execucio similis et prout scriptum et dictum est supra, in et de annua percepcione sive solucione dicti census cum caucio-/¹⁰²nibus et renunciacionibus pre expressis quas hic pro repetitis ex pacto haberi volumus penitus et contentis et pro supradictis omnibus et singulis complendis, tenendis (*roto*) cendendis obligamus ambo, in simul et uterque nostrum insolidum, dictis nominibus et utroque insolidum scienter vobis et vestris \in posse et intima infrascripti notarius a nobis legitimen estipulantis aut supra/ nos eisdem nominibus et dictos principales mei dicti Beren-/ garii de Vimbodi, universitatem, et eius singulares simul, et quemlibet nostri, et eorum insolidum et omnia bona et iura nostra nominibus memoratis et ipsorum, et cuiusvis nostri et eorum in (*roto*) mobilia et inmobilia, ubique habita et habenda.

Et renunciamus nominibus sepedictis super hiis beneficio dividende accionis, et nove ac veteris constitucionis, et epistole divi Adriani,/ foroque ac legi dicentibus de principali prius conveniendo, et legi, etiam, dicenti qui (*roto*) vel pactum promittit per se vel per alium prestando interesse liberetur appacione promissa (*roto*) cuilibet iure, foro, privilegio, rationi, usui, constitucioni et consuetudini, specialibus et generalibus, edictis et edendis, canonicis et civilibus, quibus nos dictis nominibus et dicti principa-¹⁰⁵les mei dicti Berengarii de Vimbodi, universitasque, et singulares ipsius, presentes futuri et (*roto*), maiores et minores ac cuivis nomini et ipsorum per se et insolidum possemus, aut possent (*roto*) in aliquo deffendere et tueri et ad uberiozem cautelam et securitatem jure ut superius est dicti Berengarii de Vimbodi, ut syndicus supradictus, in animas mulierum vitorum habencium et adultorum dicte/ (*ilegible por pliegue*) loci de Guardamar per dominum Deum et eius Sancta Quatuo Evangelia, manu destra corporaliter tacta, predicta omnia et singula, rata et firma habere, tenere et observare (*roto*) de que firmiter et complere et in nullo vel venire aliquo (*ilegible por pliegue*) (*roto*) racione sub cuius vinculo sacramenti cercioratus per notarium infrascriptum de iuribus/ (*ilegible por pliegue*) ac mei principalum predictorum, specialiter, mulierum adultorum ac minori loci et termini de Guardamar predicti, scienter, nomine mei et ipsorum renuncio, dotivus et sponsaliciis ipsarum mulierum, senatus consulti vellellane in favorem omnium mulierum minorisque etatis,

et restitutionis (*roto*) vota meorum, et adultorum beneficiis intro (*roto*) omnia alia cuilibet iuri premissis aut/¹⁰⁸ (*ilegible*) alicui adversanti, si qua vero huic presenti carte de sunt, que aliquo tempore [vestro et vestrorum] predicte possent, pro aponitis habeantur ut si hic in presenti instrumento de eisdem de verbo adverbium, expressa mencion haberetur, et siqua ponita sunt, que per cavillacionem alicuius vel nimia iure [...] utilitatem vobis vel vestris in aliquo obesse posse (*ilegible*) aponitis, cassisque et nullis premissis aut/ habeantur, et a viribus suis omnino careant, ita quod non possint nobis nec nostris senaliis quo (*roto*)bus utimur prodese, nec vobis vel vestris in aliquo obesse, obstura, vero, vel ambigua si qua sunt hic aponita, vestro vestrorumque libero interpretacionis arbitro committatur sicut melius, plenius, sanius ac utilius potes dici, scribi et intelligi ad comodam et salvamentum vestri et vestrorum.

Quod/ est actum Valencie, octavo die madii, anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tertio.

Si(*signo*)num Berengarii de Vimbodi, si(*signo*)num Petri Tora, iuratum predictorum, qui dictis nominibus hec concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt: Eximius Petri, curritor, et Bartholomeus Petri, scriptor Valencie.

Sig(*signo*)num Bernardi de Falchs, publici Valencie auctoritate regia notarii, qui predictis interfuit, et aque scribi fecit et clausit, loco, die et anno prefixer qum rasis et emendatis in lineis III^a ubi dicitur “octava”, et XXV^a ubi, “reperitur in dictione universitas”, et XXXI^a ubi corrigitur “ultra” et L^a ubi legitur “in dictione impigneratariis”, et LVII^a ubi “adaptatur accione”, et LXV^a ubi “a parte/ et infrascriptis ac quolibet eorum”, et LXXIX^a ubi “iminet penitus et alabi in eadem ubi cervitur predictum”, et XCI^a ubi legitur “ab integro ac penitus acceptare”, et XCIII^a ubi ”exprimitur super hoc eleccione servata”, et CIIII^a ubi “verificatur ut supra ego dictus”, et cum posito in CII ubi “videtur in posse et mane infrascripti notarii a nobis legitimen/ stipulantis ut supra et cum quadam vinglenta”, in raso posita in secunda linea inter dictionem in et dictionem CII et cum raso, etiam, in VII linea ubi “iminet ambo in simul uterque nostrum insolidum dictis nominibus”.

Noverint Universi³ quod nos Berengarius de Vimbodi, vicinus ville Oriole, et Petrus Tora, curritor et civis Valencie, nominibus nostris propriis

³ *Àpoca*: Berenguer de Vimbodí reconoce haber recibido de Peyrone la cantidad de 60 libras, precio total de la venta.

nec non ego dictus Berengarius de Vimbodi tangué syndicus, actor et procurator universitatis loci de Guardamar ab eadem universitate et eius singularibus, constitutus legitime, ordinatus publico instrumento acto, concessio et firmato in dicto loco de Guardamar, secunda die februarii anno a Nativitate domini millesimo trecentesimo nonagesimo tercio, presenti, et infrascripto, clausoque et subsignato auctoritate Gondisalvi Gonçalvez Dezbordellat, notarii publici loci de Guardamar huius in eodem facultatem plenariam subscripta et plura alia faciendi, ut in eo expressatur, de quo notarii/sucontento plene constant scienter dictis nominibus, confitemur et in veritate recognoscimus, vobis venerabili domini Peyrone, uxori venerabilis Petri Suavis, semovis et civis dicte civitati, absentis ut presenti, in posse et manu infrascripti notarii, loco vestri a nobis legitime stipulantis et recipientis et vestris, quod solvistis et tradidistis nobis voluntati nostre/ numerando, et nos a vobis habuimus et recepimus, omnes illas sexaginta libras regalium Valencie, quarum precio vobis et vestris vendimus, nominibus iamdictis et ad imperpetuum alienabimus, centum solidos dicte monere censuales, rendales et annuales sine laudimio et sine fatica, verum, cum toto alio pleno, iure imphiteotico, et percipiendi ipsos, secundus/ forum Valencium, quos vobis et vestris assignamus nominibus iamdictis, anno quolibet, octava die mensis madii super dicto loco de Guardamar, at universis et singulis bonis et iuribus nostris et principalium mei, dicti Berengarii de Vimbodi, universitatisque, ac ipsius singularium, ac cuiusvis nostri et ipsorum insolentium, ut instrumento dicte vendicionis et oneracionis auctoritate/ notarii infrascripti, autem istur die presenti confecto, largimus recitatur.

Renunciando, scienter, omni expecioni peccunie dicti precii, non numerate et a vobis non habite et non recepte, ut predicatur et doli, ideoque absolvendis, dictis nominibus, inde vos et vestros et omnia bona vestra et vestrorum, perpetuo, ab omni actione, questione, petitione et demanda contra vos seu bona vestra,/ facere vel movere possemus ratione dictarum sexaginta librarum, faciendoque eisdem nominibus, inde vobis et vestris, de eisdem sexaginta libras bonum, finem et pactum perpetuum de ulterius, nec petendo iubemus presens publicum vobis feri instrumentum, per notarium infrascriptum in testimonio prevassorum.

Quod est actum Valencie, octava die madii, anno a Nativitate domini millesimo/ trecentesimo nonagesimo tercio.

Si(*signo*)num Berengarii de Vimbodi.

Si(*signo*)num Petri Tora predictorum, qui dictis nominibus hec concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt: Eximius Petri, curritor, et Bartholomeus Petri, scriptor Valencie.

Sig(*signo*)num Bernardi de Falchs, publici Valencie auctoritate regia notarii, qui predictus interfui eaque scribi, fecit et clausit, loco, die et anno preffixis.⁴

⁴ **En el dorso del pergamino:** Carta de C sous censals, los quals la universitat del loch de Guardamar fa cascum any a la dita Na Peirona, muller del honrat En Pere Suau, a VIII de march.

Olim 17

Olim 59

Sello del rey Juan I de Aragón.

Pergamino N° 7

1395, abril, 22. Barcelona.

Johan (Juan I), rey de Aragón confirma a las villas de Orihuela y Alicante la donación del tercio diezmo para las obras de reparación de sus iglesias concedido desde tiempos de Alfonso X.

B.- **A.M.G. Documento n° 3.** Pergamino de 397 X 698 mm. Tinta marrón verdosa. Lengua: valenciano y latín. Escritura gótica cursiva aragonesa. Mala conservación.

Copia certificada hecha por Pere Vilar, 1395, diciembre, 23.

Edit.: LLORENS ORTUÑO, S, *Libro de privilegios y Reales mercedes concedidos a la muy noble y muy real ciudad de Orihuela, opus cit...*, p.123 (AMO. Códice, fol.123v-126).Documento n°177 (inserto en documento n° 176).

Aço es transllat be et feelment pres et translladat de un privilegi donat et otorgat per lo alt senyor rey En Johan a les viles de Oriola et de Alacant scrit en pargami et segellat ab lo segell de la magestat de cera vermella pendent en veta de seda real, la tenor, del qual es aytal com se seg[u]eix:

“Nos En Johan/ per la gracia de Deu rey d’Arago, de Valencia, de Mallorques, de Cerdanya et de Corcega et comte de Barchinona, de Rosello et de Cerdanya, entes per humil exposició a nos feta per part de vosaltres feels nostres justicia, jurats et consells de les viles de Oriola et de Alacant que ja sia per antichs privilegis ator-^{/3} gats a les dites viles et als consells de aquelles per Don Alfonso quondam rey de Castella qui lla donchs les dites viles et, encara tota la partida de Regne de Valencia della Sexona, tenia et posseya et encara, per confirmacions et concessions de nostres predecessors de bona memoria a vosaltres apres que les dites viles/ e tota la dita partida foren vengudes a llur senyoria, tot lo terç del delme en les dites viles, aldees et termens d’aquelles al dit rey de Castella, ans dels dits privilegis, \pertanyent deia esser collit per certes persones, a aço, segons forma dels dits privilegis,/ elegidores, et convertit en obres, reparacions et altres aparellaments de les esgleyes de les dites viles et aldees d’aquelles, et axi sia estat/ acostumat et servat de tant temps que no es memoria de homens en contrari.

Empero, d’alguns temps a ença, vosaltres et vostres predecessors en lo regiment de les dites viles, sots estats moltes vegades inquietats, molestats et agreviats en la percepcio del dit terç de delme per alguns oficials,^{/6} comissaris et procurados fiscals nostres pretenents lo dit terç de delme pertanyer a nos et a la nostra cort et per conseguint no poder, ne deure esser collit per vosaltres, ne per persones algunes a aço per vosaltres elegidores, ne convertir en les dites obres, reparacions et altres aparellaments de les dites esgleyes,/ la qual cosa torna en gran dapnatge vostre et destruccio de les dites esgleyes et encara, en diminuçio del serv[e]i de Deu lo qual en les dites esgleyes freturants de obres, reparacions et ornaments degudament nos pot fer. Et supplicant a nos, per vostra part, sobre aço esser provehit de remey convinet,/ per co informats et certificats tambe per lo noble et amat conseller nostre mossen Olfo de Proxida, governador de la dita partida del Regne de Valencia della Sexona com per lo feel de la nostra tresoraria En Bernat Mercades lo qual novellament, havem trames a les dites viles et termens d’aquelles per pendre^{/9} et haver a nostres mans lo dit terç de

delme, si pero a nos pertanya o pertanyer devia o podia. Ara presents en nostra cort com encara en altra manera que vosaltres per virtut dels dits privilegis, et encara, per tan larga et antiga possessio que bastaria a verdadera prescripcio, havets acostumat et sots en/ pacifica possessio de tant temps a ença que no es memoria de homens encontrari per vosaltres o per altres persones, que a aço per vosaltres son acostumades elegir, levar et cullir en les dites viles, aldees et termens d’aquelles lo dit terç de delme, et aquell convertir en obres, reparacions et ornamentos de les dites/ esgleyes per tenor d’aquest nostre privilegi, emper tos temps durador los dits privilegis, confirmacions et concessions que havets tanben del dit rey don Alfonso de Castella donats abans que les dites viles, et encara, la dita partida, fossen vengudes a senyoria de nostres predecessors de bona memoria reys d’Arago, com/¹² dels dits nostres predecessors et encara, l’us et la possessio que vostres predecessors han hauts, et vosaltres havets de cullir et llevar lo dit terç de delme en les dites viles et en totes les aldees et termens d’aquelles, et aquell convertir en obres, reparacions et aparellaments de les dites esgleyes loam, approvam, rati-/ficam et confirmam, et volem que sien tenguts et servats a la lletra segons forma acostumada.

Et absolvem, relaxam, difinim, et remetem a vosaltres et a cascuns de vos et encara, a les dites esgleyes et a totes altres et qualsevol persones quel dit terç de delme en les dites viles, aldees et termens d’aquelles tro al dia de hui,/ [hagen cullit], et llevat per la dita raho tota accio, questio, petició et demenda civil et criminal, et altre qualsevol a nos o a la nostra cort contra vosaltres o alguns de vos, o les dites esgleyes o les dites altres qualsevol persones ensemps o departidament pertanyents o pertanyer, devents o podents si algunes son per raho del dit terç/¹⁵de delme, de tot lo temps passat tro en lo dia present pos[sat] [...] aço a nos, a nostre fisch perdurable silenci et no res meys; volents vosaltres dits justicies, jurats et consells de les dites viles qui ara son et per temps seran, pus favorablement perseguir com aço meresquen los notables et grans [serveys],/ per vostres predecessors et vosaltres a nostres predecessors et a nos en diversses temps et maneres fets per tot et tota occasio de taxaçions que d’aqui avant, per aquesta rao ha vosaltres et a vostres successors poguessen esser fetes per nos et per tots nostres hereus e successors ab aquest matex privilegi, tot lo dit/ terç de delme a nos o a nostres successors en les dites viles, aldees o termens d’aquelles ara o en desvenidor, pertanyent o pertanyer

podent en qualsevol manera, causa o raho, a major cautela. A vosaltres d'ço a nos humilment supplicants et encara, a les aldees et lochs nostres o de nostra contribució em per tots temps donam,¹⁸ et de nou atorgam per a ops de obrar, refer et reparar les dites esgleyes, et mantenir aquelles de libres vestiments, calizes, creus et altres qualsevol aparellaments [o co]ses necessaries d'aquelles segons que lo bisbe de Cartagenia, qui ara es, et per temps sera, o son vicar, o official o comissari d'ço, havent plen poder,/ en semps ab lo consell de cascuna de les dites viles, aldees o lochs de la contribució d'aquelles ordenaran, et en aquelles coses que a ells ben vist sera axi que lo dit bisbe o altre avent poder d'ell, sens los dits consells, ço es cascu en sa vila, loch o aldea, ne los dits consells sens lo dit bisbe o altre avent/ poder d'ell, no puxen metre o fer metre, despendre, donar o convertir lo dit terç de delme o part de aquell en algunes obres, refecçons, reparacions et ornaments de les dites esgleyes ne a y tanpoch lo dit bisbe, per si et per altre, puxa pendre, retenir o donar lo dit terç de delme en tot o en part posat, que sia/²¹ donat a les dites esgleyes o per a ops d'aquelles ans sia pres et han a esser reebut per a les dites obres, refecçons, reparacions et ornaments, et convertir en aquelles segons es acostumat. Volents diposants et ordonants que les dites esgleyes reben et ajen complidament lo dit terç de delme, segons que en temps/ passat tro açi l'an acostumat et a present la custumen reebre et haver, et quels delmes en forma acostumada se partesquen, et sien partits entre lo dit bisbe et los dega, et capitol de Cartagenia, et les dites viles, lochs et aldees per a ops de les dites esgleyes ço es obres, refecçons, reparaments et horna-/ ments de aquelles segons et en la forma et manera que en temps pasat tro açi es estat acostumat et a present se acostuma.

Et quel dit terç de delme, s[ia] pres cullit et reebut cascun any per un bon hom o dos, parroquia o parroquians de cascuna de les dites esgleyes, lo qual o los quals hi sien posats en/²⁴ aquesta forma es a saber quels rector et parroquians de cascuna de les dites esgleyes elegesquen dos prohomens parroquians, et lo dit bisbe o altre havent, poder d'ell conferin a cullir, reebre et administrar lo dit terç de delme aquells dos o hun d'ells, aquell que mes volra et aquell o aquells que per lo dit bisbe/ o altre, havent poder d'ell per la dita manera sera confirmat o seran confirmats, juren en poder del dit bisbe, o de son vicari general o del arcipr[e]ste o dels rectors o vicaris de les dites esgleyes que be et leyalment se hauran en la dita cullita, recepció et administració del dit terç de delme, et en les obres,/ refecçons,

reparacions et ornaments de les dites esgleyes et que daran bon compte, just, leyal et vertader del llur collecta, recepció et administració, en la fi de cascun any en poder dels rectors et beneficiats de cascuna de les dites esgleyes et dels jurats de cascuna de les dites viles presents alguns parroqui-/²⁷ans de cascuna de les dites esgleyes dins trenta dies apres quel any ab acabament sera complit, et tornaran et restituyran totes les reliquies ço es, tot so et quant del dit terç de delme en lur poder restara. Et si lo contrari faran cascun d'ells encorreguen [en] pena de mil sous reals de Valencia, guanyadora/ per la meytat als nostres cofres, et per l'altra meytat a les obres de les dites esgleyes, ço es d'aquella esgleya de la qual aquell o aquells qui aurien encorreguda la [dita p]ena serien parroquians, sens remissio alguna que algun official o comissari nostre, non puxa fer sens que non sia necessaria accusació et comesa/ la dita pena o no et pagada o no los dits cullidors, reebadors et administradors del dit terç de delme serien et puxen esser passats los dits trenta di[es], (*roto*) distrets per lo dit bisbe o altre, havent poder d'ell, ab sensura ecclesiastica, et per aquell justícia de cascuna dels dites viles al qual se pertanga ab impos-/siçio et exaccio d'altres penes et en totes altres maneres de fur promesses a dar, et retre los dits comptes et tornar, et restituyr reyalment les reliquies per les (*roto*) quies et encara, per les penes que comeses seran, sia et aja esser feta execució per aquells justicies a quis pertanga en bens dels dits collectors, reebadors/ et administradors et de les fermançes que donades hauran. Et si los jurats o altres que seran oyadors, reebadors et determenadors dels dits comptes (*roto*) ran aquells, dins los dits trenta dies o almenys cessant just impediment dins deu dies apres los dits trenta dies continuament seguidors, o seran/ negligents en reebre et determenar aquells, encorreguen [en] la dita pena de mil sous partidora segons que desus; et per semblant manera la dita pen[a] (*roto*) encorreguen cascun dels notaris et escrivans qui hordenaran los dits comptes si just inpediment cessant dins deu dies apres quel any sera complit,³³ no tendran et hauran los llibres dels dits comptes ordonats et acabats de les quals penes partidors en la dita manera si comesses seran sien ex (*roto*) dites justicies aquis pertanga.

Provehens encara et ordonants et a vosaltres atorgants que d'aquí avant en algun temps no sols nostres no facan,/ ne fer puxan alguna demanda o questio en lo dit terç de delme o part d'aquell per nos a les dites esgleyes donat et atorgat, ne per part nostra (*roto*) ors puxa esser trames a les dites viles, lochs, aldees o termens d'aquelles algun lochtinent, official, comissari, ho hom de tesoraria, o fiscal, ho/ altre qualsevol persona per

qualsevol nom o titol puxa esser appellada per fer demanda o interceptar accio alguna en lo dit terç de delme (*roto*). Et si per ventura, per oblit, importunitat o en altra manera, de certa sciencia, lo contrari sera fet, volem et a vosaltres atorgam que tots/ processos o enantaments per aquells fets contra universitats o singulars persones per la dita rao sien et romanguen nulles, et freturen de tota for (*roto*), matex nostre privilegi dehim et manam espresament et de certa sciencia a la primera, segona et terça jussions et sots incurrimment de la nostra/ ira et indicnaçio, et pena de mil florins d'or dels bens de ca[scun con]trafahent et per cascuna vegada que contrafet sera, sens re (*roto*) tat als nostres cofres et per l'altra meytat a les obres de les dites esgleyes applicadors. A totes et sengles lochtinents, governadors, batles, justicies,/ comissaris, et procuradors fiscals et a tots et qualsevol altres (*roto*) presents o esdevenidors, et a llurs lochtinents que lo nostre (*roto*) coses en aquell contengudes et espresades tingent et observen, et tenir et observar facen et no y contravingen, ne algun hi llexen con-/39travenir, per alguna causa o raho tollents a ells, et a cascun et d'ells a cautella tot poder de ferlo contrari.

En testimoni de la (*roto*) t ab segell de la nostra magestat en pendent segellada.

Dada en Barchinona, a XXII dies d'abril en l'anny de la Nativitat de Nostre/ Senyor mil trecents noranta cinch, et del nostre regne lo nove. Petrus Olcina.

Senyal (*signo*) d'En Johan per la gra[cia de Deu rey d' Arago, de Valencia], de Mallorques, de Cerdanya et de Corcega, et comte d[e] Barchinona, de Rosello et de Cerdanya. Rex Jhoannis.

Testimonis son:/ En Ramon, bisbe de Barchinona, fra Berenguer March, mestre de la orden de la cavalleria de (*signo*) Santa Maria de Montesa (*roto*) [Rocab]erti, mossen N'Aymarich de Centelles, mossen Huch d'Anguesola, camarlench.

Sig(*signo*)num mei Bonananti Egidii, predicti domini⁴² regis scriptoris qui de eius mandato hec scribi, feci et clausi. Cum raso et correc(*signo*) to in lineis II, "tota (*roto*)g et antiga possessio que bastaria avortadera prescripcio", et XXV a [cas] et XXVII, "solent"/

Se(*signo*)nyal de nos En Jacme Ballester, justicia de la vila de Oriola en lo civil, qui vista la original carta o privilegi don lo present [transllat], (*roto*) treyt et translladat, la nostra auctoritat et decret prestam et donam.

Senyal (*signo*) de mi Pere Vilar, notari publich de la vila de Oriola et regent la escrivania de la cort de la dita vila en l'anny pre[sent], (*roto*) scrit qui vista la original carta o privilegi don lo present transllat es estat tret et transllat, la autoritat/ del dit honrat justicia de manament de aquella de la mia propia ma pose et escriví, a XXIII dies de decembre en (*roto*) [Na]tivistat de Nostre Senyor mil treents noranta cinch.

Senyal (*signo*) d'En Johan Monsi de Castanesa, notari publich de la vila de Oriola et escriví del molt honrat (*roto*), aquest transllat fiu scriure, et ab la original carta o privilegi don es estat treyt felment conprove et an sobreposat en lo IIIIe/ reglo on diu "pertanyent deja esser collit per certes persones a aço segons forma dels dits pri[vilegis]" (*roto*) dies de d[....]bre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M^o CCC^o XC^o et cinch.

Retrato idealizado del rey Juan II de Aragón. Pintura anónima del s. XVII.
Palau de la Generalitat, Valencia.

Pergamino nº 8

1460, enero, 29. Barcelona.

Johan (Juan II), rey de Aragón concede al lugar de Guardamar un tercio del diezmo destinado a la reparación de su castillo y de sus murallas que se encontraban en estado ruinoso.

B.- A.M.G. Documento nº 2.

Pergamino de 350 X 545 mm. Tinta marrón oscura.

Lengua: valenciano y latín. Escritura humanística cursiva. Pautado. Buena conservación.

Copia certificada hecha por Petri Sanç, 1468, septiembre, 20.

Contiene además otra certificación hecha por Bartholomei Aynes, 1553, agosto, 3.

Aço es trasllat be et feelment pres et treslladat en la ciutat de Oriola, dimecres quatorce dies de deembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil quatrecents sexanta et huyt, de un privilletgi del molt alt senyor rey Don Johan, ara benaventuradament regnant, escrit en pargami, et en pendent sagellat ab lo sagell de la magestat real del dit sen[yor], lo tenor del qual es aytal com se segueix:

“Nos Johannes Dey gratia rey Aragonum, Navarre, Sicilie, Valencie, Majoricarum,³ Sardinie et Corsice, comes Barchinone, dux Athena[rum et] Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceretanie precepto quod castru[m seu] locus de Guardamar, in confinibus dicti regni nostri Valencie regno Castelle limitaneis, prope mare situs, ob guerrarum/ dispendia temporum esterilitates et alia infortunia ad talem proc dolor de populacione devenit quod ex centum casatim [de] populatoribus qui ibidem moram facere solebant, nunch et asatis etiam tempore citra vix triginta illich morantur/ vicini, et dictum castrum meniaque sive muri loci [ips]ius circum circa iam quasi ad totalem ruynam devenire taliter, quod n[on] fabrice et reparacioni dicta castrum et murorum in brevi provibeatur facile aliquod ingens inconueniens ut puta castrum et⁶ loci predictorum, quod Deus avertat sequi posset, qu[od] in totius dicti regni Valencie damnum non modiciam nostreque regie magetatis desservicium rederet.

Volentes igitur fabrice et reparacioni predictis ut decet providere et ut vos iusticia, iurati et probi-/homines quibus ob paupertatem vivinorum inibi de [serv]icium et diminucione iurium et reddituum tan regaliarum quam aliorum dicti loci id faciendi non adest facultas eidem fabrice et reparacioni suplere positis tenore preritis de que nostri certa scientia, ad vestri humilem supplicacionem concedimus vobis et [que]dam licenciam et facultatem plenariam elargimur dimi tamen de nostro processerit beneplacito voluntatis, quod totum id quod superabit, solutis sacusta et aliis ordinariis oneribus ecclesie dicti loci,⁹ ex tercio decimi dicti loci in fabricam et reparaciones ornamentorum librorum et aliarum nessecitatum dicte ecclesie ex gracia per illustrissimum regem Alfonsum Castelle bone memorie de dicto tercio decimo dicte ecclesie facta et per reges Aragonum, predecessores nostros, immortalis memorie, confirmato, converti debet et solet cum dicta ecclesia informamur in presentiarum et sit constricta et edificata quod per aliqua tempora absque dicto tercio decimo dum, tamen, dictas eius ordinariis oneribus subveniatur se pos/ sit et valeat absque reparamento substentare

sive [in] de derogatione dicte gratie et ecclesie predictae facte in fabricam et reparacione [ca]stri et murorum predictorum et seu armorum et municionum castrum eiusdem convertere possitis et valeatis. Itaque pecunie ex dicto/¹²tercio decimi ad manus fabrice dicte ecclesie, qui nim[is] pro tempore fuerit anno quomodolibet provenientes et proventere per ipsum fabricum retento penes se quod solucioni dicta sacriste et aliis ordinariis oneribus, dicte ecclesie sufficiat, alcaydo castrum predicti tam/ presenti quam futuro et uni alteri persone per vos dictos iusticiam, iuratos et proboshomens deputande habeant liberari quiquiden alcaydus et altera persona per dicta dictas pecunias in usus per dictos et non in alios convertantur de quibusvis per eos in dicta fa-/brica universis et bistractis anno quolibet in posse vestri [dictorum] iusticie et iuratorum et seu iusticie et iuratorum qui pro tempore [habeant] dicti loci compotum reddituri.

Mandantes itaque per hanc eandem dicte fabrice dicte ecclesie qui nunc et pro tempore/¹⁵ fuerit, de nostra certa sciencia et expresse, ad penam florenorum mille auri a bonis suis contravencionis casu irremisibilibiter exhigendorum et nostris inferendorum erariis quatenus dictas pecunias dicti tercii decimi eius ad manus provenientes et proventura, retento penes se quod solucioni dicte sacriste alii ordenariis oneribus dicte ecclesie sufficiat ut preferatur, totum id quod superabit quantumcumque sit anno quolibet dictis alcaydo et alteri persone per vos ut predicatur deputande tradat et delliberet realiter/ cum effectu recipiendo inde, tamen ad eisdem apocam de soluto cum qua quibusvis a dicto fabrico compotu audituris, tradimus precium contextu firmiter in mandatis quatenus in redicione seu examinatione competorum dicta fabrici ipso/¹⁸ ponente in data dictas pecunias, per cum dictis alcaydo et alteri persone predictae racione predicta traditas et delliberatas et restitute apocam premencionata quolibet anno illas in suis compotis recipiant libere et admittan, dubio contradiccione/ et difficultate cessantibus quibuscumque intellecto, tamen, quod si durante hoc nostro beneplacito antedicto, in dicta ecclesia, parietibus aut termine talia evenerint, quo indigeant nescensario reparacione reparacione¹ ipsam ex pecuniis tercii decimi quod/ ad dicte ecclesie reparacione extitit destinatum faciatis.

Mandantes etiam magnificis dilectis, fidelibus consiliariis nostris, vicesgerentibus generalis gubernacionis officii et baiulo generali regni, predicti ceterisque demun universis et singulis officialibus/²¹ quibuscumque,

¹ **En el texto ha repetido:** reparacione

ad quos et quas pertineat, et expectet sub eiusdem pene incursu quatenus licentiam et provisionem nostram huiusmodi et omnia et singula precontenta iuxta sui seriem et tenorem teneant firmiter, et observent tenerique et observari/ faciunt inviolabiliter per coscumque, et non contrafaciant vel venire permittant racione aliqua sive causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus sigillo nostro comuni in pendenti munitum.

Datum Barchinone, / vicesimo nono die ianuarii anno a Nativitate domini millesimo quadringentesimo sexagesimo regni que nostri Navarre anno XXXº quinto aliorum vero regnorum nostrorum tercio.

Rex Johan.

A vidit, vila regens.

Vidit Fernandus de Trogillo regens thesaureriam.

Vidit Petrus Torrellas, conservator./

Dominus rex ex alia similiam expedita mandavit mihi Joanni Christiano scriptorem, per Guillermm Vila regentem cancellariam, Fernandum de Trogillo, regentem thesaureriam et Petrum Torrellas conservatorem”.

Senyal² (*signo*) del honorable En Jacme de Olivares justicia dicta ciutat de Oriola en lo civil, qui vist lo damunt dit privilegi del qual lo present tresllat es stat fet et treslladat en lo dit tresllat la sua auctoritat et decret presta et dona.

Sig(*signo*)num mei Petri Sanç notari publici civitatis Oriola ac scribe curiarum criminalium et civilium predictae civitatis, anno presenti et infrascripto, qui viso originali privilegio a quo presents translatum fuit abstractum, et in eo/ de mandato honorabili Jacobi de Olivares, iusticie predictae civitatis in civilibus suam auctoritatem et decretum apposui et scripsi die vicesimo septembris anno a Nativitate domini millesimo CCCCº sexagesimo octavo./

Sig(*signo*)num mei Nicholai Roderici auctoritate regia notarii publici civitatis Oriola ac per totam terram et dominacionem serenissimi domini regis Aragonum qui predictum transumptum a suo originali privilegio/ abstractum et scripsi feci, clausique dia, mense et anno in prima linea contentis.

² **En el margen izquierdo:** signo de provisa.

Sig(*signo*)num mei Bartholomei Aynes notarii publici civitatis Oriole et regentis scribaniam et sale dicti castri et Guardamar, qui presentem copiam in arca privi-/ligiorum dicti castri et Guardamar, qui presentem copiam in arcam privilegiorum dicti castri de Guardamar³, que sita est in sala dicti castri de Guardamar, / innem ac etiam cum suo originali privilegio, quod est in dicta arca fideliter comprobavi et de mandato honorabilium Andree Siquena locumtenentis iusticie dic-/ti castri de Guardamar et Ginesi Aldeguer, et Onufri Magastre iuratorum predictam copiam et a dicta arca abstractum et dictis officiibus de die tercio/ mensis augusti, anno a Nativitate domini Mº Dº LIIIº.⁴

³ **En el texto ha repetido:** qui presentem copiam in arcam privilegiorum dicti castri de Guardamar.

⁴ **En el dorso del pergamino:** (Cruz). Previllegi de la fabrica de Guardamar i reparo de la muralla. (3 cruces).
Olim 16

Arca de caudales del Consell de Guardamar. Siglos XVI-XVIII.
(imagen cedida por el Museo Arqueológico de Guardamar del Segura)

Pergamino N° 9

1593, octubre, 18. Orihuela.

Francisco Rocamora y Rosell y su esposa Elisabet Togores y de Rocamora venden a Guillem Nicolau Dehona un censal de 750 sueldos anuales que fueron cargados originalmente por Johan Martínez Desteybar, síndico y procurador de la universidad de Guardamar a Arnaldo Rosell por un precio de 500 libras. Contiene el época¹ de la misma fecha.

A.—**A.M.G. Documento n° 8.** Pergamino de 630 X 500 mm. Tinta marrón negruzca. Escritura humanística cursiva. Lengua: latín. Mala conservación.

¹ Véase nota 1 del pergamino n° 6

Noverint universi quod nos Don Franc[iscus Rocamora et] Rosell, muller et donna Elisabet Togores et de Rocamora, coniuges et civitatis Oriole habitatores, scienter et [gratis, am-] bo simul et uterque nostro per si et in solidum, ut cedimus ac tradimus seu quasi tradimus, vobis magnifico Guillermo Nicolao Dehona, scribe mandati domini nostri regis civitatis Valencie,³ habitatori, licet absenti notario tamen infra scripto tamquam publica et autentica persona pro vobis et vestris, et omnibus illis quorum interest interint aut interesse poterit, quomodolibet in futurum legitime estipulanti et recipienti et debiter omnes illos septingentos et quinquaginta solidos monete regalium Valencie censuales, annus, singulis, solvendo vige-/simo secundo die, mensis iunii qui set bona Joannem Martinez Desteybar, tam sue nomine proprio quam uti sindicum et procuratorem universitatis et singularium personarum/⁶ oppidi de Guardamar fuerunt venditi et originaliter onerati ilustrissimo Arnaldo Rosell, quo milliti uti tutor et curator me, \dicti Don Francisci Rocamora/ et meis, instrumento gratie del vendo mediante pretio/ quingentarum librarum dicte monete prou constat et publico instrumento recepto per discretum Joannem Flores notarium, die vigesimo secundo, mensis iunii, anno a Nativitate domini millesi-/mi quingentesimo septuagesimo nono. Hunc autem venditionem vobis et vestris facimus una cum duodecim libris sex solidis et novem denariis dicte monete de rata, dicti censualis/⁹ usque in presentem diem de cursa atque cum omnibus iuribus et actionibus realibus et personalibus, utilibus et directis, variis sive mixtis, ordinariis et extraordinariis et aliis quibus-/cumque nobis seu alteri nostrum et nostris competentibus et competituris quovismodo iure titulo sive causa de quibus vobis et vestris cessione, ni facimus et concessionem et quibus possitis/ vos et vestris uti frau agere et experiri in iudicio et extraiudiciu quemadmodum nos facere possemus sive poteramus ante presentem vendicionem iurimque et actionem, cessionem et/¹² concessionem aut nunc, vel postea qua documque instituentes, inde vos et vestros, veros dominos et potentes actores et procuratores ut in reun ut a in propriam vosque et vestros in locum et/ ius nostrum ponentes et statuantes atque confitentes predicta, que vobis et vestris vendimus pro vobis et vestris et vestro nomine precario tenere et possidere donec premishorum omnium/ plenam liberam realem et actuaalem et corporalem aprehenderitis possessionem seu quasi quam liceat vobis et vestris, sive nobis et nostris et sine licentia autoritate, et voluntate cuius-/¹⁵ vis iudicis aut persone sed vestra propria autoritate et voluntate aprehendere, et adipisci aprehensamque, sine adeptam penes vos licite retiner ad habendum, tenendum./ possidendum dandumque, vendendum, alienandum, obligandum, impignorandum et alias vestras vestrorumque in omnibus libere voluntates faciendum, exceptis clericis./ locis sanctis et personis religiosis et aliis quibus de foro Valentie prohibitum et alienare, nisi dicti clerici, iusta seriem et tenorem fori, super hoc editi bona predicta ad eorum vitam ad-/¹⁸quirerent vel haberent in iugentes serie cum presenti vicem epistole ac mandati expressi oretenus

facti in se gerenti oneratoribus dicti censualis, et possessoribus specia-/ lium obligationum illius et aliis inibus cumque ad id, quomodolibet obligatis quatenus a modo vos et vestros pro veris et indubitatis dominis dicti censualis habeant et ut [..]/ hibus de pensionibus illius, anis singulis, suis debitis in terminis respondeant et in casu quitamenti eius pretium cum rata persolvant prout et quemadmodum, autem/²¹ presentem venditionibus nobis seu alteri nostrum respondere, solvere et facere tenebantur prout melius plenius sanius et utilius dici potest scribi et intelligi seu etiam cogitari/ ad vestri, vestrorumque eorumdem et salvamentum bonum etiam, firmum sanum et sincerum intellectum et sic vobis et vestris vendimus pretio quingentarum/ duodecim librarum sex solidorum et novem denariorum dicte monete, quas omnes a vobis confitemur habuisse et recepisse ad nostram omnimodam volumtatem un[...]/²⁴

Renunciamus scienter, omni et exceptioni vendicionis predicte per nos vobis non facte pecunieque predicte pro pretio, et nomine et precii dicte venditionis non numerate et per nos/ a vobis non habite et non recepte ut predicatur et doli et beneficio, etiam minoris pretii duplicisque deceptiones legique et foro Valentie quibus deceptis ultra dimidia iusti/ pretii subvenitur, et omni alii iuri premisis obviari oventuris; renunciando vobis et vestres donatione pura propria simplici et irrevocabili que dicitur intervivos si que/²⁷ et quaquid predicta que nobis et vestris vendimus plus modo valent, vel in posterum valebunt precio ante dicto promittentes et fide bona convenientes ambo simul, et/ uterque nostrum per se, et in solidum nos presentem venditionem cum omni suo augmento et melioramento facto et faciendo, vobis et vestris deffendere, autorizare et desbrigare ipsamque/ facere, habere, tenere et pacifice possidere quiete potenter et in sana pace contra cunctas personas conquerentes vel in aliquo perturbantes ad forum Valentie, et tenemur in obe[...]/³⁰ et teneri volumus ambo simul et uterque nostrum per se, et in solidum vobis et vestris, (*roto*) vel legali evictione huius venditionis itaquod si forte preses venditio vel res vendita vel aliqua/ eius pars per quoscumque sine petitione aliqua et iudicio sed de facto vi majori (*roto*) vel minori seu, etiam alias vobis et vestris auferri, vel impediri contigerit causa facto, vel occasione/ nostra seu alterius nostrum, vel auctorum nostrorum de tali oblatione et impedimento ten (*roto*), [vob]is et vestris tanquam si res ipsa iudicialiter evinceretur, si vero indestare empta vel aliqua eius/³³ parte, vel ratione ipsius per aliquem seu aliquos contra vos vel vestros fieret, vel mo (*roto*) ustio aliqua lis actio petitio vel controversia de iure vel de facto in iudicio vel extra iu-/dicium facta de eis per vos vel vestros nobis aut nostris denunciatione verbo vel scrip (*roto*) non facta seu spectata qui pacto speciali expresse. Renunciamus promittimus nos ipsa/ siti questioni, petitioni et controversia quoties acciderit pro vobis et vestris, (*roto*) vendere ac satisfacere omisque litis in nos penitus, suscipere et assumere et causas/³⁶ huiusmodi sine litis tam principalis quam appellacionum ageri, ducere,

deffen[deri] (*roto*) qui tractare ac etiam finire sempre, tamen super hoc vobis et vestris, electione reserva [...]/ remittentes vobis et vestris omnem necessitatem premissa vel eorum alii (*roto*) unciandi, et si denunciaveritis vel non appellandi et supplicandi et si appellave-/ritis vel supplicaveritis vel non appellationes et supplicationes proseg (*roto*), non obstantibus quibusvis foris legibus usibus consuetudinibus et constitutionibus,³⁹ dicentibus vel disponentibus ipsas denunciationem appellationem et supp[licatione]m, et earum prosecutionem fieri debere cum ipsis et omnibus aliis expresse.

Renuncia-/mus per iam dictum pactum et si vobis vel vestris, gratis aut vi compulsiva (*roto*) a seu alias dictas causas ducere et tractare contigerit et super evictione premi-/sa pronunciatum fuerit missiones, que aliquas et expensas indefeceritis (*roto*), id quantumquingue sit vel fuerit, vobis et vestris solvere, restituere, et emendare,⁴² promittimus et teneamur ad vestram omnimodam voluntatem una cum (*roto*) omnis et gravaminibus sumptibus et missionibus interesse, et aliis expen-/sis pretia ratione passis factis et sustentis sine obtinueritis sive sucen (*roto*), dictis causis sive litibus super quibus evictione, interesse et expensis cred[a]-/tur vobis et vestris, solo vestris et vestrorum simplici iuramento quod nunc pro (*roto*) contra vobis et vestris, defferimus et prodelato, hic penitus haberi volumus⁴⁵ sine testibus et alia probatione quam iuramenti delationem non possimus (*roto*), aliquo revocare renunciantes iuri disponenti delationem iuramenti, aut/ ipsius prestationem posse revocari et in eius prestacione partes presentes (*roto*) oportere et omni alii iuri premissis obvianti et nihilominus pacto specia-/li predicto ambo simul et uterque nostrum per se et in solidum teneri volumus vobis et vestris, de omnibus fallimento dicti censualis, itaque si originales oneratores⁴⁸ et speciales obligationes illius ad tantam devenerint in copiam et ruinam, aut alias casus evenerit quod ab eis annis pensiones haberi ne quead annuatim/ prout decet et facta exentione secundum forum Valentie, reperti fuerint nos solvendo tali in eam absque que aliqua declaratione et sententia si casus evitionis et/ quitamenti dicti censualis, et ea de causa teneamur, solvere et restituere, vobis et vestris (*ilegible*) censuales una cum pensionibus, et rata debitis usque in diem⁵¹ evitionis et quitamenti seu realis solutionis de missionibus, per inde ac si cum sententia (*ilegible*) ita iudicatum fuisset quod quidem pre-/tium pensiones ratam et expensas eo in casu nunc pro tunc et e contra vobis et vestris, res (*roto*), promittimus sub penis pactis executoria, fori submi-/sione proprii fori remuneratione et aliis clausulis (*ilegible*) lis indicto originalis earum (*roto*) instrumento appositis quas hic pro expressis et repelitis⁵⁴ haberi, volumus ac si de verbo ad verbum inso (*ilegible*) (*roto*) proprii dictis omnibus et singulis, (*roto*) (*ilegible*) formiterque complendis obligamus ambo simul/ et uterque nostrum, per se et in solidum vobis et vestris (*roto*) [sin]gula bona nostra et

utrisque (*ilegible*), in solidum privilegiata et non privilegiata, a/ (*roto*) [u]bique, et habenda renunciantes super his ben[effici]is dividendarum et cedendarum a (*ilegible*) constitutionum et foro Valentie, de principati⁵⁷ primo conveniendo; et omnia alii iuri premissis obvianti in super ego dicta Domna Elysabet Togores promitto et iuro ad dominum Deum et eius Sancta Qua-/tuor Evangelia manu mea dextera sponte et corporaliter tacta predicta omnia et singula, [...]^{ta} grata valida ad que firma sempre et habere, tenere, et in-/molabiliter observare, et in nullo contrafacere, vel venire palam, vel occulte aliqua ratione sine causa, et dicti iuramenti virtute certior facta per notarium ⁶⁰ infrascriptum de beneficio senatus consulti vellellani dicto beneficio sponte renuncio dontique responsalicio meis, et iuribus hypothecarum mearum et/ omni alii iuris auxilio et favorem mulierum quomodolibet intro dicto.

Quod est actum in dicta civitate Oriole, die decimo octavo, mensis octo-/bris, anno a Nativitate domini millesimo quingentesimo nonagesimo tercio.

Sig(*signos*)na nostrarum Don Francisci Rocamora et Rosell et Domne Ely-/⁶³sabetis Togores predictorum, qui predicti ad omnia et singula facimus et firmamus.

Testes huius rei sunt: magnifici Joannes Roca de Togores milles ordinis et millitie beate Marie de Montesia et Josephus Carrança, / domicellus, dicte civite Oriole habitatores.

Sig(*signo*)num meum Michaelis Navarro oriolensis publici auctoritate apostolica at que per totum Valencie regnum regia notarii, qui premi-/sis omnibus et singulis dum sic ut premititur fierent et agerentur una cum prenomatis testibus interfui i deo que exmole hoc publicum/ instrumentum recepi et in hanc publicam formam redegi manu propria clausique et subsignavi, loco et tempore quibus suprarogatus, et⁶⁹ requisitus in quo constat de su proposito in sexta linea, ubi ligitur “doncti Don Francisci Rocamora”, et de raso correcto in lineas vigesima nona, trigesima et trigesima prima incipienti ibi “in aliquo perturbantes”, et finito ibi “vel minori seu etiam alias” approbo, et est totum manu propria/.

Sic omnibus² notum, quod nos Don Franciscus Rocamora et Rosell milles, et Domna Elysabet Togores, coniuges civitatis Oriole, habitatis scienter et

² Àpoca: Francisco Rocamora Rosell y Elisabet Togores, reconocen haber recibido de Guillem Nicolau Dehona la cantidad de 512 libras, 6 sueldos y 9 dineros, precio total de la venta.

gratis con-/fitemur, et in veritate recognoscimus vobis, magnifico Guillermo Nicolao Dehona scribe mandati domini nostri regis civiti Valentie habitatori, licet absent tanquam⁷² presente, et vestris que dedistis et solvistis nobis nos que a vobis, habuimus et recepimus ad nostram omnimodan voluntatem realiter numerando omnes illas quin-/gentas duodecimi libras sex solidos et novem denarios, monete regalum Valentie pro quarum precio publico instrumento per notarium infrascriptum,/ hodie paulo ante presentis confectionem recepto vobis, vendidimus et alienarimus septingentos et quinquaginta solidos dicte monete censuales, ren-/dales et annuales, qui per honorabilem Joannem Martinez Desteybar tam suo nomine proprio, quam etiam vestri procuratorem universitatis et singularium/ personarum oppidi de Guardamar fuerunt vendidi et originaliter onerati illustrissimi Arnaldo Rosell quo milliti tanguet tutori et curatori mei, dicti/ Don Francisci Rocamora, et meis instrumento gratia del vendo mediante pretio quingentarum librarum, dicte monete instrumento recepto per discretum Joannem⁷⁸ Flores, notarium, die vigesimo secundo, mensis iunii, anni millesimi quingentesimi septuagesimi noni et quia hoc est rei veritas.

Renunciamus,/ scienter, omni exceptioni pecunie predictae non numerata, non habite, et non recepte, ut predicatur et doli in quorum fidem et testimonium faci-/ mus vobis fieri per notarium, instrumento presente aposhe ad habendum memoriam in futurum.

Quod est actum in dicta civitate Oriole, die decimo octa-/vo, mensis octobris, anno a Nativitate domini millesimo quingentesimo nonagesimo tercio.

Sig(*signos*)na nostrum Don Francisci Rocamora et Rosell et/ Domne Elysabetis Togores predictorum, qui predicta facimus et firmamus.

Testes huius rei sunt: magnifici Joannes Roca de Togores, milles ordinis et millitie beate Marie de Montiesie et Josephus Carrança,/ domicellus dicte civitatis Oriole habitatores.

Sig(*signo*)num meum Michaelis Navarro, publicae auctoritate apostolica atque per totum Valentie Regnum notarii, qui premisis omnibus et/ singulis una cum prenominitis testibus interfui eaque recepi, et in hanc publicam formam redigi et clausique et subsignavi manu propria,/ loco et tempore, quibus supra rogatus et requisitus.³

³ En el dorso del pergamino: Venda feta per lo noble Don Francisco Rocamora y Rosell al magnific Guillem Nicolau Dehona escriba de manament de setsents i cinquanta sous censals, tots anys pagadors a XXII de juny, los quals foren carregats per la universitat de Guardamar per preu de cinchcentes liures.

Olim 31

ÍNDICE ONOMÁSTICO

- Alamani de Cervilioni, Raimundo, militar, 1
- Aldeguer, Ginesi, jurado de Guardamar, 8
- Alfonso X, rey de Castilla, 1, 7, 8
- Almenara, Nicholaum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
- Álvarez d'Espejo, Ramir, justicia civil de Orihuela, 3
- Andreu, Matheu, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
- Anglosa, Arnau d', mayordomo, 3
- Anguesola, Huc d', camarlengo, 7
- Archau, Arnau d', mayordomo, 3
- Aynes, Bartholome, notario de Orihuela, 8
- Ballester, Jacme, justicia civil de Orihuela, 7
- Barbastre, Pero, clérigo de la iglesia de San Jaime de Guardamar, 5
- Beltra, Simon, vecino de Orihuela, 5
- Benet, Jacme, clérigo de Orihuela, 4
- Bisbe, Francesch, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
- Bisbe, Francesch, vecino de Orihuela, 4
- Bisbe, Franciscum, véase Bisbe, Francesch
- Bisbe, Petrum, lugarteniente del justicia de Orihuela, 6
- Boïl, Petri, conseller del rey Pedro IV, 1
- Bonanati, Egidii, escriba del rey Juan I, 7

Bonastre, Bernardi de, secretario del rey Pedro IV, 1
 Bonet, Arnau, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Cadais, Johannem de, véase Cadalso, Joan de
 Cadalso, Joan de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Calonge, Francesch, notario de Valencia, 2
 Carbonell, Bernat, notario de Orihuela, 4
 Carbonell, Jacme, jurado de Guardamar, 5
 Carbonell, Jacobum, jurado de Guardamar, 6
 Caro, Alfonso, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Caro, Alfonsum, véase Caro, Alfonso
 Carrança, Josephus, vecino de Orihuela, 9
 Castellano, Raimundo, militar, 1
 Castiello, Johan del, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Castilionis, Francisco, escribano del rey Pedro IV, 1
 Catalina, vecina de Orihuela, mujer de Johan Marques, 4
 Catalm, Petri, licenciado en leyes, 1
 Centelles, Aymarich, 7
 Christian, Joanni, escribano, 8
 Cubelles, Pere, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Cubells, Petrum, véase Cubelles, Pere
 Dalmau, Miquel, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Daygues, Bernat, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Entença, Manuel d', militar, 1
 Esteve, Jacme, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Falchs, Bernardi de, notario de Valencia, 6
 Fernando, canceller, 2
 Fernando, infante de Aragón, señor de Orihuela, 1, 3
 Ferrández, Pero, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6

Ferrández, Petrum, véase Ferrández, Pero
 Ferrer, Bonifaci, 2
 Ferrer, Martín, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Flores, Johan, notario, 9
 Fontes, Johan de, notario de Orihuela, 1, 4
 Forcia, Bernat de, camarlengo, 3
 Galbe, Johan de, pelaire de Orihuela, 4
 Galve, Alfonso de, lugarteniente del justicia de Orihuela, 5
 Galve, Alfonsu de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Garcie, Roderici, corredor y pregonero de Guardamar, 6
 Geraldum Oliverii, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Giruas, Guillelmus, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Gomici, Leonardi, notario de Valencia, 2
 Gonçalvez Dezbordellat, Gondisalvi, notario de Guardamar, 5, 6
 Guardiola, Andreu, vecino de Valencia, 2
 Horrena, Simone de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Ivanyes, Bartholomeo, síndico y procurador de Guardamar, 1, 2
 Ivanyes, Berthomeu, véase Ivanyes, Bartholomeo
 Ivanyes, Jacme, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Ivanyes, Jacobum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Jaffer, Guillermo, escribano, 2
 Johan, arzobispo de Torres, 3
 Johan, infante de Aragón, primogénito del rey Pedro IV, 2, 3
 Johan (Juan I), rey de Aragón, 7
 Johan (Juan II), rey de Aragón, 8
 Johannis, Dominicum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Josa, Johan, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Josa, Johannem, véase Josa, Johan

Lobet, Berengarium, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 López de Aladreny, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Lorent, Domingo, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Lorent, Dominicu, véase Lorent, Domingo
 Magastre, Johan, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Magastre, Onufri, jurado de Guardamar, 8
 Magdalena, hija de Catalina y Johan Marques, 4
 Magestre, Johannem véase Magastre, Johan
 Maléndez, Petrum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 March, Berenguer, maestre de la orden de Santa María de Montesa, 7
 Marginibus, Petro de, escribano de Pedro IV, 1
 Maria, esposa de Pero Ferrández de Mesa, 5
 Marques, Domingo, 4
 Marques, Johan, almocadén de Orihuela, marido de Catalina, 2, 4
 Martín de Castanesa, Johan, notario de Orihuela, 3
 Martín, infante de Aragón, 6
 Martínez Alfonso, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Martínez d'Esllava, Johan, procurador de Orihuela, 1
 Martínez Desteybar, Joannem, síndico y procurador de Guardamar, 9
 Martínez, Anthonun, véase Martínez, Antoni
 Martínez, Antoni, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Martínez, Rodericum, véase Martínez, Rodrigo
 Martínez, Rodrigo, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Mazquefa, Bernardum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Mazqueffa, Bernat, síndico y procurador de Guardamar 5
 Meléndez, Pero, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Mercades, Bernat, tesorero real, 7
 Meseguer, Ginés, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5

Miró, Andreu, justicia criminal de Orihuela, 5
 Monsi de Castanesa, Johan, notario de Orihuela, 7
 Monyoz, Alfonso, justicia de Orihuela, 1
 Moya, Michael de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Navarro, Michael, notario, 9
 Nicolau Dehona, Guillem, notario, 9
 Olcina, Petrus, 7
 Olivares, Jacme de, justicia civil de Orihuela, 8
 Oliver, Guerau, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Oronella, Fernando de la, vecino de Orihuela, 4
 Oronella, Fernando, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Oronella, Sancho, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Ortiz, Jacme, notario de Orihuela, 3
 Pardo de la Casta, Açenario, véase Pardo de la Casta, Aznar
 Pardo de la Casta, Aznar, procurador general del reino de Valencia, 2
 Pardo de la Casta, Aznario, véase Pardo de la Casta, Aznar
 Pascual, Pere, notario de Valencia, 2
 Pere (Pedro IV), rey de Aragón, 1, 2
 Peret Miquel, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Peret, Domingo, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Peret, Martín, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Pérez de la Enguarda, Martini, 6
 Pérez de Xavello, Guillermo, justicia criminal de Orihuela, 6
 Pérez Dominicum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Petri de la Guardia, Martini, 2
 Petri, Bartholomei, escribano, 6
 Petri, Eximinus, corredor, 6
 Petri, Michael, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6

Peyrone, esposa de Petri Suavis, 6
 Podio, Francisco de, notario, 1
 Poncii, Raymundum *véase* Pont, Ramiro
 Pont, Ramiro, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5, 6
 Pròxida, Olfo de, gobernador del Reino de Valencia *della Sexona*, 7
 Queralt, Almau de, camarlengo, 3
 Rabaça, Giner, doctor en leyes y consejero de Pedro IV, 4
 Rabaça, Pere, vecino de Valencia, 2
 Ramon, obispo de Barcelona, 7
 Ripoll, Bernat de, notario de Valencia, 2
 Roca de Togores, Johan, vecino de Orihuela, militar de la Orden María de Montesa, 9
 Rocabertí, 7
 Rocamora y Rosell, Franciscus, vecino de Orihuela, esposo de Elisabet Togores de Rocamora, 9
 Roderici, Nicolai, notario de Orihuela, 8
 Rodrigo, corredor de Guardamar, 5
 Rosell, Arnaldo, 9
 Sañç, Petri, notario de Orihuela, 8
 Sánchez, Pero, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 1393, 5,6
 Sancho de Castilla, 1
 Sanxes, Petrum, *véase* Sánchez, Pero
 Sanxez, Bartholomeum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Segura, Dominicum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Senyerii, Petri, escribano real, 3
 Serç, Berengarium, *véase* Serc, Berenguer
 Serc, Berenguer, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392,1393, 5,6
 Sesa, Garcia de, jurado de Guardamar, 5

Sesa, Martín de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Siquena, Andree, lugarteniente del justicia en el castillo de Guardamar, 8
 Stephani, Jacobum, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Terrats, Laurencio, regente de la tesorería, 1
 Tessa, Garcia de, jurado de Guardamar, 6
 Togores de Rocamora, Elisabet, vecina de Orihuela, esposa de Francisco Rocamora, 9
 Torà, Petrus, corredor de Valencia, 6
 Torre, Petrum de la, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Torrellas, Petrus, conservador, 8
 Tortosa, Bartolomeu, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1393, 6
 Trogillo, Fernandus de, regente de la tesorería, 8
 Vallesec, Guillelmus de, 2
 Vallo, Petro, regente de la tesorería 1
 Valls, Ferrando, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Valls, Miquel, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Vallseguer, Jacme, notario de Valencia, 2
 Vélez, Pero, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Vila, Guillermo, regente de la cancillería, 8
 Vilar, Pere, notario de Orihuela, 7
 Vilareal, Pere de, vecino de Guardamar, miembro del *consell* 1392, 5
 Vimbodí, Berenguer de, síndico y procurador de Orihuela, síndico y procurador de Guardamar, 1, 3, 6
 Vinbodí, Berengarius de, *véase* Vimbodí, Berenguer de
 Volpelleres, Pere, notario de Orihuela, 1
 Ximénez de Salanova, Johan, licenciado en leyes, 1

Si tens interès en fer-te soci de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, pots comunicar-ho a l'adreça **institut.estudis.guardamarens@gmail.com** i t'enviem la fitxa per correu electrònic. Pots també fotocopiar el model que tens ací i lliurar-lo ja emplenat a l'adreça: Carrer St. Pere, nº 9, 2º, 03140 Guardamar. Si vols posar-te en contacte telefònic, els nostres son: 661 286 470 (Josep Candela) i 609 694 908 (José García). També post fer-ho saber a qualsevol membre de la junta directiva i et farem arribar el model de sol·licitud.

FITXA SOCI / FICHA SOCIO

INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES	
D.N.I.	Nº DE SOCI/Nº DE SOCIO
Nom/Nombre	
Cognoms/Apellidos	
Adreça/Dirección	
Localitat/Localidad	
Codi Postal/Código Postal	
Provincial/Provincia	
Telèfon/Teléfono	
Telèf.mòbil/Teléf.móvil	
Correu elect./Correo elect.	
QUOTA/CUOTA	La quota sera de 25,00 € anuals que s'abonarà a través de la domiciliació bancària, periòdicament/ La cuota será de 25,00 € anuales, que se abonará, a través de domiciliación bancaria, periódicamente (1)
Nº compte bancari/Nº cuenta bancaria	entitat/entidad (4) sucursal (4) dc(2) nº de compte/nº de cuenta (10)
CURRICULUM (opcional)	Breu "currículum" personal/ Breve "currículum" personal

Sol·licite ser admès com a soci en l'associació INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES
 Solicito ser admitido como socio en la Asociación INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES
 Manifieste conocer i acceptar els estatuts de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES
 Manifiesto conocer y aceptar los Estatutos del INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES

Firma del sol·licitant/ Firma del solicitante	Data/Fecha

Acepte que les meues dades siguin incorporades a un fitxer automatitzat propietat de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, i podran ser tractats amb la finalitat de gestionar la meua relació, prestar els serveis i realitzar les activitats adreçades a mi com associat, així com informar-me dels serveis que l'Associació ofereix. Com a soci de ple dret de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, podré exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, en els termes establerts en la legislació vigent, mitjançant una comunicació escrita adreçada a l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, c/ Colom, 60, 03140 GUARDAMAR DEL SEGURA, o mitjançant un correu electrònic a l'adreça que s'indica: institut.estudis.guardamarencs@gmail.com	Acepto que mis datos sean incorporados a un fichero automatizado propiedad de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, pudiendo ser tratados con la finalidad de gestionar mi relación, prestar los servicios y realizar las actividades dirigidas a mi, como asociado, así como informarme de los servicios que la Asociación ofrece. Como Socio de pleno derecho de l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, podré ejercer los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, en los términos establecidos en la legislación vigente, a través de una comunicación escrita dirigida a l'INSTITUT D'ESTUDIS GUARDAMARENCES, c/ Colón, 60 03140 GUARDAMAR DEL SEGURA o mediante el envío de un e.mail a la dirección de correo electrónico que se indica: institut.estudis.guardamarencs@gmail.com
--	---

(*) Per als socis estudiants o en situació d'atur, s'estableix una quota anual de 10 €, prèvia sol·licitud.
 (1) Para los socios estudiantes o en situación de paro, se establece una cuota anual de 10,00 €, previa solicitud.

NORMES DE PRESENTACIÓ D'ORIGINALS

Observacions generals

Totes les col·laboracions que vulguen presentar al consell de redacció de l'Institut d'Estudis Guardamarencs (IEG) caldrà enviar-les a la següent adreça: Institut d'Estudis Guardamarencs, Carrer Sant Pere, 9, 2ª, 03140 Guardamar del Segura, d'acord amb les normes següents:

Els articles, escrits en català o en castellà, s'hauran d'enviar en suport informàtic, en format Word per a Windows, acompanyat d'una còpia en paper, mecanografiada a doble espai (35 línies per 70 espais, 2.450 caràcters per full). Si feu servir cap altre processador de textos, caldrà indicar-ho, com també la versió que hi heu utilitzat.

En qualsevol cas, caldrà adjuntar-hi dues còpies en paper.

Els articles de recerca i divulgació no podran superar les 25 pàgines DIN-A4, incloent-hi notes, gràfics, figures, apèndixs, etc. Els gràfics, figures, etc. s'hauran d'escanejar amb una resolució mínima de 300 píxels i s'hauran de presentar, en format JPG, en un arxiu informàtic a banda del text de l'article. Quant als articles de la secció «Notes i comentaris» no podran sobrepasar les 15 pàgines. Pel que fa a les ressenyes, aquestes no podran excedir les cinc pàgines.

Llevat del cas de les ressenyes, tots els textos hauran d'anar encapçalats amb el títol, el nom de l'autor/a i la institució o el centre d'estudis al qual pertany aquest. A més, cal adjuntar un resum del contingut del text de 15 ratlles, redactat en català, castellà i anglès (en cas de no enviar les tres versions l'IEG es reserva fer la traducció). També cal adjuntar el nom complet de l'autor/a, adreça postal i electrònica, un telèfon de contacte en el cas de no disposar d'adreça electrònica i, si s'escau, el centre acadèmic, de recerca o d'ensenyament a què pertany amb el qual col·labora.

La data límit de presentació de col·laboracions acabarà el dia 1 de juliol.

Divisió/estructura dels articles

Segons les necessitats expositives, convé dividir l'article en apartats. Els títols dels epígrafs o subepígrafs han d'anar en redona normal negreta, en una línia separada dels paràgrafs precedents i següents.

Referències bibliogràfiques internes i notes

L'autor/a dels textos pot triar qualsevol dels sistemes estandard de citació bibliogràfica:

a) El sistema tradicional de nota a peu de plana, amb indicació d'autor, títol, lloc d'edició i pàgina, separades per comes i amb les abreviatures convencionals d' *op. cit.*, *ibídem*, *cf.*, *apud.*, etc. La primera vegada que se cita un/a autor/a caldrà fer-hi constar el nom (redona) i cognom/s (VERSALETES); en les citacions següents, el nom de fonts haurà d'aparèixer abreujat i el cognom o cognoms, en versaletes. Exemple: «Òbviament, els raonaments i les causes de l'espenta econòmica i social estan ací, a més de la nova hegemonia política que, segons Joan Reglà, València va exercir en el context de tota la Corona d'Aragó, fins el darrer terç del segle XVI¹».

b) El sistema <autor-any-pàgina>. En aquest cas, les referències s'hauran d'incloure dins del cos de l'article, i l'any i les pàgines hauran d'aparèixer entre parèntesi, separats per una coma. Quan la referència abaste tota una obra, caldrà ometre-hi les pàgines a què remet. Entre l'últim cognom de l'autor citat i l'any de publicació del text al qual es fa referència caldrà intercalar-hi dos punts. Exemple: « L'any 1930 la mitjana espanyola d'alfabetització era del 56% (DE GABRIEL, 1997, 202)». El segon cognom de l'autor/a només s'hi haurà de fer constar si pot haver-hi confusió amb un altre autor.

Les notes crítiques, de nombre i extensió limitats (que s'hauran de reservar a explicacions o aclariments de l'autor), cal que figuren en un document informàtic a banda. No hauran de tenir un interlineat especial i hauran d'estar compostes en Times 9.

Les crides a nota s'hauran d'indicar en el cos de l'original en aràbics volats, darrere de la paraula indicada. Si aquesta porta després un signe ortogràfic (punt, coma, interrogació, etc.), l'aràbic de la nota caldrà posar-lo després del signe. Tant en un cas com en l'altre, les notes aniran numerades de forma correlativa a peu de pàgina.

Bibliografia

Independentment del sistema de citació bibliogràfica escollit, les referències que apareixen en el text s'hauran de repetir al final en un apèndix de la bibliografia, ordenades alfabèticament pel primer cognom de l'autor. En el primer sistema s'hauran d'ajustar a les convencions següents:

-Articles (cognoms i nom de l'autor, títol entre cometes, nom de la revista o la publicació en què s'inclouen en cursiva, numeració, any, pàgines): GARCÍA MENÁRGUEZ, A., «La Torre del Descargador. Estudio preliminar de un asentamiento medieval y moderno en la franja litoral de Guardamar del Segura», *Alquibla. Revista de Investigación del Bajo Segura*, 5, 1999, p. 221-266.

En el cas dels articles de diari, no cal indicar-ne el número; serà suficient amb la data completa.

- Llibres (cognoms i nom de l'autor/a, any d'edició entre parèntesi, dos punts, títol en cursiva, editorial i lloc d'edició): BRUNO GÓMEZ, J. (2006): *La Flor de Guardamar*, Ajuntament de Guardamar del Segura, Guardamar,

- Capítols o parts de llibres col·lectius o miscel·lanis (autor/a, any d'edició entre parèntesi, dos punts, títol entre cometes, en primer autor, i altres -o bé nom de l'editor o editors del volum-, títol de la publicació en cursiva, ed. o eds., lloc d'edició, pàgines): LLOBREGAT, E. 1993, (1993): «Arquitectura y escultura en la necrópolis del Cabezo Lucero», en ARANEGUI, C. i altres, *La necrópolis ibèrica de Cabezo Lucero*, École des Hautes Études Hispaniques-Casa de Velázquez-Instituto de Cultura Juan Gil-Albert, Madrid-Alicante, p. 69-85.

- Els cognoms dels autors, en les referències bibliogràfiques o en la bibliografia, hauran de figurar sempre en versaletes, primer el cognom o cognoms; després, separat per una coma, el nom de fonts en redona. Caldrà utilitzar la mateixa tipografia per a noms d'autors o curadors d'un volum que apareguen citats en l'interior de la referència. Ex.: SARGATAL I VICENS, Jordi (1992): «Avantprojecte d'arranjament: planificació de l'ús públic del Clot de Galvany», en SANSANO I BELSO, Vicent, *El Clot de Galvany d'Elx*, Ajuntament d'Elx, Elx.

- El nombre de volums de les obres citades s'haurà d'indicar darrere del títol, en aràbics i seguit de l'abreviatura vol., sense marcar el plural. Ex.: AGUILERA CERNI, V., (coord.) (1986): *Historia de L'Art Valencià*, 6 vol., Biblioteca Valenciana-Consorci d'Editors Valencians, València. El volum recomanat s'haurà d'assenyalar amb la xifra romana corresponent darrere

del títol. Ex.: CARRERAS I VERDAGUER, C., (Dir.) (1993): *Geografia General dels Països Catalans*, vol. VI, *La indústria i l'agricultura*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

- Les obres d'un mateix autor i any caldrà ordenar-les afegint una lletra a la data: (1998a), (1998b), etc., i les pàgines s'hauran d'indicar amb l'abreviatura *p.*, tant per a indicar una pàgina com diverses.

Citacions

Les citacions breus (des d'una línia a tres línies) hauran d'aparèixer inserides en el text, entre cometes angulars («»). Si són més extenses, hauran d'anar en paràgrafs a banda, sagnades, sense cometes i en Times 10, sense cursiva. Les elisions caldrà indicar-les amb tres punts entre claudàtors [...].

Requisits tipogràfics

El format general del text, a més de les especificacions indicades per a citacions extenses, haurà d'anar escrit en Times 12, sense sagnats ni tabuladors.

La cursiva podrà utilitzar-se per a títols de publicacions i per a destacar algun terme o diferenciar paraules o frases curtes en una llengua diferent de la de l'article, sempre que no vagen marcades ja entre cometes. No s'haurà d'utilitzar per a citacions.

Cal fer servir el guió curt en els casos ortogràficament exigibles i l'intermedi amb funció de parèntesi dins d'una frase. En aquest cas, si l'incís acaba en un punt, s'haurà de suprimir l'últim guió.

Quan calguen distincions internes en una citació, s'hauran d'emprar les cometes d'acord amb aquesta gradació « „ , „ „ ».

Elements gràfics

Les taules i les figures, amb el text en Times 10, s'hauran de numerar consecutivament. La llegenda explicativa o identificativa haurà d'anar en la part inferior o als costats, segons aconselle la maquetació, separada per un espai, en el cas de les figures, i en la superior, en el cas de les taules.

